

Fennia

Vakavaraisuutta ja taloudellista tilaa
koskeva kertomus 2016

Sisällys

Yhteenveto	1
Liiketoiminta ja tuloksellisuus	
Liiketoiminta	4
Vakuutustoiminnan tuloksellisuus	5
Sijoitustoiminnan tuloksellisuus	7
Muiden toimien tuloksellisuus	9
Muut tiedot	10
Hallintojärjestelmä	
Yleistiedot hallintojärjestelmästä	11
Sopivuudelle ja luotettavuudelle asetettavat vaatimukset	14
Riskienhallintajärjestelmä mukaan luettuna riski- ja vakavaraisuusarvio	15
Sisäinen valvontajärjestelmä	20
Sisäisen tarkastuksen toiminto	22
Aktuaaritoiminto	23
Ulkoistaminen	24
Muut tiedot	25
Riskiprofiili	26
Vakuutusriski	28
Markkinariski	31
Luottoriski	42
Likviditeettiriski	43
Operatiivinen riski	45
Muut olennaiset riskit	46
Muut tiedot	48
Arvostus vakavaraisuustarkoituksiin	
Varat	49
Vakuutustekninen vastuuvelka	52
Muut velat	54
Vaihtoehtoiset arvostusmenetelmät	55
Muut tiedot	56
Pääomanhallinta	
Oma varallisuus	57
Vakavaraisuuspääomavaatimus ja vähimmäispääomavaatimus	60
Duraatiopohjaisen osakeriskialaosion käyttö vakavaraisuuspääomavaatimuksen laskemisessa	62
Standardikaavan ja käytetyn sisäisen mallin väliset erot	63
Vähimmäispääomavaatimuksen ja vakavaraisuuspääomavaatimuksen täyttämättä jättäminen	64
Muut tiedot	65
Liitteet	66

■ Yhteenveto

Vakavaraisuussäätelyn mukainen Vakavaraisuutta ja taloudellista tilaa koskeva kertomus kuvaa Fennian vuoden 2016 liiketoimintaa, tuloksellisuutta, hallintojärjestelmää, riskiprofiilia, arvostusta vakavaraisuustarkoituksiin sekä pääomanhallintaa.

Liiketoiminta ja tuloksellisuus

Keskinäinen Vakuutusyhtiö Fennia, josta tässä kertomuksessa käytetään nimitystä Fennia, on asiakkaidensa omistama keskinäinen vahinkovakuutusyhtiö.

Fennia harjoittaa vakuutus- ja sijoitustoimintaa. Raportointikaudella yhtiön ensivakuutuksen maksutulo oli 417,0 miljoonaa euroa (429,0 milj. euroa). Yritysasiakkaiden maksutulo pieneni heijastellen taloussuhdannetta. Kotitalousasiakkaiden maksutulo sen sijaan kasvoi edellisestä vuodesta. Riskisuhde oli 67,0 prosenttia (67,6 %) ja toimintakulusuhde 33,9 prosenttia (30,9 %), jolloin yhdistetyksi kulusuhteeksi muodostui 100,9 prosenttia (98,5 %). Operatiivinen yhdistetty kulusuhde jäi tavoitteen mukaisesti alle 97 prosentin.

Raportointikauden päättyessä Fennian sijoitusomaisuus oli 1 617,9 miljoonaa euroa. Vuonna 2016 sijoitusten nettotuotto käyvin arvoon oli 42,3 miljoonaa euroa (58,5 milj. euroa) ja tuotto sitoutuneelle pääomalle 2,7 prosenttia (3,9 %). Koko vuoden vallinnut alhainen korkotaso laski merkittävästi sijoitustoiminnan tuottoa, koska runsas puolet Fennian sijoitusallokaatiosta koostuu korkosijoituksista. Osakemarkkinoiden nousun ansiosta osakesalkun tuotto kääntyi loppuvuonna positiiviseksi ja paransi yhtiön kokonaissijoitustulosta. Kiinteistösijoitusten tuotto jatkui vakaana ja ne tuottivat omaisuuslajeista parhaiten.

Hallintojärjestelmä

Keskinäisen yhtiömuodon mukaisesti ylintä päätösvaltaa Fenniassa käyttävät yhtiökokouksen kautta vakuutuksenottajat eli Fennian asiakkaat. Yhtiön hallintoelimiä ovat hallintoneuvosto, hallitus ja toimitusjohtaja. Hallintoneuvosto valvoo hallituksen ja toimitusjohtajan vastuulla olevaa yhtiön hallintoa. Yhtiökokous valitsee hallintoneuvoston jäsenet Fennian vakuutuksenottajien piiristä. Fennian hallitus huolehtii yhtiön hallinnosta ja sen toiminnan asianmukaisesta järjestämisestä. Hallituksen apuna toimii nimitys- ja palkitsemisvaliokunta sekä Fennian ja Henki-Fennian hallitusten yhteinen tarkastusvaliokunta. Fennialla on hallituksen nimittämä toimitusjohtaja, joka hallituksen ohjeiden ja määräysten mukaisesti hoitaa yhtiön juoksevaa hallintoa.

Fennia-konsernissa riskienhallinnalla tarkoitetaan koordinoituja strategioita, prosesseja, periaatteita ja toimenpiteitä, joilla konserniin ja konserniyhtiöihin kohdistuvat riskit tunnistetaan, mitataan ja ilmoitetaan sekä niitä seurataan ja hallitaan.

Vakavaraisuuden hallinnalla määritetään ja ohjataan konserniyhtiöiden ja konsernin riskinkantokykyä, riskinottohalukkuutta ja risksietokykyä sekä keskeisten riskien rajoituksia. Yhtiöt noudattavat toiminnassaan konsernitasolla yhteisesti määriteltyä riskien- ja vakavaraisuuden hallinnan kehikkoa, joka on kuvattu konserniyhtiöiden hallitusten vahvistamissa periaateasiakirjoissa.

Riskien- ja vakavaraisuuden hallintaa koskevien tehtävien valmistelua, ohjaamista, koordinoitua ja tiedon välittämistä varten on perustettu konsernin vakuutusyhtiöiden riskienhallinnan johtoryhmä.

Fennia-konsernin hallinto- ja riskienhallintajärjestelmän ohjausmalli rakentuu kolmesta puolustuslinjasta, joilla kullakin on omat tehtävänsä. Hallintojärjestelmän riippumattomat avaintoiminnot eli riskienhallinta-, compliance- ja aktuaaritoiminto ovat organisoitu tavalla, joka varmistaa niiden toiminnan riippumattomuuden ja riittävän itsenäisyyden. Toiminnot raportoivat koordinoitusti tarkastusvaliokunnalle ja hallitukselle.

Kolmen puolustuslinjan mallissa vastuu riskien- ja vakavaraisuuden hallinnasta jakautuu eri toimijoiden kesken. Riskienhallintatoiminto toimii Fennian hallituksen ja toimitusjohtajan alaisuudessa itsenäisenä yksikkönä ja tuottaa riskienhallintatoiminnon palvelut kaikille konserniyhtiöille. Riskienhallintajärjestelmän keskeisenä tavoitteena on tuottaa näkemyksiä, analyysejä ja arvioita yksittäisten riskien ja näiden yhdistelmien mahdollisesti realisoituvista taloudellisista vaikutuksista lyhyellä ja pitkällä aikavälillä osaksi liiketoiminnan suunnittelua ja strategian toteuttamista.

Oma riski- ja vakavaraisuusarvio ORSA on kunkin konserniyhtiön hallituksen, toimitusjohtajan ja muun toimivan johdon työkalu. Omassa riski- ja vakavaraisuusarviossa tunnistetaan riskit, muodostetaan oma käsitys riskien pääomatarpeista sekä toteutetaan ennusteita ja skenaarioita yhtiön taloudellisesta tulevaisuudesta ja riskien realisoitumisesta mahdollisesti aiheutuvista taloudellisista seurauksista. Oma riski- ja vakavaraisuusarvio on Fennia-konsernissa osa jatkuvaa riskienhallinnan prosessia ja prosessin tuloksena koostetaan vähintään kerran vuodessa yhteenveto. Tämä ORSA-raportti sisältää kokonaiskuvan yhtiön tilanteesta ja tulevaisuuden näkymistä liiketoimintojen, strategisten linjausten, riskien ja vakavaraisuuden osalta.

Fennian sisäisen valvonnan tavoitteena on varmistaa toiminnan tarkoituksenmukaisuus, tehokkuus, tuloksellisuus, taloudellisen tiedon ja raportoinnin luotettavuus sekä säännösten noudattaminen. Fennian sisäisen tarkastuksen tehtävänä on seurata ja arvioida konsernin sisäisen valvonnan sekä hallinnon riittävyttä ja tehokkuutta. Sisäinen tarkastus arvioi yhtiön strategian ja tavoitteiden saavuttamista, vakavaraisuuden hallintaprosessin kattavuutta ja luotettavuutta, riskienhallinnan tehokkuutta, resurssien käytön taloudellisuutta ja tarkoituksenmukaisuutta, lakien ja määräysten sekä sisäisten toimintaperiaatteiden, suunnitelmien ja ohjeiden noudattamista, informaation oikeellisuutta, riittävyttä ja tarkoituksenmukaisuutta sekä omaisuuden turvaamista.

Vakuutusyhtiön vastuullinen vakuutusmatemaatikko vastaa Fennian aktuaaritoiminnosta ja siitä, että hinnoittelussa ja vakuutusteknisen vastuuvelan laskennassa sovellettavat vakuutusmatemaattiset menetelmät ovat asianmukaiset ja määrittelee vakuutusteknisen vastuuvelan tason. Aktuaaritoiminto hoitaa lakisäätteisiä ja muita tehtäviään, joita ovat vastuuvelan laskenta, tariffien asianmukaisuudesta huolehtiminen, vakavaraisuuden tason arvioiminen, liiketoimintaa palveleva raportointi, tuotekehitykseen osallistuminen, vakuustarjousten tekeminen ja tiedon laadusta huolehtiminen.

Fennia-konsernissa varmistetaan sopivuus- ja luotettavuusarvioinnilla, että konsernin johtamisesta ja keskeisistä toiminnoista vastaavat henkilöt ovat tehtäviinsä sopivia ja luotettavia. Fenniassa toimintojen ulkoistamiset järjestetään siten, että yhtiö pystyy seuraamaan palveluntuottajien toimintaa ja takaamaan riittävän tiedonsaannin.

Riskiprofiili

Markkinaehtoisessa arvostusmaailmassa riskinotto-kykyä kuvaa taseen varojen ja velkojen erotus eli omien varojen markkinaehtoinen määrä. Mitä enemmän yhtiöllä on omia varoja, sitä enemmän sillä on riskinkantokykyä ja valinnanvapautta päättää, mitä riskejä se toiminnassaan kantaa. Yhtiön riskinottoa kuvaa kvantitatiivisesta näkökulmasta yhtiön toiminnan vaatima vakavaraisuuspääomavaatimus. Mitä suurempi vakavaraisuuspääomavaatimus, sitä enemmän riskiä yhtiöllä on. Tarkemmin vakavaraisuuspääomavaatimusta tutkimalla voidaan havaita, mistä yhtiön riskit muodostuvat. Analysoimalla omien varojen määrää, vakavaraisuuspääomavaatimusta sekä näiden suhdetta saadaan käsitys yhtiön riskiprofiilista.

Fennian vakavaraisuuspääomavaatimus ennen vaimentavia erä oli raportointikauden päättyessä 390,6 miljoonaa euroa. Tästä markkinariskin osuus oli 301,3 miljoonaa euroa, vastapuoliriskin 32,8 miljoonaa euroa, vakuutusriskin 99,5 miljoonaa euroa ja operatiivisen riskin 25,5 miljoonaa euroa. Vaimentavien erien jälkeen vakavaraisuuspääomavaatimukseksi muodostui 312,5 miljoonaa euroa. Hyväksyttävän oman varallisuuden ollessa 786,3 miljoonaa euroa yhtiön suhteellinen vakavaraisuusasema oli 251,6 prosenttia.

Vakuutustoiminta perustuu vakuutusriskien ottamiseen, riskien hajauttamiseen vakuutuskannan sisällä ja vakuutusriskien hallintaan. Vakuutusriskin hallinnan tärkeimmät keinot ovat asianmukainen riskien valinta eli vastuunvalinta, hinnoittelu ja vakuutusehdot sekä jälleenvakuutussuojan hankkiminen. Vakuutusriskien hinnoittelussa pyritään riskivastaavuuteen.

Fenniaan vaikuttavia markkinariskejä eli sellaisia, jotka aiheuttavat varojen ja velkojen markkina-arvojen muutosten aiheuttamia vaikutuksia yhtiön taloudelliseen asemaan, ovat korko-, korkomarginaali-, osake-, kiinteistö- ja valuuttakurssiriskit. Markkinariskejä on olennaista tarkastella koko taseen näkökulmasta. Vakavaraisuuslaskennassa taseen molemmat puolet arvostetaan markkinaehtoisesti, joten riskitekijöiden muutokset vaikuttavat samaan aikaan sekä varoihin että velkoihin.

Markkinariskitekijöiden muutokset vaikuttavat yhtiön vakavaraisuuteen kahta kautta: omien varojen sekä vakavaraisuuspääomavaatimuksen muutoksena. Markkinariskien toteutuessa yhtiön omat varat pienenevät, mikä heikentää yhtiön vakavaraisuusasemaa. Muutokset varoissa ja veloissa vaikuttavat myös useimmiten yhtiön vakavaraisuuspääomavaatimukseen.

Fennian yleinen riskinottohalukkuus, riskinsietokyky sekä liiketoimintatavoitteet ohjaavat yhtiön sijoitustoimintaa ja luovat sijoitustoiminnalle reunaehdot. Sijoitustoiminnassa ja markkinariskien hallinnassa pyritään saavuttamaan yhtiön asettamat liiketoimintatavoitteet yhtiön vakavaraisuustavoitteita vaarantamatta. Markkinariskien hallinnan kulmakivet ovat sijoitusten riittävä hajautus ja varovaisuusperiaate sekä riskien vähentämistekniikat. Markkinariskien altistumia ja niiden vaikutuksia mitataan omaisuuslajiallokaation, herkkyyshanalyysin sekä kunkin markkinariskin aiheuttaman vakavaraisuuspääomavaatimuksen avulla.

Hajautushyödyt huomioiden markkinariskien vaikutus kokonaisuuteen eli kontribuutio kokonaispääomavaateeseen oli 73,4 prosenttia. Määrä ja kontribuutio ovat pysyneet lähes samansuuruisina vuoden takaiseen tilanteeseen verrattuna. Markkinariskien sisällä taas osakeriskin kontribuutio markkinariskien vakavaraisuuspääomavaatimukseen oli suurin, 56,8 prosenttia. Sen osuus markkinariskien vakavaraisuuspääomavaatimuksesta on suurempi kuin osakesalkun osuus sijoitusvarallisuuden allokaatiosta.

Vaikka markkinariskien vakavaraisuuspääomavaatimus on pysynyt melko muuttumattomana vuoden aikana, on riskien tasoissa tapahtunut muutoksia. Selvimmin vakavaraisuuspääomavaatimus on vähentynyt valuuttariskissä, jossa valuuttajohdannaisten uusimisolettamakäsittely, jolloin sopimus korvataan aina uudella samankaltaisella sopimuksella sen erääntyessä, on laskenut riskin vakavaraisuuspääomavaatimusta. Keskittymäriskin merkittävä muutos taas johtuu Vakuutusosakeyhtiö Henki-Fennian vakavaraisuusaseman myönteisestä kehityksestä, jolloin omistuksen Fennialle aiheuttama vakavaraisuuspääomavaatimus on pienentynyt.

Markkinariskien vaikutusta yhtiön vakavaraisuuteen kuvataan herkkyysanalyysien avulla. Herkkyysanalyysillä saadaan hyvä arvio siitä, miten eri markkinariskiskenaariot vaikuttavat yhtiön vakavaraisuusasemaan. Herkkyyslaskelmat on tehty riskialueittain. Vakavaraisuus ja skenaarioiden aiheuttama vaikutus yhtiön taloudelliseen asemaan ovat edelliseen vuoteen verrattuna pysyneet melko muuttumattomina valuuttariskiä lukuun ottamatta. Valuuttakurssien muutoksilla ei ole kovin suurta vaikutusta Fennian vakavaraisuuteen, sillä valuuttariski on pääosin suojattu valuuttajohdannaisten avulla.

Arvostus vakavaraisuustarkoituksiin

Tilinpäätöksessä yhtiön varat arvostetaan pääosin hankintamenon tai sitä alemman käyvän arvon määräisinä. Vakavaraisuuslaskennassa varat arvostetaan käypään arvoon. Vakavaraisuuslaskennassa ja tilinpäätöksen laadinnassa käytettävien arvostusmenetelmien välillä ei ole olennaisia eroja lukuun ottamatta seuraavia omistuksia: tilinpäätöksessä aineettomat ja aineelliset hyödykkeet esitetään suunnitelman mukaisilla poistoilla vähennetyn hankintamenon määräisinä. Vakavaraisuuslaskennassa liikearvo ja muut pitkävaikutteiset menot eivät sisälly taseen varoihin. Tilinpäätöksessä asiakaslainat arvostetaan nimellisarvoonsa ja vakavaraisuuslaskennassa lainat arvostetaan markkinaehtoisesti. Vakavaraisuuslaskennassa henkivakuutustusyhtiön omistuksen arvo on tytäryhtiön vakavaraisuuslaskennan taseen varojen ja velkojen erotus.

Tilinpäätöshetken mukainen vakavaraisuuslaskentatekniikalla määritetty vakuutusteknisen vastuuvelan määrä oli 900,7 miljoonaa euroa. Tästä parhaan estimaatin osuus oli 841,9 miljoonaa euroa ja riskimarginaalin 58,7 miljoonaa euroa. Vastuuvelan parhaan estimaatin kassavirrat on määritetty simulointitekniikalla. Käytetyn simulointimallin tarvitsemat parametrit on johdettu Fennian vakuutusmaksu- ja vahinkokorvausaineistoista. Fennian vastuuvelkaa määritettäessä ei ole käytetty vastaavuuskorjausta, volatiliiteettikorjausta eikä siirtymäsäännöksiä.

Pääomanhallinta

Oman varallisuuden hallinnan tavoitteena on varmistaa varojen riittävyys sääntelyn edellyttämän vakavaraisuuspääomavaatimuksen ja riittävän suuruisen ylitteen kattamiseen kaikkina hetkinä sekä allokoita pääomat keskeisille riskialueille riski-tuottosuhteeltaan tehokkaasti. Tarvittava oman varallisuuden vähimmäistaso määrittää oman varallisuuden vähimmäismäärän, jolla yhtiö suurella todennäköisyydellä pystyy täyttämään vakuutettujen etuja koskevat velvoitteensa. Tämä oman varallisuuden määrä määräytyy suurempana vakavaraisuussääntelyn edellyttämästä vakavaraisuuspääomavaatimuksesta ja yhtiön oman riskikäsityksen mukaisesti määritellystä vakavaraisuuspääomavaatimuksesta.

Ennalta-arvaamattomia stressitekijöitä varten Fennia määrittää halutun suuruisen pääomapuskurin tarvittavan oman varallisuuden vähimmäismäärän päälle. Pääomapuskurin tarkoituksena on antaa yhtiölle aikaa sopeuttaa riskiasemaansa äkillisten ja yllättävien tilanteiden realisoiduttua eli mukauttaa riski-tuottoasemaansa ja vakavaraisuusasemansa harkitusti uutta toimintatilannetta vastaavalle tasolle. Vuosittain tehtävässä riskinotto-suunnitelmassa määritetään yhtiön riskinottohalukkuus ja risksietokyky sekä allokoitaa riskillinen pääoma kokonaisuudelle ja yksittäisille riskeille.

Fennian vakavaraisuuspääomavaatimus raportointikauden lopussa oli 312,5 miljoonaa euroa ja vähimmäispääomavaatimus 78,1 miljoonaa euroa. Yhtiö ei käytä sisäistä mallia, yhtiökohtaisia parametreja, yksinkertaistettua laskentaa eikä duraatioon perustuvaa osakeriskin alaosiota vakavaraisuuspääomavaatimuksen laskemiseen.

Yhtiö ei ole raportointikaudella alittanut sääntelyn edellyttämää vakavaraisuus- tai vähimmäispääomavaatimustaan.

■ Liiketoiminta

Keskinäinen Vakuutusyhtiö Fennia on vuonna 1882 perustettu, suomalainen, asiakkaidensa omistama vahinkovakuutusyhtiö, jonka juuret ja arvot ovat vahvasti yrittäjyydessä.

Fennia on vakuutusten ja niihin liittyvien palvelujen asiantuntija, joka tarjoaa yrityksille, yrittäjille ja kotitalouksille niiden tarvitsemat vakuutuspalvelut. Fennian toimialaan kuuluvat lakisääteiset ja vapaaehtoiset vahinkovakuutukset sekä jälleenvakuuttaminen.

Fennia-konserniin kuuluu kolme yhtiötä: vahinkovakuuttamiseen erikoistunut Fennia, vapaaehtoisia henki-, eläke- ja säästövakuutuksia tarjoava Henki-Fennia ja varainhoidollisia palveluja tarjoava Fennia Varainhoito Oy.

Fennia-konsernin yhtiöistä Fennia toimii keskinäisyyden pohjalta, mikä tarkoittaa, että asiakas on omistaja. Henki-Fennia on Fennian sataprosenttisesti omistama osakeyhtiö, ja Fennia Varainhoito Oy on Henki-Fennian tytäryhtiö. Lisäksi konserniin kuuluu 29 kiinteistöyhtiötä.

Fennian osakkaita ovat sen vakuutuksenottajat, joilla on yhtiössä voimassa oleva ja viimeistään edellisenä tilivuotena alkanut vakuutus. Jälleenvakuutuksen ottaminen ei kuitenkaan tuota osakkuutta.

Fennia tekee yhteistyötä Keskinäinen Työeläkevakuutusyhtiö Elon ja Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Eteran kanssa. Elo ja Etera tarjoavat Fennian yhteistyökumppaneina lakisääteiset työeläkevakuutukset Fennian asiakkaille.

Yhtiön kotipaikka on Helsinki.

Yhtiön toimintaa valvoo Finanssivalvonta (FIVA), PL103, 00101 Helsinki.

Yhtiön tilintarkastuksesta vastaa tilintarkastusyhteisö KPMG Oy Ab, vastuullisena tarkastajana toimii Petri Kettunen. KPMG Oy Ab, PL1037, 00101 Helsinki.

Vakuutustoiminnan tuloksellisuus

Raportointikaudella yhtiön ensivakuutuksen maksutulo oli 417,0 miljoonaa euroa (429,0 milj. euroa). Tulevan jälleenvakuutuksen maksutulo oli 0,3 miljoonaa euroa (0,4 milj. euroa).

Yhtiön yhdistetty kulusuhde oli 100,9 prosenttia (98,5 %), josta vahinkojen osuus eli riskisuhde oli 67,0 prosenttia (67,6 %) ja liikekulujen sekä korvausten käsittelykulujen osuus eli toimintakulusuhde oli 33,9 prosenttia (30,9 %).

Yhtiö alensi vastuuvelan diskonttauksessa käytettävää laskuperustekorkoa 2,0 prosenttiin (2,4 %). Tämän johdosta vastuuvelka kasvoi 30 miljoonaa euroa. Vuoden 2016 lopussa toteutettiin myös muita vastuuvélkaperustemuutoksia, jotka puolestaan alensivat korvauskuluja 10 miljoonalla eurolla. Edellä mainitut kertaluonteiset erät heikensivät tilikauden yhtiötasoista riskisuhdetta ja yhdistettyä kulusuhdetta 4,8 prosenttiyksikköä.

Operatiivinen yhdistetty kulusuhde jäi alle 97 prosentin, mikä oli tilivuodelle asetettu tavoite.

Tulevan jälleenvakuutuksen lajeille kirjautuu lähinnä yhtiön osallistuminen pooliliikkeeseen, mistä kotimaisen potilasvakuutuspoolin osuus on suurin. Pienestä volyymistä johtuen tulevan jälleenvakuutuksen tulosvaikutus on vähäinen.

Ensi- ja tulevan jälleenvakuutuksen tuloksen suojaamiseksi yhtiö on solminut menevän jälleenvakuutuksen sopimuksia. Tähän menevän jälleenvakuutuksen tulokseen vaikuttaa erityisesti yksi suurehko palovahinko, josta yhtiöllä on jälleenvakuutussääntöjä omavastuun ylittävältä osuudelta.

Fennian maksutulo pieneni hieman. Vähäneminen kohdistui yritysasiakkaisiin, kun taas kotitalouksien maksutulo vähän kasvoi.

Yritystoiminnan taloudellisen kasvun niukkuus heijastuu Fennian maksutuloon. Varsinkin lakisääntöjen tapaturmavakuutuksen maksutulo on suhdanneherkkä. Taulustomaksuisten eli palkkasummaan perustuvien vakuutuksenottajien määrä on suuri, jolloin Fennian maksutulo on riippuvainen pienten ja keski suurten asiakasyritysten henkilöstömäärän muutoksista.

Liikennevakuutuksen maksutulo aleni 78,3 miljoonaan euroon (81,7 milj. euroa). Lajin kannattavuus parani. Vahinkosuhde oli erittäin hyvä 55 prosenttia (65 %). Vapaaehtoisen autovakuutuksen maksutulo kasvoi 76,9 miljoonaan euroon (76,4 milj. euroa). Toisin kuin liikennevakuutuksessa autovakuutuksen vahinkosuhde kääntyi kasvuun. Sama kehitys toteutui koko vahinkovakuutusalaalla. Vahinkosuhde oli epätyydyttävä 78 prosenttia (69 %).

Yritysten palo- ja muiden omaisuusvakuutusten maksutulo oli 46 miljoonaa euroa. Vaikeat suhdannenäkymät selittävät maksutulon kolmen prosentin alenemista. Kotivakuutuksen maksutulo vastu- ja oikeusturvaosineen kasvoi kaksi prosenttia ja oli 50 miljoonaa euroa. Sekä kotitalouksien että yrityssektorin vahinkosuhde kasvoi näissä lajeissa, mutta maltillisesti.

Merkittävimmät vakuutuslajit vakuutusteknisine katteineen näkyvät alla olevasta taulukosta.

Vakuutusluokkaryhmäkohtainen tulos

Vakuutusluokkaryhmä (milj. euroa)	Vuosi	Vakuutus- maksutulo ennen jälleenvakuuttajien osuutta	Vakuutus- maksutuotot ennen jälleenvakuuttajien osuutta	Korvaus- kulut ennen jälleenvakuuttajien osuutta	Liikekulut ennen jälleenvakuuttajien palkkioita ja voitto- osuuksia	Jälleenvakuuttajien osuus	Vakuutus- tekninen kate ennen tasoitus- määrän muutosta
Lakisääteinen tapaturma	2016	82,4	82,3	-96,5	-13,4	-0,3	-27,9
	2015	88,8	88,9	-91,3	-11,7	-0,3	-14,5
Muu tapaturma ja sairaus	2016	45,2	44,0	-33,5	-12,1	-0,1	-1,8
	2015	43,6	41,9	-34,2	-10,9	-0,1	-3,4
Moottoriajoneuvo-vastuu	2016	78,3	79,4	-52,9	-21,8	-0,3	4,5
	2015	81,7	80,2	-60,8	-20,5	-0,5	-1,6
Maa-ajoneuvot	2016	76,9	76,8	-60,3	-21,0	0,1	-4,4
	2015	76,4	74,5	-51,3	-19,2	-0,2	3,7
Palo- ja muu omaisuusvahinko	2016	86,5	86,4	-63,2	-22,8	-0,6	-0,2
	2015	87,9	86,6	-56,0	-21,3	-2,1	7,1
Vastuu	2016	23,5	23,6	-12,8	-5,4	1,6	6,9
	2015	26,1	25,7	-21,6	-5,1	-0,5	-1,4
Muut	2016	24,2	24,3	-10,8	-7,0	-0,7	5,8
	2015	24,5	24,2	-13,5	-6,6	-0,7	3,3
ENSIVAKUUTUS YHTEENSÄ	2016	417,0	416,8	-330,0	-103,5	-0,3	-17,0
	2015	429,0	421,9	-328,7	-95,4	-4,6	-6,8
Jälleenvakuutus	2016	0,3	0,3	-0,2	-0,1	0,0	0,0
	2015	0,4	0,4	-0,5	-0,2	0,0	-0,2
YHTEENSÄ	2016	417,4	417,1	-330,2	-103,6	-0,3	-17,1
	2015	429,4	422,3	-329,2	-95,6	-4,6	-7,0
Tasotusmäärän muutos	2016						-13,0
	2015						-44,1
VAKUUTUSTEKNINEN KATE	2016						-30,1
	2015						-51,1

Ilman perustekorkokulua ja ilman kertaluonteisia eriä lakisääteisen tapaturmavakuutuksen kate on -4,2 miljoonaa euroa (-2,8 milj. euroa) ja moottoriajoneuvojen vastuuvakuutuksen 13,7 miljoonaa euroa (7,1 milj. euroa).

Sijoitustoiminnan tuloksellisuus

Fennian sijoitustoiminnan nettotuotto käyvin arvoin oli 42,3 miljoonaa euroa (58,5 milj. euroa). Tuotto sitoutuneelle pääomalle oli 2,7 prosenttia (3,9 %). Fennian sijoitusomaisuus käyvin arvoin oli 1 617,9 miljoonaa euroa (1 561,3 milj. euroa).

Sijoitusomaisuuden allokatio käyvin arvoin (milj. euroa)	31.12.2016	Osuus	31.12.2015	Osuus
Korkosijoitukset	833,4	52 %	872,9	56 %
Osakesijoitukset	339	21 %	314,5	20 %
Kiinteistösijoitukset	437,1	27 %	360,6	23 %
Muut sijoitukset	8,4	1 %	13,3	1 %
Sijoitusomaisuus yhteensä	1 671,90	100 %	1 561,30	100 %

Sijoitusallokatio ja tässä esitetyt tuottoluvut heijastavat oheisen taulukon allokatiojakoa, eivätkä näin ollen ole suoraan verrannollisia vakavaraisuussäntelyn markkinariskimoduulin jaotteluun.

Sijoitustoiminnan tuottoihin vaikuttivat erityisesti koko vuoden vallinnut alhainen korkotaso, vuoden jälkimmäisellä puoliskolla tapahtunut osakemarkkinoiden nousu sekä kiinteistösijoitussalkun vakaa tuottokehitys.

Yli puolet Fennian sijoitusallokatiosta on korkosijoituksia, joten alhainen korkotaso on laskenut sijoitussalkun tuotto-odotusta sekä katsauskauden tuottoa. Osakemarkkinoiden nousun ansiosta osakesalkun tuotto kääntyi loppuvuonna positiiviseksi ja paransi yhtiön kokonaissijoitustulosta. Kiinteistösijoitusten tuotto jatkui vakaana ja ne tuottivat omaisuuslajeista parhaiten.

Sijoitustoiminnan nettotuotto sitoutuneelle pääomalle (milj. euroa)	31.12.2016			31.12.2015		
	Nettotuotto	Sitoutunut pääoma	Tuotto, %	Nettotuotto	Sitoutunut pääoma	Tuotto, %
Korkosijoitukset	21,3	860,8	2,5 %	7,4	895,6	0,8 %
Osakesijoitukset	8,4	313,2	2,7 %	32,6	252,1	12,9 %
Kiinteistösijoitukset	23,2	375,9	6,2 %	21,9	348,1	6,3 %
Muut sijoitukset	-5,3	10,4	-51,0 %	0,3	13	2,3 %
Sijoitukset yhteensä	47,7	1560,4	3,1 %	62,2	1508,8	4,1 %
Sijoituslajeille kohdistamattomat tuotot ja kulut	-5,3			-3,7		
Yhteensä	42,3	1560,4	2,7 %	58,5	1508,8	3,9 %

Korkosijoitukset, jotka muodostavat 51,5 prosenttia yhtiön sijoitusjakaumasta käyvin arvoin, tuottivat 2,5 prosenttia. Sijoitusnäkemysten mukaan korkosalkun rahamarkkinainstrumenttien sekä lyhyen duraation joukkovelkakirjalainojen osuus oli suuri, mikä heijastui korkosalkun tuotoissa lyhyiden korkojen ollessa katsauskaudella pääasiassa negatiivisia. Korkosalkun tuottoa saatiin nostettua luottoriskisijoituksilla sekä sijoituksilla kehittyvien markkinoiden valtionlainoihin sekä yritysainoihin.

Osakesijoitusten nettotuotto oli 8,4 miljoonaa euroa tai 2,7 prosenttia sitoutuneelle pääomalle. Tämä oli vähemmän kuin edellisenä vuonna, jolloin osakesijoitusten nettotuotot olivat 32,6 miljoonaa euroa ja tuotto sitoutuneelle pääomalle 12,9 prosenttia. Nettotuottoja edelliseen vuoteen verrattuna heikensi pienempi osakeallokatio ja tuottoa sitoutuneelle pääomalle heikompi osakemarkkinakehitys. Tämän lisäksi noteeraamattomien osakesijoitusten heikko kehitys painoi osakesijoitusten tuottoa. Pääomasijoitukset sen sijaan tuottivat erinomaisesti 12,3 prosenttia ja noteeratut osakkeet hyvin 7,0 prosenttia. Johdannaisten osuus osakesijoitusten nettotuotosta oli -3,7 miljoonaa euroa.

Kiinteistösijoitukset tuottivat jälleen vakaasti nettotuoton ollessa 23,2 miljoonaa euroa. Tuotto sitoutuneelle pääomalle oli 6,2 prosenttia. Vuokratuotot pysyivät lähes muuttumattomina ja epäsuorat kiinteistösijoitukset tuottivat edellisen vuoden tapaan. Hieman kokonaistuottoa painoivat suorien kiinteistösijoitusten arvonalennukset, joita tehtiin kiinteistökantaan 6,0 miljoonan euron edestä.

Muiden sijoitusten nettotuotto oli -5,3 miljoonaa euroa. Tämä koostuu pääasiassa valuuttajohdannaisten sekä hedge-rahastosijoitusten tuotoista. Valuuttajohdannaisten tuotot ja kulut ovat selvästi lisääntyneet muiden sijoitusten tuotonlähteenä ja tulevat jatkossakin heiluttamaan kyseistä erää. Niiden osuus muiden sijoitusten nettotuotoista oli -4,7 miljoonaa euroa. Valuuttajohdannaisilla suojataan valuuttamääräisten osake- ja korkosijoituksien tuottoja. Katsauskaudella valuuttasuojauksia tehtiin dollari- ja puntamääräisille positiioille, ja näissä valuutoissa suojausaste oli koko vuoden 90 ja 100 prosentin välissä.

Sijoituslajeille kohdistamattomat tuotot ja kulut olivat tilikaudella -5,3 miljoonaa euroa (-3,7 milj. euroa). Merkittävänä syinä kulujen kasvuun olivat varainhoitopalkkioiden nousu sekä se, että edellisellä tilikaudella kyseisessä erässä oli poikkeuksellisen paljon valuuttamääräisten sijoitusten myynneistä aiheutuneita myyntivoittoja.

■ Muiden toimien tuloksellisuus

Fennialla ei ole muuta liiketoimintaa kuin vakuutus- ja sijoitustoimintaa.

■ Muut tiedot

Fennian liiketoiminnasta ja tuloksellisuudesta ei ole muita olennaisia tietoja.

■ Yleistiedot hallintojärjestelmästä

Fenniaa hallinnoidaan keskinäisyyden periaatteella. Ylintä päätösvaltaa käyttävät yhtiökokouksen kautta vakuutuksenottajat eli Fennian asiakkaat. Fennian hallintoelimiä ovat hallintoneuvosto, hallitus ja toimitusjohtaja.

Fennian hallintoneuvosto

Fennialla on hallintoneuvosto, joka valvoo hallituksen ja toimitusjohtajan vastuulla olevaa yhtiön hallintoa. Yhtiökokous on valinnut hallintoneuvoston 41 jäsentä Fennian vakuutuksenottajien eli asiakkaiden piiristä.

Hallintoneuvoston tehtävänä on valita hallituksen jäsenet ja vahvistaa hallituksen jäsenten palkkiot. Lisäksi hallintoneuvosto antaa varsinaiselle yhtiökokoukselle lausuntonsa tilinpäätöksestä, toimintakertomuksesta ja tilintarkastuskertomuksesta sekä antaa hallitukselle ohjeita asioissa, jotka ovat laajakantoisia tai periaatteellisesti tärkeitä.

Hallintoneuvosto kokoontuu kaksi kertaa vuodessa ja aina tarvittaessa. Hallintoneuvostolla on työvaliokunta joka valmistelee yhtiökokouksessa ja hallintoneuvossa käsiteltäviä asioita sekä tarkastusvaliokunta, joka perehtyy yhtiön toimintaan ja organisaatioon. Hallintoneuvosto on lisäksi asettanut alueellisia neuvottelukuntia joiden tehtävänä on seurata ja tukea Fennian alueellista palvelutoimintaa.

Fennian hallitus

Hallitus huolehtii yhtiön hallinnosta ja sen toiminnan asianmukaisesta järjestämisestä. Konsernin emoyhtiön hallituksena se vastaa myös hallintojärjestelmän asianmukaisuudesta konsernitasolla ja huolehtii siitä, että konsernia johdetaan kokonaisuutena. Vuonna 2016 hallitukseen kuului seitsemän jäsentä.

Hallituksen tehtävänä on johtaa Fenniaa ammattitaitoisesti, terveiden ja varovaisten liikeperiaatteiden sekä luotettavaa hallintoa koskevien periaatteiden mukaisesti. Hallitus hoitaa tehtäviä, jotka sille on asetettu yhtiöjärjestyksessä, lainsäädännössä ja viranomais määräyksissä.

Fennian hallituksen keskeisimpiä tehtäviä ovat:

- päättää yhtiön tavoitteesta ja strategiasta, emoyhtiön hallituksena se päättää myös konsernin tavoitteesta ja strategiasta
- hyväksyä riskienhallintastrategia sekä riski- ja vakavaraisuusarviota koskevat raportit
- valvoa sisäisen valvonnan ja hallintojärjestelmän, mukaan lukien riskienhallintajärjestelmän, riittävyyttä ja tehokkuutta ja hyväksyä vuosittain näiden asianmukaisuutta ja riittävyyttä koskevat arviot
- varmistaa, että Fennian vakavaraisuustaso pysyy asetetuissa tavoitteissa
- hyväksyä Fenniassa noudatettavat toiminnan periaatteet.

Hallituksen apuna toimii nimitys- ja palkitsemisvaliokunta sekä Fennian ja Henki-Fennian hallitusten yhteinen tarkastusvaliokunta. Valiokunnat eivät tee päätöksiä vaan esitykset tuodaan hallituksen päätettäväksi.

Nimitys- ja palkitsemisvaliokunnan tehtävänä on Fennian toimitusjohtajan, hänen sijaisensa sekä varatoimitusjohtajan ja johtoryhmän jäsenten palkitsemis- ja nimittämisasioiden valmistelu, suunnittelu ja kehittäminen sekä koko yhtiön palkitsemisjärjestelmän valmistelu.

Tarkastusvaliokunta on Fennian ja Henki-Fennian hallitusten yhteinen. Tarkastusvaliokunnan vastuualue kattaa sisäisen valvonnan, mukaan lukien compliancen, riskienhallinnan ja sisäisen tarkastuksen riittävyyden ja asianmukaisuuden seurannan. Lisäksi tarkastusvaliokunta huolehtii tilintarkastukseen liittyvistä lakisääteisistä tehtävistään.

Toimitusjohtaja

Fennialla on toimitusjohtaja, jonka hallitus nimittää sekä jonka toimitusuhteen ehdoista, palkoista ja palkkioista hallitus päättää. Toimitusjohtajan tehtävänä on hallituksen ohjeiden ja määräysten mukaisesti hoitaa yhtiön juoksevaa hallintoa. Toimitusjohtajan tehtäviin kuuluu yhtiön liiketoiminnan johtaminen ja valvonta, riskien- ja vakavaraisuuden hallinnan järjestäminen sekä vastuu yhtiön toimintojen kehittämisestä ja koordinoinnista. Yhtiöllä on myös kaksi varatoimitusjohtajaa, joista toinen toimii toimitusjohtajan sijaisena.

Tiedot palkka- ja palkkiopolitiikasta

Hallintoneuvoston jäsenten palkkiot päättää yhtiökokous. Hallintoneuvoston puheenjohtajalle ja varapuheenjohtajalle maksetaan kokouspalkkion lisäksi kuukausipalkkio. Muille hallintoneuvoston jäsenille maksetaan kokouspalkkio sekä matka- ja majoituskulut.

Hallituksen jäsenten palkkiot päättää hallintoneuvosto. Hallitusten jäsenille maksetaan kuukausi- ja kokouspalkkio. Lisäksi tarkastusvaliokunnan jäsenille maksetaan kuukausi- ja kokouspalkkio ja nimitys- ja palkitsemisvaliokunnan jäsenille kokouspalkkio sekä matka- ja majoituskulut.

Toimitusjohtajan, hänen sijaisensa sekä varatoimitusjohtajan ja johtoryhmän jäsenten palkka- ja palkitsemisasiosta päättää hallitus. Nimitys- ja palkitsemisvaliokunta valmistelee asioita hallituksen päätettäväksi.

Fenniassa noudatetaan hallituksen hyväksymää konsernin yhteistä Palkka- ja palkitsemispolitiikkaa. Palkkapolitiikassa määritellään Fennia-konsernin työntekijöiden palkan ja palkkioiden määräytymisen periaatteet. Palkkapolitiikassa on kuvattu palkka- ja palkitsemisasioihin liittyvät vastuut sekä se, että jokainen konsernin työntekijä voi itseään ja omaa toimintaansa kehittämällä vaikuttaa palkkakehitykseensä. Vaikka lähes kaikkien työntekijöiden ja johdon palkan ja palkitsemisen muodostamassa kokonaisuudessa on kiinteän palkanosan lisäksi myös muuttuvia elementtejä, muuttuvien palkanosion merkitys on suurin myyntitehtävissä olevalla henkilöstöllä.

Palkitsemisen lähtökohtana on kannustava, oikeudenmukainen, kohtuullinen sekä konsernin ja konserniyhtiöiden lyhyen ja pitkän tähtäimen etujen mukainen johdon ja henkilöstön palkitseminen. Yhtiön työntekijät kuuluvat kannustepalkkiojärjestelmään, jonka säännöt ja periaatteet vahvistetaan vuosittain. Palkkiot perustuvat ennalta määriteltujen, konsernin strategisista tavoitteista johdettujen tavoitteiden saavuttamiseen ja niissä on tyypillisesti sekä henkilökohtaisten tavoitteiden saavuttamiseen että yrityksen tulokseen sidottuja kriteerejä. Lisäksi yhtiön ylin johto kuuluu pitkän aikavälin (2016–2018) strategiakannusteen piiriin, ja tämän perusteella maksetaan ryhmäeläkevakuutuksen maksu.

Palkitsemisperiaatteiden mukaisesti palkitseminen on rakennettu epätervettä riskinottoa estävällä tavalla. Palkitsemisjärjestelmissä on muun muassa ennalta määrätty palkkiomaksimit, jotka rajoittavat palkkion enimmäismäärän. Lisäksi sääntöihin sisältyy force majeure -ehto, joka antaa hallitukselle oikeuden järjestelmien ehtojen muuttamiseen kesken kauden, jos yhtiön taloudellinen asema on vaarantunut taikka olosuhteet ovat muutoin muuttuneet merkittävästi. Palkoista ja palkkioista päätettäessä noudatetaan "yhden yli" -periaatetta eli päätöksentekijänä on pääsääntöisesti palkittavan henkilön esimiehen esimies.

Lähipiiriliiketoimet raportointikauden aikana

Yhtiöllä ei ole lähipiiriliiketoimia, jotka olisi tehty muuta kuin tavanomaisia kaupallisia ehtoja noudattaen. Yhtiö on myöntänyt 2,9 miljoonaa euroa rahalainoja vakuutusyhtiön lähipiiriin kuuluville.

Muutokset raportointikauden aikana

Kuluneen raportointikauden aikana hallintojärjestelmässä ei ole tapahtunut olennaisia muutoksia.

Arvio yrityksen hallintojärjestelmän sopivuudesta

Fennian hallitus on seurannut vakuutusliiketoiminnan ja sijoitustoiminnan kehitystä sekä riskienhallinnan, compliancen ja sisäisen tarkastuksen raportointia vuoden 2016 aikana. Saatujen selvitysten perusteella hallitus on arvioinut, että sisäinen valvonta on asianmukaisesti järjestetty sekä yhtiön hallinto- ja ohjausjärjestelmät vastaavat sääntelyn vaatimuksia, ovat ajan tasalla ja tehokkaita.

■ Sopivuudelle ja luotettavuudelle asetettavat vaatimukset

Fennia-konsernilla on konserniyhtiöiden hallitusten vahvistamat yhteiset Sopivuuden ja luotettavuuden arvioinnin periaatteet. Periaatteiden tarkoituksena on varmistaa, että konsernin johtamisesta ja keskeisistä toiminnoista vastaavat henkilöt ovat tehtäviinsä sopivia ja luotettavia.

Sopivuuden ja luotettavuuden arvioinnin kohteina ovat hallintoelinten jäsenet sekä toimitusjohtaja ja varatoimitusjohtajat. Lisäksi arvioinnin kohteina ovat sisäisen tarkastuksen, riskienhallintatoiminnon, compliance-toiminnon ja aktuaaritoiminnon vastuuhenkilöt sekä muista keskeisistä toiminnoista vastaavat henkilöt. Myös keskeisten ulkoistettujen toimintojen vastuuhenkilöt palveluntuottajan puolella kuuluvat sopivuus- ja luotettavuusarvioinnin piiriin.

Sopivuusarvioinnissa katsotaan, onko henkilöllä hänen vastuullaan olevien tehtävien hoitamiseen riittävä ammatillinen pätevyys, taito ja kokemus. Hallituksen sopivuutta arvioidaan kollektiivina, ja siihen kuuluu toimialan tuntemus, liiketoimintastrategian ja liiketoimintamallin ymmärtäminen, hallintojärjestelmän tunteminen, taloudellisen informaation ymmärtäminen ja sääntely-ympäristön tunteminen. Luotettavuuden arvioinnissa käsitellään henkilön rehellisyyttä, mahdollisia maksuhäiriöitä ja muita taloudellisia epäselvyyksiä, olennaisia rikollisia tekoja sekä kurinpidollisia tai hallinnollisia rikkomuksia.

Sopivuuden ja luotettavuuden arviointi tehdään aina, kun henkilö valitaan tai nimitetään yhtiön ulko- tai sisäpuolelta yhtiön johtamisesta tai keskeisestä toiminnosta vastaavaksi. Sopivuuden ja luotettavuuden arvioimiseksi kerätään tarpeellinen selvitys ennen valintaa tai nimityspäätöstä.

Jatkuvan seurannan varmistamiseksi hallitus ja toimitusjohtaja käyvät säännöllisin väliajoin läpi sopivuuden ja luotettavuuden arvioinnin piirissä olevien henkilöiden tiedot. Esimiesten vastuulla on toteuttaa sopivuuden ja ammattitaidon vaatimusten täyttymisen jatkuvaa seurantaa. Lisäksi sopivuuden ja luotettavuuden arviointi on tehtävä aina silloin, kun henkilön sopivuus tai luotettavuus kyseenalaistuu.

■ Riskienhallintajärjestelmä mukaan luettuna riski- ja vakavaraisuusarvio

Riskienhallintajärjestelmä

Fennia-konsernissa riskienhallinnalla tarkoitetaan koordinoituja strategioita, prosesseja, periaatteita ja toimenpiteitä, joilla konserniin ja konserniyhtiöihin kohdistuvat riskit tunnistetaan, mitataan ja ilmoitetaan sekä niitä seurataan ja hallitaan.

Vakavaraisuuden hallinnalla puolestaan tarkoitetaan strategioita, prosesseja, periaatteita ja toimenpiteitä, joilla määritetään ja ohjataan konserniyhtiöiden ja konsernin riskinkantokykyä, riskinottohalukkuutta ja riskinsietokykyä sekä keskeisten riskien rajoituksia.

Fennia-konserniin kuuluvat yhtiöt, Keskinäinen Vakuutusyhtiö Fennia sekä sen tytäryhtiöt Vakuutusosakeyhtiö Henki-Fennia ja Fennia Varainhoito Oy noudattavat toiminnassaan konsernitasolla yhteisesti määriteltyä riskien- ja vakavaraisuuden hallinnan kehikkoa, joka on kuvattu konserniyhtiöiden hallitusten vahvistamissa periaateasiakirjoissa. Näistä asiakirjoista keskeisin on Riskien- ja vakavaraisuuden hallinnan periaatteet, jossa on kuvattu hallinnan yleiset periaatteet sekä vastuut.

Fennian hallitus konsernin emoyhtiön hallituksena kantaa vastuun riskien- ja vakavaraisuuden hallinnasta ja sen sovittamisesta osaksi konsernin hallintojärjestelmää. Fennian hallituksen vastuulla on varmistaa, että konserniin kuuluvien yhtiöiden erityispiirteet ja konsernin sisäiset yhteydet (muun muassa sisäiset transaktiot, kaksinkertaiset pääomat, pääomien siirrettävyys ja pääomien käyttö yleensä) tulevat asianmukaisesti huomioon otetuiksi.

Henki-Fennian hallitus on vastuussa siitä, että yhtiö noudattaa konsernin riskien- ja vakavaraisuuden hallinnan periaatteita johdonmukaisesti. Sen vastuulla on varmistaa, että yhtiössä on toiminnan laatuun, laajuuteen ja monimutkaisuuteen nähden riittävällä tavalla järjestetty hallintojärjestelmä, mukaan lukien sisäinen valvonta ja riskienhallintajärjestelmä.

Fennia Varainhoidon hallituksen vastuulla on varmistaa, että yhtiö noudattaa Fennia-konsernin riskienhallintajärjestelmän periaatteita siltä osin kuin yhtiön toiminnan erityispiirteet eivät edellytä niistä poikkeamista.

Muiden konserniyhtiöiden kohdalla Fennia-konsernin riskien- ja vakavaraisuuden hallinnan periaatteita noudatetaan soveltuvien osin. Muut konserniyhtiöt ovat pääosin kiinteistöyhtiöitä.

Riskienhallinnan johtoryhmä

Riskien- ja vakavaraisuuden hallintaa koskevien tehtävien valmistelua, ohjaamista, koordinoitua ja tiedon välittämistä varten on perustettu konsernin vakuutusyhtiöiden riskienhallinnan johtoryhmä. Riskienhallinnan johtoryhmän päätehtävänä on tukea Fennian ja Henki-Fennian toimitusjohtajia riskien- ja vakavaraisuuden hallintaan liittyvissä asioissa. Puheenjohtajana toimii Fennian toimitusjohtaja ja Henki-Fennian toimitusjohtaja on ryhmän vakituksena jäsenenä.

Fennia Varainhoidolle on perustettu oma erillinen hallinnon työryhmä, jonka vastuulle kuuluvat riskienhallinnan johtoryhmän tehtävät Fennia Varainhoidossa. Sen puheenjohtajana toimii Fennia Varainhoidon toimitusjohtaja.

Riskienhallintajärjestelmän ohjausmalli

Riskienhallintajärjestelmän ohjausmalli perustuu seuraavaan kolmen puolustuslinjan malliin:

1. Ensimmäisellä puolustuslinjalla eli liike- ja tukitoiminnoilla on ensisijainen vastuu päivittäisestä riskienhallinnasta ja riskien raportoinnista hyväksyttyjen periaatteiden mukaisesti.
2. Toinen puolustuslinja on riskienhallintakehikon omistaja ja vastaa mm. riskien- ja vakavaraisuuden hallinnan tulkinnoista, kehittämisestä, suunnittelusta ja raportoinnista sekä tukee, seuraa ja arvioi ensimmäisen puolustuslinjan riskien- ja vakavaraisuuden hallinnan prosessien implementointia.
3. Kolmannen puolustuslinjan tehtävänä on varmistaa sisäisen valvonnan sekä riskien- ja vakavaraisuuden hallinnan vaikuttavuus ja tehokkuus.

Kolmen puolustuslinjan mallissa vastuu riskien- ja vakavaraisuuden hallinnasta jakautuu seuraavasti eri toimijoiden kesken:

- toimitusjohtaja

Toimitusjohtaja kantaa, toimivan johdon tukemana, yleisvastuun riskien- ja vakavaraisuuden hallinnan asianmukaisesta valmistelusta ja toteuttamisesta hallituksen päätösten mukaisesti.

- liike- ja tukitoiminnot

Kukin liike- ja tukitoiminto vastaa ensisijaisesti päivittäisestä riskienhallinnasta ja riskien raportoinnista hyväksytyjen periaatteiden mukaisesti, seuraa oman osa-alueensa kokonaisriskiprofiilia (toisen puolustuslinjan tuella) ja varmistaa konsernin riskien- ja vakavaraisuuden hallinnan dokumentaation mukaisen toiminnan osa-alueellaan.

- aktuaaritoiminto

Vakuutusyhtiön vastuullinen vakuutusmatemaatikko vastaa aktuaaritoiminnosta ja siitä, että hinnoittelussa ja vakuutusteknisen vastuuvelan laskennassa sovellettavat vakuutusmatemaattiset menetelmät ovat asianmukaiset. Vastuullinen vakuutusmatemaatikko määrittelee myös vakuutusteknisen vastuuvelan tason. Aktuaaritoiminnolla on rooli paitsi ensimmäisen myös toisen puolustuslinjan toimijana. Aktuaaritoiminto osallistuu riskienhallintajärjestelmän tehokkaaseen täytäntöönpanoon, erityisesti riskienhallintamenetelmien luomiseen, mutta myös yrityksen oman riski- ja vakavaraisuusarvion toteuttamiseen.

- riskienhallintatoiminto

Riskienhallintatoiminnolla on päävastuu toisen puolustuslinjan tehtävistä, ja se vastaa mm. riskien- ja vakavaraisuuden hallinnan tulkinnoista, kehittämisestä, suunnittelusta ja raportoinnista. Toiminnon tehtävänä on ylläpitää kokonaisnäkemyä konserniyhtiöiden ja konsernin riskiprofiilista. Toiminto myös tukee hallituksen ja toimitusjohtajan sekä liike- ja tukitoimintojen riskien- ja vakavaraisuuden hallintatyötä mm. osallistumalla riskienhallintajärjestelmän kehittämiseen ja arvioimalla sen toimivuutta sekä laatimalla analyyskejä riskiasemaa koskevan päätöksenteon tueksi.

- compliance-toiminto

Toiseen puolustuslinjaan kuuluva compliance-toiminto varmistaa, että toiminnassa noudatetaan sääntelyä, finanssialan itsesääntelyä sekä konsernin sisäisiä ohjeita ja että asiakassuhteissa noudatetaan asianmukaisia menettelytapoja. Säännösten noudattamista valvova toiminto myös tunnistaa ja arvioi säädösmuutosten vaikutuksia, säännösten noudattamisen laiminlyöntiin liittyviä riskejä sekä säännösten noudattamisessa mahdollisesti esiintyneiden puutteiden estämiseksi ja korjaamiseksi tehtyjen toimenpiteiden riittävyyttä. Lisäksi compliance edistää säännösten noudattamista ennakoivalla neuvonnalla sekä kehittää sisäisiä menettelytapoja, joilla säännösten noudattamista voidaan valvoa tehokkaasti ja tarkoituksenmukaisesti.

- sisäinen tarkastus

Sisäinen tarkastus tukee konsernia tavoitteiden saavuttamisessa tarjoamalla järjestelmällisen lähestymistavan organisaation riskienhallinta-, valvonta- sekä johtamis- ja hallintoprosessien tehokkuuden arviointiin ja kehittämiseen.

Sisäisen tarkastuksen tehtävänä on seurata ja arvioida konsernin sisäisen valvonnan ja muun hallinnon riittävyyttä ja tehokkuutta muun muassa seuraavilla osa-alueilla:

- yhtiön strategian ja tavoitteiden saavuttaminen
- vakavaraisuuden hallintaprosessin kattavuus ja luotettavuus
- riskienhallinnan tehokkuus
- resurssien käytön taloudellisuus ja tarkoituksenmukaisuus
- lakien ja määräysten sekä sisäisten toimintaperiaatteiden, suunnitelmien ja ohjeiden noudattaminen
- informaation oikeellisuus, riittävyys ja tarkoituksenmukaisuus
- omaisuuden turvaaminen.

Riskienhallintatoiminto ja compliance-toiminto on integroitu Fennia-konsernin organisaatioon tavalla, joka varmistaa niiden toiminnan operatiivisen riippumattomuuden. Toiminnot ovat vapaita sellaisista vaikutteista, jotka voisivat vaarantaa niiden tehtävien suorittamisen objektiivisesti, tasapuolisesti ja riippumattomasti. Sisäinen tarkastus puolestaan on sekä ensimmäisen että toisen puolustuslinjan toiminnoista riippumaton.

Riskienhallintatoiminto

Konsernin riskienhallintatoiminto toimii Fennian hallituksen ja toimitusjohtajan alaisuudessa itsenäisenä yksikkönä, ja se tuottaa riskienhallintatoiminnon palvelut kaikille konserniyhtiöille, joilla on toimilupa vakuutus- tai sijoituspalvelutoiminnan harjoittamiseen. Toiminnassa otetaan huomioon kutakin yhtiötä koskeva sääntely.

Konsernin riskienhallinnasta vastaa konsernin riskienhallintajohtaja. Riskienhallintajohtaja raportoi päätöksistään ja toimenpiteistään konserniyhtiöiden hallituksille ja toimitusjohtajille. Riskienhallintajärjestelmän koordinoitua ja tiedon välittämistä varten riskienhallintajohtaja osallistuu konsernin riskienhallinnan johtoryhmän työskentelyyn.

Toiminnallisten riskien ennakoinniseksi riskienhallintatoiminnolla on oikeus saada tietoonsa konserniyhtiöiden ja yksiköiden toiminta- ja kehityssuunnitelmat sekä kaikki muu työnsä kannalta tarpeellinen tieto.

Riskienhallintatoiminnon alaisuuteen perustetaan tarpeen mukaan työryhmiä ja yhteistyöverkostoja, joiden kautta riskienhallintatoiminto voi toteuttaa tehtäviään. Riskienhallintatoiminto osallistuu tarvittaessa liiketoiminnan tukiryhmien kokouksiin, mikä osaltaan tukee sen toimintaa. Riskienhallintatoiminto ei kuitenkaan osallistu liiketoimintapäätösten tekemiseen tällaisissa kokouksissa.

Riskienhallintajärjestelmän periaatteet on kuvattu periaateasiakirjoissa. Niissä määritellään toimintojen ja yksiköiden riskienhallinnan vastuualueet. Riskienhallintatoiminnon vastuulla olevia keskeisiä tehtäviä ovat muun muassa

- konserniyhtiöiden hallitusten, toimitusjohtajien sekä liike- ja tukitoimintojen avustaminen tehokkaasti riskienhallintajärjestelmän kehittämisessä ja ylläpitämisessä
- riskienhallintajärjestelmän toimivuuden arviointi ja seuraaminen
- riskien- ja vakavaraisuuden hallinnan periaatteiden, mukaan lukien riskinotto-suunnitelmat valmistelemisen ja koordinoitua, ja niiden esittäminen konserniyhtiöiden hallitusten arvioitaviksi ja hyväksyttäväksi sekä näiden asiakirjojen noudattamisen seuranta ja tähän liittyvistä havainnoista raportointi
- riskinottoa koskevien päätöksentekovaltuuksien arviointi ja niiden noudattamisen seuraaminen
- konserniyhtiöiden hallitusten ja toimivan johdon riski- ja vakavaraisuusasemaa koskevan päätöksenteon tukeminen riski- ja vakavaraisuusanalyysillä sekä päätösten vaikutusten seuraaminen
- kokonaisvaltaisen näkemyksen ylläpitäminen konsernin ja konserniyhtiöiden riskiprofiileista
- riskien tunnistamiseen, mittaamiseen, seurantaan, hallintaan ja ilmoittamiseen liittyvien prosessien ja niiden vaikuttavuuden arviointi
- arvostusmenetelmiin, erityisesti vakavaraisuuslaskennan tasearvostusmenetelmiin, liittyvien riskien arviointi ja kehityksen seuraaminen
- standardikaavan mukaisen vakavaraisuuslaskennan asianmukaisuuden, kattavuuden ja toimivuuden arviointi ja seuraaminen
- konserniin tulevaisuudessa potentiaalisesti vaikuttavien riskien tunnistaminen ja arviointi
- uusiin ideoihin, kuten tuotteisiin, palveluihin, sijoitusinstrumentteihin ja prosesseihin liittyvien riskien arviointiin osallistuminen ja kehityksen seuraaminen
- omien riski- ja vakavaraisuusarvioiden (ORSA) laatimisen koordinoitua.

Riskien mittaamiseen ja pääoman käytön suunnitteluun liittyvien kvantitatiivisten riskienhallintamenetelmien osalta riskienhallintatoiminnolla on seuraavat lisätehtävät:

- mallien suunnittelu ja toteutus
- mallien testaus ja validointi
- mallien ja niihin myöhemmin tehtävien muutosten dokumentointi
- mallien toimivuutta koskevien raporttien laatiminen
- hallitusraportointi mallien toimivuudesta ja aiemmin havaittujen puutteiden korjaamisen edistymisestä sekä malleja koskevien kehitysehdotusten tekeminen.

Riskienhallintatoiminto arvioi säännöllisesti riskienhallintajärjestelmän rakennetta ja tehokkuutta sekä raportoi havainnoistaan hallituksille ja ehdottaa tarvittaessa kehitystoimenpiteitä.

Riskienhallintajärjestelmän tavoitteet

Riskienhallintajärjestelmän keskeisenä tavoitteena on tuottaa näkemyksiä, analyysejä ja arvioita yksittäisten riskien ja näiden yhdistelmien mahdollisesti realisoituvista taloudellisista vaikutuksista lyhyellä ja pitkällä aikavälillä yhtiöiden ja konsernin ylimmälle johdolle sekä hallituksille osaksi liiketoiminnan suunnittelua ja strategian toteuttamista. Näiden asioiden pohjalta yhtiöissä tehdään vuosittain riskinotto-suunnitelma sekä yhtiön oma riski- ja vakavaraisuussuunnitelma, joita tarkastellaan ja tarvittaessa päivitetään vuosineljänneksittäin. Raporteissa liittyvät yhteen yhtiön johtamisen kannalta keskeiset havainnot riskeistä, vakavaraisuustarpeista ja -tavoitteista sekä näiden pohjalta asetetuista riskinoton rajoitteista.

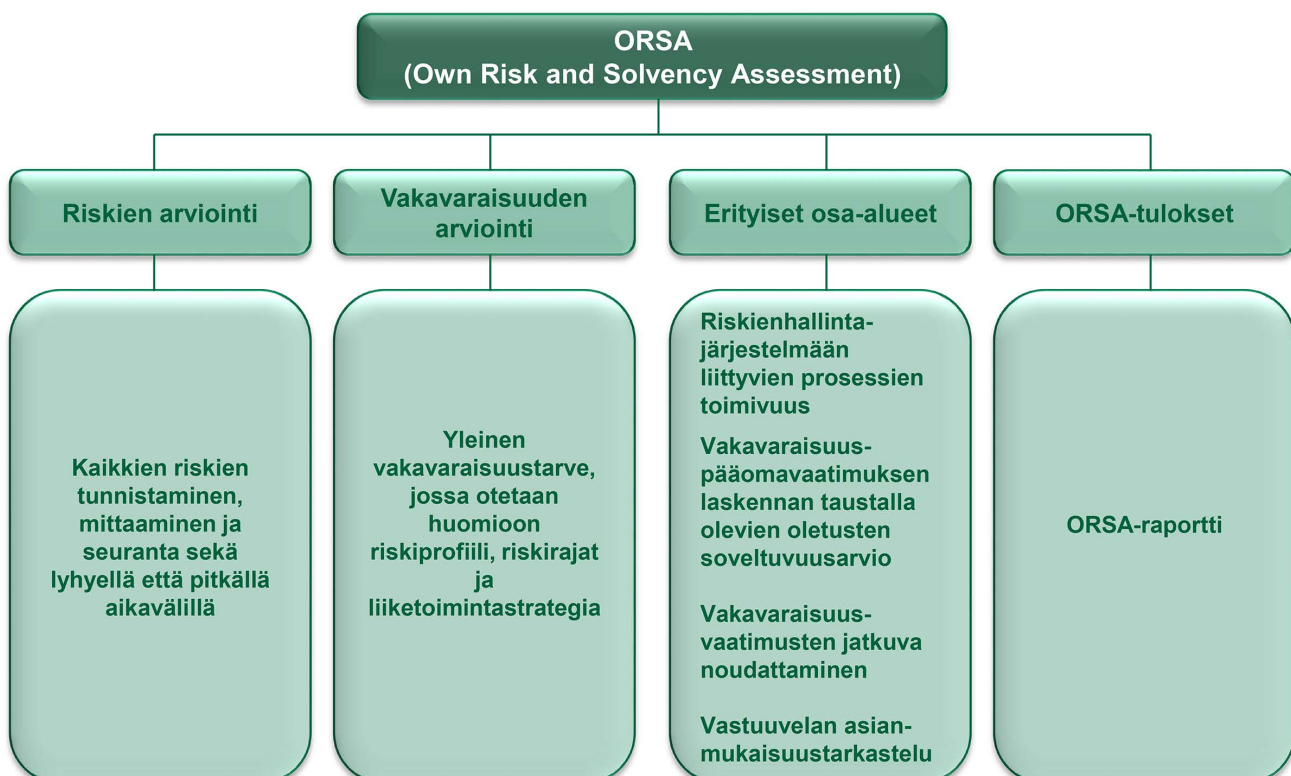
Riski- ja vakavaraisuusarvio

Oma riski- ja vakavaraisuusarvio on kunkin konserniyhtiön hallituksen, toimitusjohtajan ja muun toimivan johdon työkalu pääoman hallinnan, liiketoiminnan suunnittelun sekä tuotekehityksen ja -suunnittelun tueksi. Omassa riski- ja vakavaraisuusarviossa tunnistetaan riskit, muodostetaan oma käsitys riskien pääomatarpeista sekä toteutetaan ennusteita ja skenaarioita yhtiön taloudellisesta tulevaisuudesta ja riskien realisoitumisesta mahdollisesti aiheutuvista taloudellisista seurauksista. Ennusteiden ajallinen horisontti on kolme vuotta.

Oma riski- ja vakavaraisuusarvio on Fennia-konsernissa osa jatkuvaa riskienhallinnan prosessia ja prosessin tuloksena koostetaan vähintään kerran vuodessa laaja yhteenveto keskeisistä tulevaisuuden arvioista ja riskeistä. Tämä yhteenveto, ORSA-raportti, toimitetaan myös sääntelyn määräysten mukaisesti valvojalle. Raportin sisältämiä tuloksia arvioidaan vuosineljänneksittäin ja tarpeen mukaan raporttia päivitetään, mikäli sen taustaoletuksissa tai yhtiön liiketoiminnoissa, riskipositioissa tai joissakin muissa yhtiön taloudelliseen tilaan merkittävästi vaikuttavissa asioissa tapahtuu muutoksia. ORSA-prosessin tuloksena syntyvä ORSA-raportti sisältää kokonaiskuvan yhtiön tilanteesta ja tulevaisuuden näkymistä liiketoimintojen, strategisten päätösten ja linjausten, riskien ja vakavaraisuuden osalta.

ORSA-prosessiin kuuluu sekä kvalitatiivisia että kvantitatiivisia osa-alueita. Kvantitatiivisilla osa-alueilla tarkoitetaan sellaisia luotettavalla tavalla mitattavissa olevia asiakokonaisuuksia, joiden rahamääräiset vaikutukset ovat suurella varmuudella ja luotettavalla mittaustekniikalla arvioitavissa. Kvalitatiiviset osa-alueet ovat puolestaan niitä, joiden vaikutusten arvioimiseksi ei pystytä luomaan suoraviivaista matemaattista arviota, vaan ne perustuvat laadullisiin johdon ja asiantuntijoiden tekemiin arvioihin. Tällaisia ovat esimerkiksi liiketoimintaympäristön muutoksista aiheutuvat vaikutukset yhtiön liiketoimintoihin.

ORSA-prosessin keskeiset osa-alueet on kuvattu kaaviossa.

Hallitus tarkastaa ja hyväksyy vähintään kerran vuodessa tehtävän valvojalle toimitettavan ORSA-raportin sekä osallistuu aktiivisesti ORSA-prosessiin muun muassa ohjaamalla arvion tekemistä ja kyseenalaistamalla tulokset yhdessä nimeämänsä tarkastusvaliokunnan kanssa.

Toimiva johto vastaa siitä, että ORSA-raportit laaditaan, ORSA-prosessia noudatetaan sekä tuloksia arvioidaan ja päivitetään tarpeen niin vaatiessa. Toimiva johto hyväksyy raportissa esitetyt arviot, näkemykset ja tulokset. Toimitusjohtajan ja toimivan johdon vastuulla on integroida ORSA-prosessi liiketoimintaan siten, että se on erottamaton osa liiketoimintastrategiaa, sekä huolehtia käytännössä ORSA-prosessin tulosten huomioon ottamisesta kaikissa strategisissa päätöksissä. ORSA-prosessin tuloksia arvioidaan vuosineljänneksittäin ja tästä raportoidaan hallitukselle.

Riskienhallintatoiminto vastaa ORSA-raporttien laatimisen koordinoinnista. Raportit tuotetaan yhteistyössä liike- ja tukitoimintojen kanssa.

■ Sisäinen valvontajärjestelmä

Fennian sisäisen valvonnan tavoitteena on varmistaa toiminnan tarkoituksenmukaisuus, tehokkuus ja tuloksellisuus sekä taloudellisen tiedon ja raportoinnin luotettavuus ja säännösten noudattaminen. Kaikki työntekijät, esimiehet, toimiva johto ja hallintoelimet saavat yhdessä aikaan toimivan sisäisen valvonnan.

Fennian sisäisen valvonnan järjestelmä perustuu laajasti käytössä olevaan COSO-standardiin. Sen mukaisesti valvontajärjestelmää tarkastellaan seuraavien osatekijöiden kautta:

- valvontaympäristö
- riskien arviointi
- valvontatoiminnot
- informaatio ja kommunikaatio
- seuranta.

Valvontaympäristö

Hallituksella on kokonaisvastuu sisäisen valvonnan toimivuudesta. Toimiva johto huolehtii sisäisen valvonnan järjestämisestä käytännössä.

Hyvän valvontaympäristön vahvistamiseksi toimiva johto ja esimiehet edistävät päivittäisessä toiminnassaan rehellisyyttä ja eettisiä arvoja, hyvää johtamisilmapiiriä, asianmukaista toimivallan ja vastuun jakamista, toiminnan tehokasta organisointia ja henkilöstön kehittämistä.

Henkilöstöä kannustetaan ilmoittamaan havaitsemastaan mahdollisesta epäeettisestä tai sääntöjen vastaisesta toiminnasta sekä kehittämään niin omaa osaamistaan kuin yhtiön toimintaa.

Riskien arviointi

Päivittäisen sisäisen valvonnan keinoin toteutetaan merkittävä osa riskienhallintatoimenpiteistä. Riskien tunnistaminen ja hallinta ovat ensisijaisesti liike- ja tukitoimintojen vastuulla, ja riskienhallinta- ja compliance-toiminnot tukevat niitä tässä työssä.

Valvontatoiminnot

Valvontatoiminnot ovat toimintaperiaatteita ja menettelytapoja, joiden tarkoitus on varmistaa, että organisaatio toimii johdon asettamien tavoitteiden mukaisesti. Niitä ovat esimerkiksi erilaiset hyväksymiset, valtuutukset, todentamiset, täsmäytykset, toiminnan tarkastukset, omaisuuden turvaamistoimet ja työtehtävien eriyttäminen.

Valvontatoimintojen käytännön toteuttaminen on osa koko henkilöstön päivittäistä toimintaa, ja tärkeässä asemassa siinä ovat toimivan johdon ja esimiesten jatkuvat valvontatoimenpiteet. Prosessien kehittämisen kautta Fennia pyrkii tehostamaan automaattisten järjestelmäkontrollien käyttöä valvonnassa.

Informaatio ja kommunikaatio

Fenniassa halutaan varmistaa, että jaettava informaatio on organisaation toiminnan ja päätöksenteon kannalta ajantasaista ja olennaista ja se raportoidaan oikeassa muodossa ja oikea-aikaisesti. Toiminnan ohjaamisella pyritään siihen, että tiedonkulku organisaatiossa on avointa sekä vertikaalisesti että horisontaalisesti läpi koko organisaation.

Seuranta

Seurannan eli jatkuvan valvonnan ja tarkastuksen avulla arvioidaan sisäisen valvonnan toimivuutta ja laatua. Jatkuva valvonta tapahtuu operatiivisessa toiminnassa. Se pitää sisällään säännölliset toimivan johdon ohjaustoimet sekä esimiesten ja koko henkilöstön tehtävien suorittamiseen kytkeytyvät valvontatoimet.

Jokaisen työntekijän vastuulla on havainnoida omassa työssään mahdollisia sisäisen valvonnan puutteita ja kehittämiskohteita sekä raportoida niistä korjaavia toimenpiteitä varten. Seurantaan kuuluvat myös ulkoisen tai sisäisen tarkastuksen sekä compliancen tarkastukset. Organisaatio voi myös tehdä itsearviointia.

Fenniassa suoritetaan vuosittain hallintojärjestelmän ja kirjallisten toimintaperiaatteiden riippumaton kokonaisarviointi, joka tuottaa hallituksille ja toimivalle johdolle tietoa sisäisen valvonnan toimivuudesta. Sisäinen tarkastus vastaa tämän riippumattoman arvioinnin käytännön toteuttamisesta.

Compliance-toiminto

Säännösten noudattamista valvovan toiminnon (compliance) muodostavat konsernin chief compliance officer sekä konserniyhtiöiden compliance officerit. Fennian compliance-toiminnosta vastaa konsernin chief compliance officer, joka myös koordinoi konsernin compliance-toimintoja konserniohjauksen näkökulmasta.

Compliance-toiminnolla on hallitusten hyväksymät konsernitasoiset periaatteet, joissa on määritelty sen tehtävät ja asema organisaatiossa. Toiminnon tehtävänä on varmistaa, että Fennian toiminnassa noudatetaan sääntelyä, finanssialan itsesääntelyä sekä konsernin sisäisiä ohjeita ja että asiakassuhteissa noudatetaan asianmukaisia menettelytapoja.

Säännösten noudattamista valvova toiminto myös tunnistaa ja arvioi säädösmuutosten vaikutuksia, säännösten noudattamisen laiminlyöntiin liittyviä riskejä sekä säännösten noudattamisessa mahdollisesti esiintyneiden puutteiden estämiseksi ja korjaamiseksi tehtyjen toimenpiteiden riittävyyttä. Lisäksi compliance-toiminto edistää säännösten noudattamista ennakoivalla neuvonnalla sekä kehittää sisäisiä menettelytapoja, joilla säännösten noudattamista voidaan valvoa tehokkaasti ja tarkoituksenmukaisesti.

Compliance-toiminnon työssä noudatetaan objektiivisuutta ja riippumattomuutta. Riippumattomuuden turvaamiseksi compliance officerilla ei ole liiketoiminnallista päätösvaltaa eikä vastuuta liike- ja tukitoiminnoista. Compliance officer ei osallistu niihin yhtiön liike- ja muihin toimintoihin, joita hän valvoo. Compliance-toiminto raportoi säännöllisesti tarkastusvaliokunnalle ja hallitukselle toiminnan suunnittelusta ja toteutuneesta toiminnasta sekä merkittävistä compliance-riskeistä.

■ Sisäisen tarkastuksen toiminto

Fennia-konsernin sisäinen tarkastus vastaa sisäisen tarkastuksen palveluiden tuottamisesta konserniin kuuluville yhtiöille. Sisäinen tarkastus on Fennian toimitusjohtajan alainen toiminto ja sisäisen tarkastuksen työntekijät ovat työsuhteessa Keskinäinen Vakuutusyhtiö Fenniaan. Muihin konserniyhtiöihin kohdistuvista sisäisen tarkastuksen palveluista on tehty ulkoistamista koskeva palvelusopimus.

Sisäinen tarkastus on liiketoiminnoista riippumaton toiminto, joka tukee Fenniaa ja sen ylintä johtoa tavoitteiden saavuttamisessa tarjoamalla järjestelmällisen lähestymistavan organisaation valvonta-, johtamis- ja hallintoprosessiin sekä riskienhallinnan toimivuuden ja tehokkuuden arviointiin ja kehittämiseen.

Tarkastus- ja konsultointitoiminnan riippumattomuuden turvaamiseksi ja varmistamiseksi sisäisellä tarkastuksella ei ole toiminnallista vastuuta arvioinnin kohteena olevista toiminnoista, eikä se osallistu näiden toimintojen päätöksentekoon. Sisäinen tarkastus määrittelee itsenäisesti kunkin tehtäväkentän laajuuden, suorittaa tehtävänsä ja raportoi työn tulokset. Sisäisen tarkastuksen toimintaa ei ohjeisteta kenenkään taholta siten, että se heikentäisi sisäisen tarkastuksen itsenäisyyttä ja riippumattomuutta.

Sisäisellä tarkastuksella on hallituksen hyväksymä konsernitasoinen toimintaohje, joka määrittelee sisäisen tarkastuksen tarkoituksen, toimivallan ja vastuut, aseman organisaatiossa, toiminta-alueen ja tietojen saantioikeuden sekä toiminnan sisällön. Hallitus hyväksyy vuosittain sisäisen tarkastuksen toimintasuunnitelman. Sisäisellä tarkastuksella on oikeus tehdä muutoksia toimintasuunnitelmaan muun muassa toiminnan muutosten tai toimintasuunnitelman ulkopuolisten tehtävien laajuuden niin vaatiessa.

Sisäisen tarkastuksen tehtävänä on seurata ja arvioida konsernin sisäisen valvonnan ja hallinnon riittävyyttä ja tehokkuutta muun muassa seuraavilla osa-alueilla:

- yhtiön strategian ja tavoitteiden saavuttaminen
- vakavaraisuuden hallintaprosessin kattavuus ja luotettavuus
- riskienhallinnan tehokkuus
- resurssien käytön taloudellisuus ja tarkoituksenmukaisuus
- lakien ja määräysten sekä sisäisten toimintaperiaatteiden, suunnitelmien ja ohjeiden noudattaminen
- informaation oikeellisuus, riittävyys ja tarkoituksenmukaisuus
- omaisuuden turvaaminen.

Sisäinen tarkastus raportoi työnsä tulokset Fennian ja Henki-Fennian hallitusten yhteiselle tarkastusvaliokunnalle, yhtiöiden hallituksille ja toimitusjohtajille konsernirakenteen mukaisesti samoin kuin tarkastuskohteen vastuhenkilöille.

Sisäisen tarkastuksen työssä noudatetaan IIA:n (Institute of Internal Auditors) ammattistandardeja ja eettisiä ohjeita, voimassa olevaa lainsäädäntöä sekä alemman asteisia määräyksiä ja ohjeita.

■ Aktuaaritoiminto

Vakuutusyhtiön vastuullinen vakuutusmatemaatikko vastaa aktuaaritoiminnosta ja siitä, että hinnoittelussa ja vakuutusteknisen vastuuvelan laskennassa sovellettavat vakuutusmatemaattiset menetelmät ovat asianmukaiset. Vastuullinen vakuutusmatemaatikko määrittelee myös vakuutusteknisen vastuuvelan tason.

Aktuaaritoiminnolla on rooli paitsi ensimmäisen myös toisen puolustuslinjan toimijana. Aktuaaritoiminto osallistuu riskienhallintajärjestelmän tehokkaaseen täytäntöönpanoon, erityisesti riskienhallintamenetelmien luomiseen, mutta myös yrityksen oman riski- ja vakavaraisuusarvion toteuttamiseen.

Aktuaaritoimen lakisääteisinä tehtävinä ovat muun muassa vastuuvelan laskenta, tariffien asianmukaisuudesta huolehtiminen sekä vakavaraisuuden tason jatkuva arvioiminen. Lakisääteisten tehtävien lisäksi aktuaaritoiminto tuottaa liiketoimintaa palvelevaa raportointia sekä osallistuu tuotekehitykseen, vakuutustarjousten tekemiseen ja tiedon laadun parantamiseen.

■ Ulkoistaminen

Ulkoistaminen tarkoittaa sitä, että Fennia tekee sopimuksen ulkopuolisen palveluntuottajan kanssa siitä, että palveluntuottaja suorittaa jonkin yhtiön toimialaan kuuluvan prosessin, palvelun tai tehtävän, jonka yhtiö suorittaisi muuten itse.

Fennialla on hallituksen hyväksymät konsernin yhteiset Ulkoistamisen hallinnan periaatteet, joiden tarkoituksena on varmistaa, että ulkoistaminen järjestetään siten, että toiminnan häiriötön jatkuminen on turvattu ja että Fennia pystyy seuraamaan palveluntuottajien toimintaa sekä takaamaan riittävän tiedonsaannin.

Ulkoistamisen vastuu ja päätöksenteko on jaettu hallituksen, liiketoimintajohdon ja riskienhallintatoiminnon kesken. Lisäksi compliance-toiminnon tehtäviin kuuluu tarvittavien selvitysten laadinta ja raportointi valvovalle viranomaiselle.

Ulkoistuspäätöksiä tehtäessä laaditaan sisäinen ulkoistamisselvitys. Mikäli ulkoistettava toiminto arvioidaan keskeiseksi ja yhtiön toiminnan kannalta kriittiseksi, kiinnitetään erityistä huomiota toiminnan jatkuvuuden varmistamiseksi. Lisäksi toiminnosta palveluntuottajan puolella vastaavat henkilöt tulevat sopivuuden- ja luotettavuusarvioinnin vaatimusten piiriin.

Fennia on ulkoistanut seuraavia keskeiseksi arvioimiaan toimintoja:

- arvopaperisalkkujen hoitopalveluita
- järjestelmien sekä infrapalveluiden käyttö-, ylläpito- ja tukipalveluita
- vakuutus- ja korvaustoimintaa tukevia palveluita.

Kaikki näitä toimintoja hoitavat palveluntarjoajat sijaitsevat Suomessa.

Muut tiedot

Hallintojärjestelmästä ei ole muita olennaisia tietoja.

Riskiprofiili

Yhtiön riskiprofiili muodostuu kvantitatiivisista ja kvalitatiivista tekijöistä. Riskiprofiilin kvantitatiivista näkökulmaa kuvaavat omat varat, erilaiset pääomavaatimukset sekä niiden kattamiseen tarvittavan varallisuuden laatu. Riskiprofiilin kvalitatiivinen näkökulma kuvaa useimmiten hyvin vaikeasti mitattavissa olevia tekijöitä, kuten esimerkiksi luotettavaa hallintoa, sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa sekä toiminnan suunnittelua ja seurantaa.

Vakuutetut edut voidaan turvata kvantitatiivisesta näkökulmasta parhaalla mahdollisella tavalla, kun

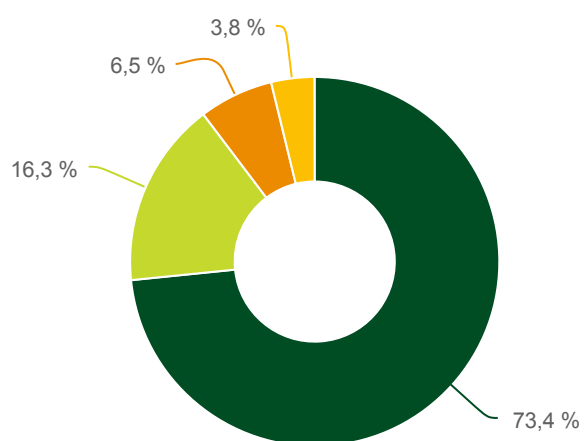
- yhtiön omat varat ovat riittävällä tasolla
- yhtiö ylittää vakavaraisuuspääomavaatimuksen
- yhtiön riskiprofiili suhteessa vapaaseen omaan pääomaan (omien varojen ja vakavaraisuuspääomavaatimuksen erotus) ei ole liian suuri.

Markkinaehtoisessa arvostusmaailmassa riskinotto-kykyä kuvaa taseen varojen ja velkojen erotus eli omien varojen markkinaehtoinen määrä. Mitä enemmän yhtiöllä on omia varoja, sitä enemmän sillä on riskinkantokykyä ja sitä enemmän valinnanvapautta päättää, mitä riskejä se toiminnassaan kantaa. Yhtiön riskinottoa puolestaan kuvaa kvantitatiivisesta näkökulmasta yhtiön toiminnan vaatima vakavaraisuuspääomavaatimus. Mitä suurempi vakavaraisuuspääomavaatimus, sitä enemmän riskiä yhtiöllä on. Tarkemmin vakavaraisuuspääomavaatimusta tutkimalla voidaan havaita, mistä yhtiön riskit muodostuvat. Analysoimalla omien varojen määrää ja vakavaraisuuspääomavaatimusta sekä näiden suhdetta (suhteellinen vakavaraisuusasema) saadaan käsitys yhtiön riskiprofiilista. Riskiprofiilin määrittäminen vaatii siis kaikkien edellä mainittujen tekijöiden tunnistamista ja ymmärtämistä. Pelkkä suhteellinen vakavaraisuusasema (omat varat jaettuna vakavaraisuuspääomavaatimuksella) ei kerro riittävästi yhtiön riskiprofiilista, sillä samaan suhteelliseen vakavaraisuusasemaan voidaan päästä monella eri tapaa.

Alla on eritelty vakavaraisuuspääomavaatimuksen rakenne riskialueittain ilman laskennallisen verovelan vaimennusvaikutusta (ts. ennen vaimentavia eriä) raportointikauden lopussa ja edellisen raportointikauden lopussa.

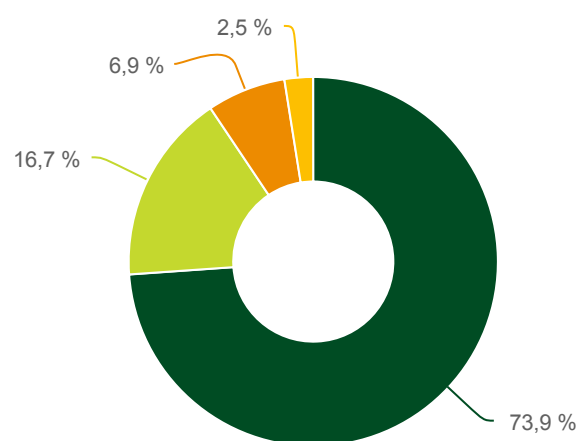
Vakavaraisuuspääomavaatimus (milj. euroa)	31.12.2016	Kontribuutio	%-osuus	31.12.2015	Kontribuutio	%-osuus	Muutos
Markkinariski	301,3	286,5	73,4 %	294,5	281,1	73,9 %	6,6
Vastapuoliriski	32,8	14,7	3,8 %	22,5	9,6	2,5 %	10,4
Vakuutusriski	99,5	63,8	16,3 %	104,1	63,4	16,7 %	-4,6
Aineettomien hyödykkeiden riski	0,0	0,0	0,0 %	0,0	0,0	0,0 %	0,0
Operatiivinen riski	25,5	25,5	6,5 %	26,3	26,3	6,9 %	-0,7
Hajautus	-68,5	-----	-----	-67,0	-----	-----	-1,4
Vakavaraisuuspääomavaatimus ennen vaimentavia eriä	390,6	390,6	100,0 %	380,3	380,3	100,0 %	10,2

31.12.2016

Markkinariski Vakuutusriski
Operatiivinen riski Vastapuoliriski

31.12.2015

Vakuutusriski

Yleistä

Vakuutusriski liittyy vakuutusyhtiön perusliiketoimintaan eli vakuuttamiseen ja jakaantuu kolmeen pääluokkaan, jotka ovat hinnoittelu-, varaus- ja katastrofiriski.

Hinnoitteluriski liittyy vakuutettavan riskin valintaan, myynnin ohjaukseen ja erityisesti vakuutettavan riskin hinnoitteluun, eli kyseessä on tappioriski siitä, että tulevista vakuutuskorvauksista aiheutuvat kustannukset, mukaan lukien liikekulut, ylittävät vakuutuksista saadut vakuutusmaksut.

Varausriski aiheutuu vakuutusteknisen vastuuvelan epäedullisesta arvomuutoksesta. Varausriski liittyy vakuutusteknisen vastuuvelan laskennassa tehtyjen oletusten epävarmuuteen ja arvioitujen vakuutusmaksujen, korvausmäärien, liikekulujen, palkkioiden ja näiden kassavirtojen epäedullisiin poikkeamiin toteutuneista tuotoista ja kuluista.

Vakuutusriskiin sisältyy myös katastrofiriski eli suurvahinkoriski.

Vakuutusriskien hallinta

Vakuutustoiminta perustuu vakuutusriskien ottamiseen, riskien hajauttamiseen vakuutuskannan sisällä ja vakuutusriskien hallintaan. Vakuutusriskin hallinnan tärkeimmät keinot ovat asianmukainen riskien valinta eli vastuunvalinta, hinnoittelu ja vakuutusehdot sekä jälleenvakuutusuojan hankkiminen.

Vastuunvalinnalla ohjeistetaan myyntiä ja varmistetaan vakuutustoiminnan kannattavuutta. Vastuunvalintaa hallitaan tutkimalla tilastollisesti aiempia vahinkotapauksia, jotka ovat myös perustana hinnoittelulle. Vastuunvalintaohjeissa määritellään, millaisia riskejä voidaan vakuuttaa ja miten suuria vakuutusmääriä sallitaan.

Asiakasvalintaa tehtäessä kiinnitetään lisäksi huomiota maksuhäiriöihin, kyseenalaisiin omistajakytkentöihin sekä keskittymäriskiin. Yhtiön toimintatapaan kuuluu myös yritysasiakkaiden luona tehtäviä määräaikaistarkistuksia.

Vakuutusriskien hinnoittelussa pyritään riskivastaavuuteen asettamalla sitä korkeampi hinta mitä suurempi riski on kyseessä ja päinvastoin. Riskivastaavuuden lähtökohtana on tietovaraston oikeellisuus ja riittävyys sekä se, että vakuutettava kohde ja etu tunnetaan ja voidaan hinnoitella markkinaehtoisesti riittävän tarkasti. Ainoastaan tältä pohjalta voidaan tehdä asianmukaiset riskianalyytit ja päättää riittävästä vakuutusmaksun tasosta sekä vakuutuksen muista reunaehdoista.

Isojen yritysasiakkaiden kohdalla hinnoittelussa otetaan huomioon vakuutuksenottajan oma vahinkotilasto. Pienien vastuiden kohdalla puolestaan taulustohinnalla ja bonusjärjestelmällä tavoitellaan riskinmukaista hintaa. Eri vakuutuslajien taulustohinta analysoidaan vähintään vuosittain vastaamaan vakuutus sopimuksesta odotettavissa olevaa kustannusta.

Maksun riittävyttä seurataan niin lajitasolla kuin asiakassegmenteittäin. Hintatarkistukset tehdään yleensä kerran vuodessa perustuen pääasiassa kannattavuuskatsaukseen. Inflaation vaikutus sisältyy vastuuvelan mitoitukseen ja sitä kautta lajin vahinkosuhteeseen ja edelleen tuleviin hintapäätöksiin.

Vakuutusehtojen merkitys vakuutusriskin rajoittamisessa on olennainen. Vakuutusehdoissa määritellään muun muassa vakuutussopimuksen kattavuus ja korvausten rajoitukset. Vakuutusriskin hallinnassa on tärkeää, että ei-toivotut riskit suljetaan pois tai rajoitetaan sopimusteitse toivotulle tasolle.

Vakuutusteknisen vastuuvelan laskennassa sovelletaan erilaisia kvantitatiivisia menetelmiä, jotka ovat varausriskin hallinnassa keskeisessä asemassa. Kvantitatiivisella menetelmällä tarkoitetaan numeeristen arvioiden luomista soveltamalla tilastollisia, taloustieteellisiä, rahoitus- tai muita matemaattisia teorioita ja menetelmiä. Kvantitatiiviseksi menetelmäksi luetaan myös menetelmä, jolla tavoitellaan numeerista lopputulosta ja joka perustuu osittain tai kokonaan subjektiiviseen asiantuntijaharkintaan.

Kvantitatiivisiin menetelmiin liittyy aina epävarmuutta, joka voi johtaa vakuutusteknisen vastuuvelan aliarviointiin eli riittämättömyyteen. Kvantitatiivisten menetelmien riskienhallinnassa keskitytään erityisesti riskeihin, jotka liittyvät matemaattiseen teoriaan, tietojen laatuun, estimointiin ja parametrisointiin, dokumentaatioon, validointiin ja laskentaan liittyviin prosesseihin.

Ohjaavana periaatteena kvantitatiivisten menetelmien riskienhallinnassa on menetelmien ja prosessien tehokas kyseenalaistaminen. Tämä tarkoittaa, että riippumaton ja asiantunteva taho arvioi menetelmiä ja prosesseja kriittisesti.

Kvantitatiivisten menetelmien riskienhallinta perustuu siihen, että kunkin menetelmän rakenne, matemaattinen teoria ja loogisuus on dokumentoitu hyvin ja että menetelmä on mahdollisimman hyvin tuettavissa tieteellisillä tutkimuksilla ja vakuutusalan parhailla käytännöillä. Jotta voidaan tunnistaa menetelmän vahvuudet ja heikkoudet, on tärkeää, että matemaattiset yksinkertaistukset, numeeriset menetelmät, approksimaatiot ja subjektiivisen asiantuntijaharkinnan käyttö selvitetään ja dokumentoidaan riittävän tarkasti. Menetelmän omistajan ja kehittäjien tulee varmistaa, että menetelmän eri osa-alueet toimivat toivotulla tavalla, ovat sopivia tarkoitettuun käyttöön ja että menetelmä on matemaattisesti oikein ja estimoidut parametrit tilastollisesti luotettavia.

Tietojen laadun hallinta on yhtä tärkeää kuin menetelmän rakenteen, teorian ja loogisuuden hallinta. Luotettavuus voidaan saavuttaa ainoastaan laadukkailla tiedoilla.

Kvantitatiivisen menetelmän validointi kattaa prosessit ja toimintatavat, joiden avulla pyritään todentamaan, että menetelmä on asianmukainen ja luotettava sekä toimii toivotulla tavalla. Validoinnin avulla tunnistetaan menetelmän mahdollisia heikkouksia ja rajoituksia sekä käyttöön liittyviä ongelmia ja voidaan arvioida ja hallita niiden vaikutuksia.

Suurilta vahingoilta ja vahinkotapahtumilta suojaudutaan ja niitä hallitaan ottamalla jälleenvakuutuksia.

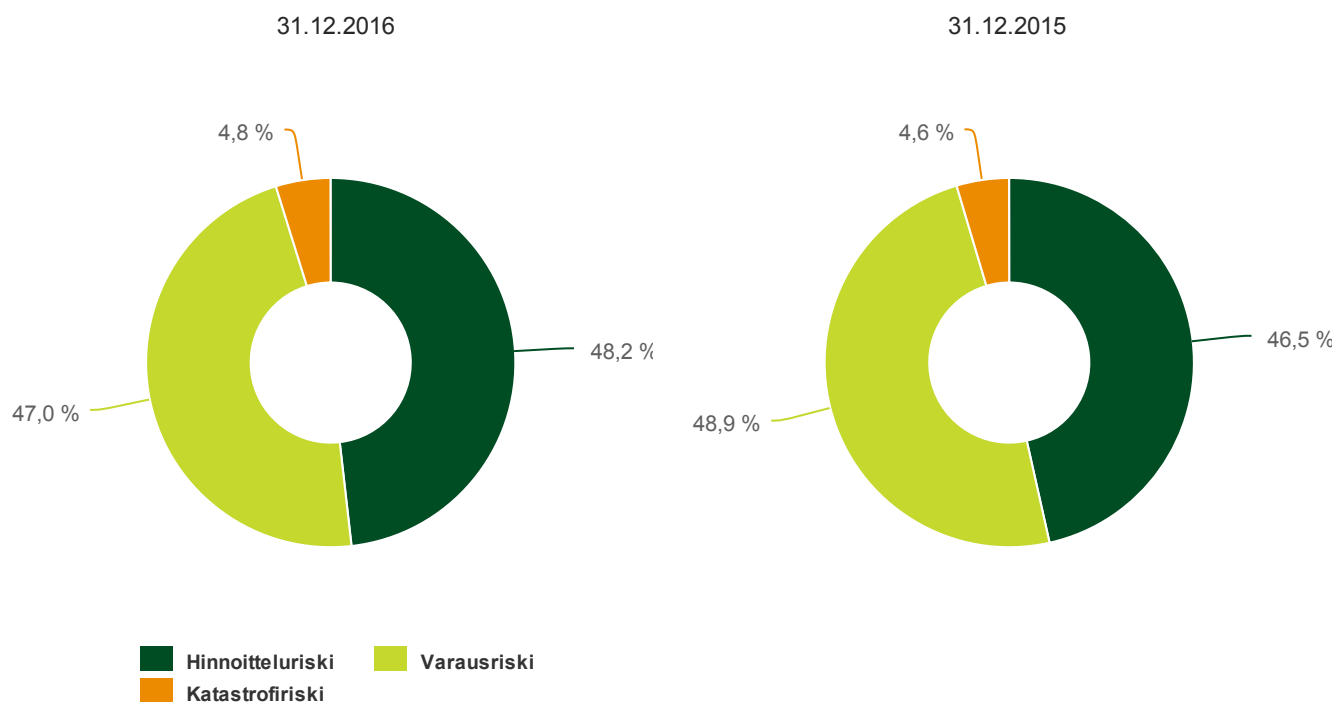
Jälleenvakuutuksen käyttöön liittyy liitännäisriskejä, kuten jälleenvakuutuksen asianmukaisuus-, saatavuus-, hinta- ja vastapuoliriskit. Suurille vakuutusriskeille on löydyttävä jälleenvakuutusuoja, eikä riski saa ylittää yhtiön riskinottoa. Jälleenvakuutuksen tehokkuutta ja omapidätysrajoja arvioidaan vuosittain. Vakuutuskannan sisältämät huippuriskit tunnistetaan ja arvioidaan tätä varten ylläpidettävien prosessien avulla.

Vakuutusriskien arviointi

Fennian vakuutusriskin vakavaraisuuspääomavaatimus on 99,5 miljoonaa euroa. Hajautushyödyt huomioiden vakuutusriskin kontribuutio on 63,8 miljoonaa euroa, joka on 16,3 prosenttia vakavaraisuuspääomavaatimuksesta ennen vaimentavia eriä.

Vakuutusriskin sitoma vakavaraisuuspääomavaatimus koostuu eri riskialueista seuraavasti.

Vakuutusriskin vakavaraisuuspääomavaatimus (milj. euroa)	31.12.2016	Kontribuutio	%-osuus	31.12.2015	Kontribuutio	%-osuus	Muutos
Hinnoitteluriski	55,6	48,0	48,2 %	56,6	48,4	46,5 %	-1,0
Varausriski	54,5	46,7	47,0 %	58,8	50,9	48,9 %	-4,3
Katastrofiriski	12,1	4,8	4,8 %	12,1	4,7	4,6 %	0,0
Hajautus	-22,7	-----	-----	-23,4	-----	-----	0,7
Vakavaraisuuspääomavaatimus yhteensä	99,5	99,5	100,0 %	104,1	104,1	100,0 %	-4,6

Fennian vakuutusriski muodostuu pääosin hinnoittelu- ja varauriskistä. Niiden kontribuutio vakuutusriskin vakavaraisuuspääomavaatimukseen on 95,2 prosenttia. Edelliseen vuoteen verrattuna eri riskialueiden keskinäiset suhteet ovat pysyneet lähes muuttumattomina.

Varauriski on pienentynyt johtuen vakuutusteknisen vastuuvelan parhaan estimaatin alentumisesta vuoden takaiseen tilanteeseen verrattuna.

Hinnoitteluriskin suhteellinen osuus omalla vastuulla olevasta vakuutusmaksutuotosta on 7,5 prosenttia. Varauriskin suhteellinen osuus vakuutusteknisen vastuuvelan parhaasta estimaatista ennen jälleenvakuuttajien osuutta on 3,5 prosenttia.

Oheisessa taulukossa on annettu arvio yhtiön vakavaraisuusaseman muutoksesta, jos vakuutusteknisen vastuuvelan paras estimaatti nousee yhdellä prosentilla, odotettu elinikä kasvaa vuodella ja vakuutusmaksutaso nousee yhden prosentin.

Herkkyyssanalyysi (milj. euroa)	31.12.2016	Skenaario		
		Vakuutustekninen vastuuvetka + 1 %	Odotettu elinikä nousee vuodella	Vakuutusmaksut + 1 %
Omat varat	786,3	779,2	766,3	789,7
Vakavaraisuuspääomavaatimus	312,5	313,1	314,0	312,7
Vapaa pääoma	473,8	466,1	452,3	477,0
Vapaan pääoman muutos	-----	-7,7	-21,5	3,2
Suhteellinen vakavaraisuusasema	251,6 %	248,9 %	244,1 %	252,6 %

Fennian vakuutuskanta on suhteellisen hyvin hajautunut. Riskikeskittymien rajoittamiseksi Fennia jälleenvakuuttaa isot riskit yksilöllisesti. Lisäksi Fennialla on jälleenvakuutukset katastrofeja varten, mikä pienentää mahdollisten riskikeskittymien vaikutusta. Fennian vakuutuskanta ei sisällä merkittäviä jälleenvakuuttamattomia riskikeskittymiä.

■ Markkinariski

Yleistä

Markkinariskillä tarkoitetaan yleisesti varojen ja velkojen markkina-arvojen muutosten aiheuttamia vaikutuksia yhtiön taloudelliseen asemaan, erityisesti omiin varoihin, tulokseen ja vakavaraisuuteen. Yhtiöön vaikuttavat korko-, korkomarginaali-, osake-, kiinteistö- ja valuuttakurssiriskit. Markkinariskejä voidaan tarkastella pelkästään sijoitusomaisuuden näkökulmasta, mutta olennaisinta on tarkastella markkinariskejä koko taseen näkökulmasta. Vakavaraisuuslaskennassa taseen molemmat puolet arvostetaan markkinaehtoisesti ja näin ollen riskitekijöiden muutokset vaikuttavat samaan aikaan sekä varoihin että velkoihin.

Markkinariskitekijöiden muutokset vaikuttavat yhtiön vakavaraisuuteen kahta kautta: omien varojen muutoksena sekä vakavaraisuuspääomavaatimuksen muutoksena. Markkinariskien toteutuessa yhtiön omat varat pienenevät, mikä heikentää yhtiön vakavaraisuusasemaa. Muutokset varoissa ja veloissa vaikuttavat myös useimmiten yhtiön vakavaraisuuspääomavaatimukseen. Omaisuusarvojen laskiessa myös vakavaraisuuspääomavaatimukset pienenevät, mikä vaimentaa markkina-arvojen laskun vaikutusta yhtiön vakavaraisuusasemaan. Tämä näkyy erityisesti osakemarkkinariskin realisoituessa, jolloin symmetrinen mukautus pienentää pääomavaadetta.

Markkinariskien hallinta

Fennian yleinen riskinottohalukkuus, riskinsietokyky sekä liiketoimintatavoitteet ohjaavat yhtiön sijoitustoimintaa ja luovat sijoitustoiminnalle reunaehdoja. Sijoitustoiminnassa ja markkinariskien hallinnassa pyritään saavuttamaan yhtiön asettamat liiketoimintatavoitteet yhtiön vakavaraisuustavoitteita vaarantamatta.

Markkinariskien hallinnan kulmakivet ovat sijoitusten riittävä hajautus, varovaisuusperiaate sekä riskien vähentämistekniikat. Näiden avulla pyritään varmistamaan, että varat on sijoitettu niin, että ne ovat mahdollisimman yhteensopivia yhtiön vastuuvelan luonteen kanssa ottaen huomioon yhtiön riskinottohalukkuus ja riskinsietokyky sekä vallitseva liiketoimintaympäristö.

Markkinariskejä hallitaan muun muassa hallituksen määrittämällä sijoitusrajoitteilla ja limiiteillä. Allokaatorajoitteilla varmistetaan, että Fennian sijoitusomaisuus on riittävän laajasti hajautettu eikä yhtiön sijoitusomaisuus ole liian altis millekään yksittäiselle markkinariskille. Omaisuuslajikohtaisten allokaatorajoitteiden lisäksi sijoitustoimintaa ohjaavat yksityiskohtaisemmat rajoitteet, joilla varmistetaan, että myös omaisuuslajien sisällä hajautus on tarpeeksi laajaa ja että ylisuuria riskikeskittymiä ei synny.

Varovaisuusperiaatteen noudattaminen tarkoittaa muun muassa sitä, että varat tulee sijoittaa ainoastaan sellaisiin tuotteisiin ja instrumentteihin, joiden riskit voidaan tunnistaa, mitata, seurata, hallita ja raportoida. Jos sijoituksiin liittyy uusia omaisuuslajeja tai instrumentteja, on sijoituspäätöstä ennen varmistettava, että kyseiset varovaisuusperiaatteen noudattamiseen liittyvät prosessit on suoritettu.

Riittävän hajautuksen ja varovaisuusperiaatteen lisäksi Fenniassa on määritelty riskien vähentämistä koskevat periaatteet. Riskien vähentämistekniikalla tarkoitetaan kaikkia sellaisia järjestelyitä, joiden avulla jokin tietty riski siirretään toiselle taholle, sitä muokataan tai se eliminoidaan joko osittain tai kokonaan. Markkinariskien osalta riskien vähentämistekniikoihin luetaan muun muassa johdannaisten käyttö sekä erilaiset vakuus- ja takausvaatimusjärjestelyt.

Jos riskienvähentämistekniikat eivät täytä asetettuja vaatimuksia laillisuuden, riskien tunnistamisen, tehokkuuden, riskien seurannan ja vastapuolen luottokelpoisuuden osalta, niitä ei oteta huomioon vakavaraisuuspääomavaatimuksen laskennassa. Tällöin niiden suojausvaikutus kohdistuu pelkästään omiin varoihin.

Markkinariskien arviointi

Markkinariskien altistumia ja niiden vaikutuksia mitataan omaisuuslajiallokaation, herkkyysanalyysin sekä kunkin markkinariskin aiheuttaman vakavaraisuuspääomavaatimuksen avulla.

Omaisuuksilajiallokaatio markkina-arvoin kuvaa sitä, kuinka suuri osa taseesta on altis kullekin markkinariskille. Allokaatio on kuitenkin aina kun mahdollista laskettava rahastojen läpikatsomisperiaatetta noudattaen, koska vain silloin voidaan todeta yhtiön todellinen allokaatio.

Omaisuuksilajiallokaatiota voidaan tukea herkkyyssanalyysillä, jolla arvioidaan, kuinka paljon eri markkinaliikkeet vaikuttavat yhtiön varojen ja velkojen ja täten omien varojen arvoon. Näin päästään koko taseen riskiaseman analysointiin ja se kertoo huomattavasti enemmän yhtiön kantamista markkinariskeistä ja niiden vaikutuksista. Edellä mainittuja analyysejä täydennetään lisäksi yhtiön omalla näkemyksellä markkinariskien aiheuttamista pääomavaatimuksista.

Koska vakavaraisuuspääomavaatimukset kuvaavat yhtiön oman arvion mukaan melko hyvin markkinariskien aiheuttamaa todellista arvomuutosriskiä eikä yhtiöllä ole merkittävässä määrin sellaisia sijoituksia joiden riskit huomattavasti poikkeaisivat vakavaraisuuslaskennan käsittelystä, hahmottavat vakavaraisuuspääomavaatimukset myös eri markkinariskien aiheuttamasta rahallisesta tappioriskistä sääntelyn määrittämällä luottamusväleillä.

Fennian sijoitusomaisuuden allokaatio on korkopainotteinen. Yhtiön sijoitusomaisuudesta 52,8 prosenttia on sijoitettu eri korko-omaisuusluokkiin. Kiinteistösijoitukset muodostavat 18,3 prosenttia, osakesijoitukset 28,0 prosenttia ja muut sijoitukset yhteensä 0,9 prosenttia yhtiön sijoitusomaisuudesta.

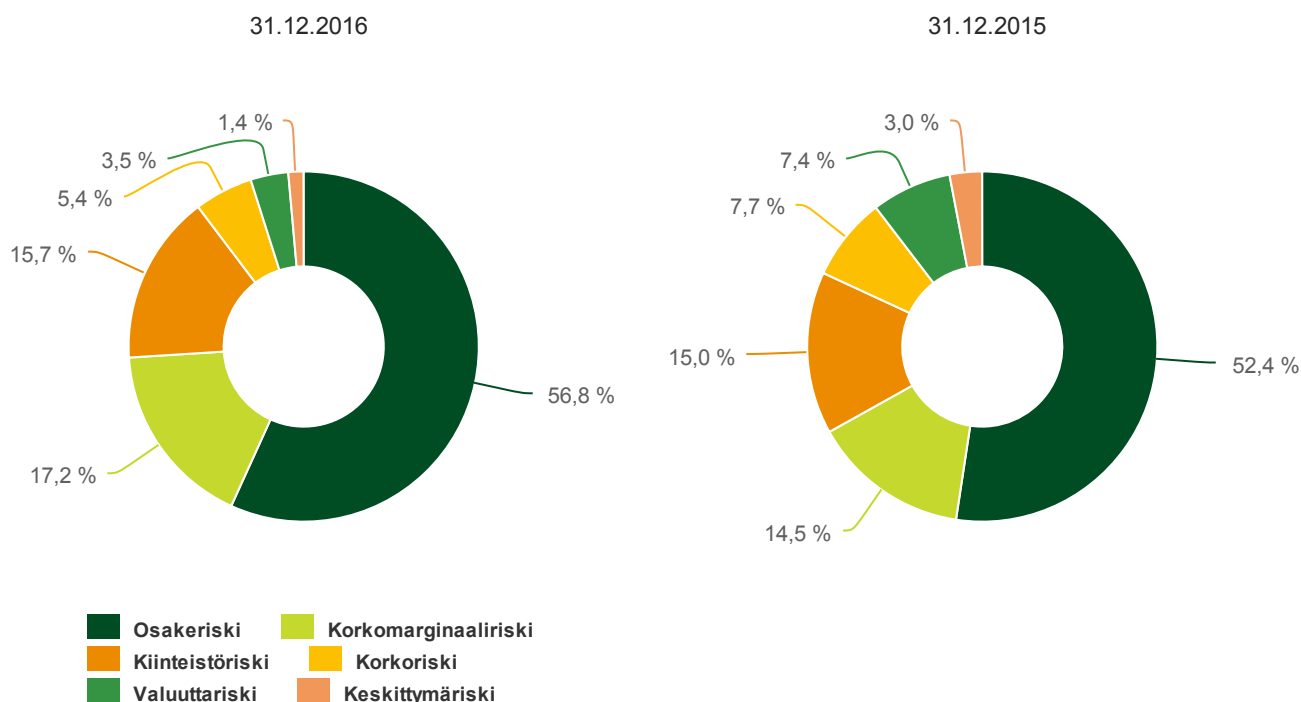
Omaisuuksilaji 31.12.2016 (milj. euroa)	Käypä arvo	%-osuus
Korkosijoitukset	936,1	52,8 %
Osakesijoitukset	496,9	28,0 %
Kiinteistösijoitukset	324,1	18,3 %
Muut	15,5	0,9 %
Yhteensä	1 772,7	100,0 %

Osakesijoitusten korkeahko allokaatio johtuu pitkälti Vakuutusosakeyhtiö Henki-Fennian omistamisesta. Sen osuus sijoitusomaisuudesta on 12,3 prosenttia. Muiden osakesijoitusten allokaatio on 15,7 prosenttia.

Markkinariskien vakavaraisuuspääomavaatimus on 301,3 miljoonaa euroa. Hajautushyödyt huomioiden markkinariskien kontribuutio kokonaispääomavaateeseen on 73,4 prosenttia. Määrä ja kontribuutio ovat pysyneet lähes samansuuruisina vuoden takaiseen tilanteeseen verrattuna.

Markkinariskien vakavaraisuuspääomavaatimus koostui eri riskialueista seuraavasti.

Markkinariskin vakavaraisuus- pääomavaatimus (milj. euroa)	31.12.2016	Kontribuutio	%-osuus	31.12.2015	Kontribuutio	%-osuus	Muutos
Korkoriski	26,7	16,3	5,4 %	36,0	22,6	7,7 %	-9,3
Osakeriski	177,9	171,1	56,8 %	164,4	154,4	52,4 %	13,5
Kiinteistöriski	58,4	47,3	15,7 %	55,2	44,2	15,0 %	3,2
Korkomarginaaliriski	63,3	51,8	17,2 %	53,5	42,7	14,5 %	9,9
Valuuttariski	28,8	10,5	3,5 %	50,5	21,9	7,4 %	-21,7
Keskittymäriski	35,4	4,2	1,4 %	50,7	8,7	3,0 %	-16,0
Hajautus	-89,3	-----	-----	-115,7	-----	-----	27,1
Vakavaraisuuspääoma- vaatimus yhteensä	301,3	301,3	100,0 %	294,5	294,5	100,0 %	6,6

Osakeriskin kontribuutio markkinariskien vakavaraisuuspääomavaatimukseen on selvästi suurin, 56,8 prosenttia. Sen osuus markkinariskien vakavaraisuuspääomavaatimuksesta on selkeästi suurempi kuin osakesalkun osuus sijoitusvarallisuuden allokaatiosta. Tämä johtuu siitä, että osakeriskin vakavaraisuuspääomavaatimus on absoluuttisesti korkein, joten pienikin allokaatio osakkeisiin aiheuttaa merkittävän lisäyksen markkinariskien vakavaraisuuspääomavaatimukseen. Toisaalta myös osa muiden omaisuuslajien vakavaraisuuspääomavaatimuksista luokitellaan osakeriskiksi. Tyypillisesti nämä liittyvät rahastoihin, joilla on suuri velkavivun käyttö ja joiden sisältöön ei ole voitu soveltaa läpikatsomisperiaatetta sekä läpikatsottujen rahastojen alla oleviin yksittäisiin sijoituksiin, joista ei ole saatavissa riittävästi tietoa asianmukaiseen vakavaraisuuslaskentaan.

Kiinteistö- ja korkomarginaaliriskin kontribuutiot markkinariskien vakavaraisuuspääomavaatimukseen ovat keskenään samaa luokkaa (15–17 %), kun taas valuutta- ja keskittymäriskin kontribuutiot ovat pienimmät. Avoimen korkoriskin kontribuutio oli 5,4 prosenttia yhtiön markkinariskien vakavaraisuuspääomavaatimuksesta.

Vaikka markkinariskien vakavaraisuuspääomavaatimus on pysynyt melko muuttumattomana vuoden aikana, on riskien tasoissa tapahtunut muutoksia. Selvimmin vakavaraisuuspääomavaatimus on vähentynyt valuuttariskissä, jossa valuuttajohdannaisien uusimisolettamakäsittely (sopimus korvataan aina uudella samankaltaisella sopimuksella sen erääntyessä) on laskenut riskin vakavaraisuuspääomavaatimusta.

Keskittymäriskin merkittävä muutos taas johtuu Vakuutusosakeyhtiö Henki-Fennian vakavaraisuusaseman myönteisestä kehityksestä, jolloin Fennialle omistuksen aiheuttama vakavaraisuuspääomavaatimus riskikeskittymänä on pienentynyt.

Markkinariskien vaikutusta yhtiön vakavaraisuuteen kuvataan herkkyyksianalyysin avulla. Herkkyyksianalyysissä on tarkasteltu kaikkien markkinariskien (pois lukien keskittymäriski) toteutumisen vaikutusta yhtiön omiin varoihin ja vakavaraisuuteen. Käytetyt skenaariot ovat koronvaihotosopimuskorkojen lasku (25 korkopistettä eli 0,25 prosenttiyksikköä), osakkeiden lasku (-10 %), kiinteistöjen arvon lasku (-10 %), korkomarginaalien nousu (50 korkopistettä eli 0,5 prosenttiyksikköä) sekä valuuttakurssien lasku (-5 %).

Herkkyyksianalyysillä saadaan hyvä arvio siitä, miten eri markkinariskiskenaariot vaikuttavat yhtiön vakavaraisuusasemaan. Herkkyyyslaskelmat on tehty riskialueittain. Osakeskenaariossa osakeriskin symmetrinen mukautus arvioidaan shokin jälkeen uudestaan, ja sen vaikutus otetaan huomioon vakavaraisuuspääomavaatimuskennassa. Koroissa koronvaihotosopimuskorkojen noteerausta lasketaan 20 vuoden maturiteettiin asti shokin verran, minkä jälkeen diskonttauskäyrä lasketaan uudestaan sääntelyn kuvaamalla tavalla. Kaikissa skenaariossa sijoitusten markkina-arvot arvioidaan skenaarion jälkeisessä tilanteessa uudestaan sekä markkina-arvon että vakavaraisuuspääomavaatimuksen näkökulmasta.

Suurin vaikutus yhtiön omiin varoihin tulee kiinteistöjen laskuskenaariossa. Kiinteistöjen 10 prosentin arvon lasku pienentää omia varoja 32,0 miljoonaa euroa ja aiheuttaa 4,2 prosenttiyksikön heikennyksen suhteellisessa vakavaraisuusasemassa.

Merkittävä vaikutus yhtiön omiin varoihin tulee myös osakkeiden lasku -skenaariossa. Vakavaraisuusluvussa tämä muutos ei kuitenkaan näy niin suurena, koska osakeriskin symmetrinen mukautus reagoi osakkeiden laskuun pienentämällä vakavaraisuuspääomavaatimusta. Kun osakkeiden lasku on suurempi, ei symmetrinen korjaustermi enää toimi yhtä tehokkaasti, ja vaikutukset alkavat näkyä selvemmin myös vakavaraisuusaseman heikentymisenä.

Korkosijoitusomaisuuden duraatio ja markkina-arvo ovat pienempiä kuin vakuutusteknisen vastuuvelan. Siksi yhtiön vakavaraisuusnäkökulmasta katsottuna korkojen lasku on negatiivinen skenaario. 25 korkopisteen korkojen lasku pienentää omia varoja 23,4 miljoonaa euroa. Koska korkoriskin vakavaraisuuspääomavaatimus on jo alhaisen korkotason takia pieni, pysyy vakavaraisuuspääomavaatimus lähes muuttumattomana haitallisessa korkoskenaariossa.

Korkomarginaalien leveneminen 50 korkopisteellä aiheuttaa 4,4 prosenttiyksikön laskun Fennian suhteellisessa vakavaraisuusasemassa. Valuuttakurssien muutoksilla ei ole kovin suurta vaikutusta Fennian vakavaraisuuteen, sillä valuuttariski on pääosin suojattu valuuttajohdannaisten avulla.

Kaikkien edellä mainittujen yksittäisten skenaarioiden toteutuessa samanaikaisesti vaikutus yhtiön omiin varoihin olisi -107,4 miljoonaa euroa, vapaaseen pääomaan -80,0 miljoonaa euroa ja suhteellinen vakavaraisuusasema laskisi 13,5 prosenttiyksikköä ollen 238,1 prosenttia.

Herkkyysanalyysi (milj. euroa)	31.12.2016	Skenaario					
		Korot -25 kp	Osakkeet - 10 %	Kiinteistöt - 10 %	Korko- marginaali + 50 kp	Valuutta - 5 %	Yhdistetty skenaario
Omat varat	786,3	762,9	755,9	754,4	770,2	781,0	678,9
Vakavaraisuuspääomavaatimus	312,5	312,5	295,8	304,9	311,5	310,1	285,1
Vapaa pääoma	473,8	450,5	460,1	449,5	458,7	470,8	393,8
Vapaan pääoman muutos	-----	-23,4	-13,8	-24,4	-15,1	-3,0	-80,0
Suhteellinen vakavaraisuusasema	251,6 %	244,2 %	255,5 %	247,4 %	247,2 %	251,8 %	238,1 %

Vakavaraisuus ja skenaarioiden aiheuttama vaikutus yhtiön taloudelliseen asemaan ovat edelliseen vuoteen verrattuna pysyneet melko samoina valuuttariskiä lukuun ottamatta.

Korkoriski

Korkoriskillä tarkoitetaan korkotason heilahteluiden aiheuttamia muutoksia yhtiön omissa varoissa sekä vakavaraisuudessa. Fennian vakuutustekninen vastuuvélka aiheuttaa yhtiölle korkoriskiä. Sen hallitsemiseksi iso osa sijoitusomaisuudesta tulisi sijoittaa korkoinstrumentteihin. Kuinka paljon korkosijoituksiin tulee sijoittaa, toisin sanoen kuinka paljon korkoriskiä kannattaa pitää auki, onkin yhtiön markkinariskien hallinnan ja sijoitustoiminnan tärkeimpiä päätöksiä.

Korkotason muutos vaikuttaa yhtiön varojen ja velkojen markkinaehtoiseen arvoon. Jos korkosijoitusten ja vakuutusteknisen vastuuvelan markkinaehtoiset arvonmuutokset poikkeavat merkittävästi toisistaan korkotason muuttuessa, altistuu yhtiö korkoriskille. Korkotason muuttuessa varojen arvon muutos ei tällöin kompensoi täysimääräisesti vastuuvelan arvon muutosta, mikä vaikuttaa yhtiön vakavaraisuuteen sitä joko heikentämällä tai parantamalla.

Korkoriskiä hallitaan ja seurataan muun muassa yhtiön korkosijoitusten ja vakuutusteknisen vastuuvelan kassavirta-analyysin avulla. Mitä enemmän korkosijoitusten ja vakuutusteknisen vastuuvelan kassavirrat täsmäävät, sitä vähemmän korkoriskiä positiosta seuraa. Pelkkä duraation ja määrän täsmääminen ei poista korkoriskiä.

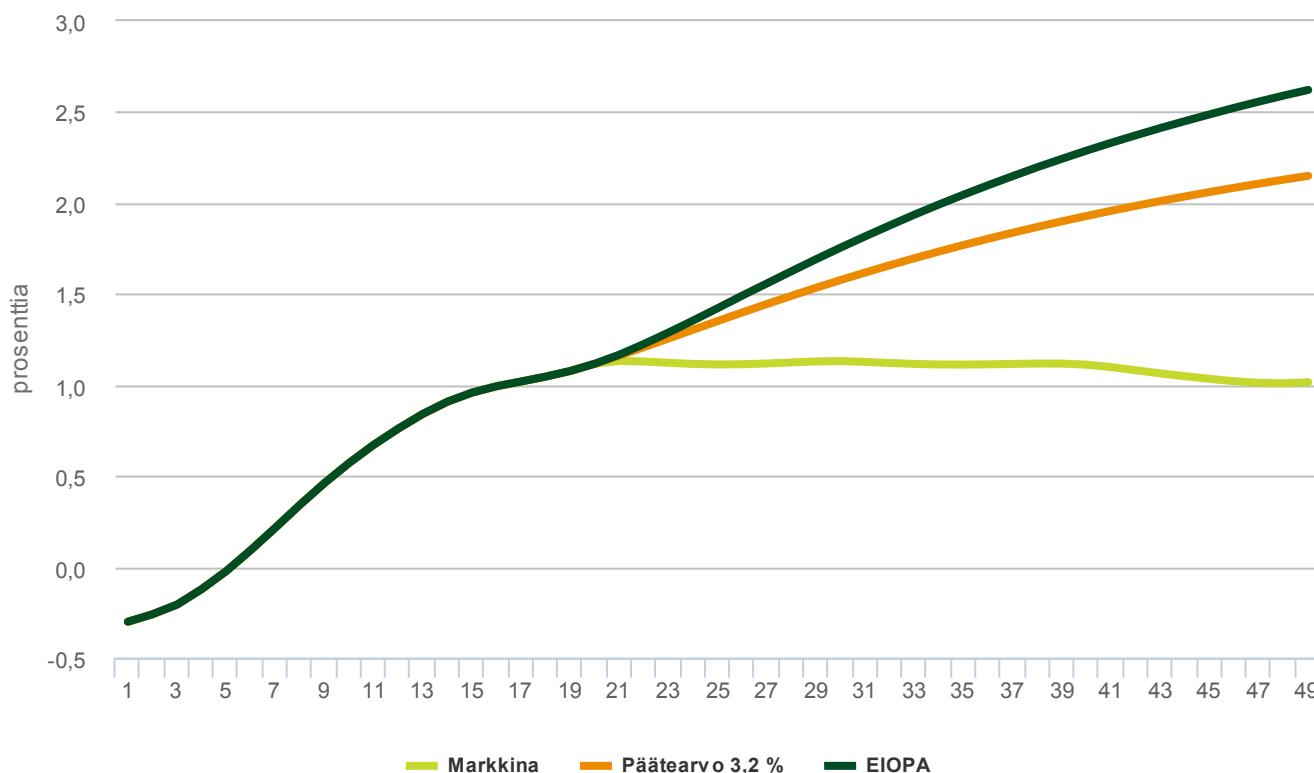
Korkoriskin vakavaraisuuspääomavaatimus ja kontribuutio ovat laskeneet vuoden takaisesta tilanteesta. Tämä johtuu muun muassa siitä, että Fennian vakuutusteknisen vastuuvelan paras estimaatti on hieman pienentynyt. Lisäksi korkotason lasku edelliseen vuoteen nähden on johtanut siihen, että suurempi osa diskonttauskäyrästä on negatiivinen. Negatiivisten korkojen ja niiden maturiteettien osalta korkoriskin vakavaraisuuspääomavaatimusta ei synny lainkaan. Niiltä osin kuin korkokäyrä on nollan yläpuolella, alentunut korkotaso johtaa pienempään korkoriskin vakavaraisuuspääomavaatimukseen.

Raportointikauden lopussa yhtiön vastuuvelan korkoriski oli suurempi kuin sijoitussalkun, joten korkojen lasku on tässä tilanteessa yhtiölle haitallinen skenaario. 25 korkopisteen muutos koronvaihotosopimuskoroissa aiheuttaisi tällöin 23,4 miljoonan euron muutoksen yhtiön omiin varoihin. Korkotason ollessa näin alhaalla, korkoshokki alaspäin ei juurikaan muuta yhtiön vakavaraisuuspääomavaadetta, eikä näin ollen kompensoi omien varojen laskua. Suhteellinen vakavaraisuusasema heikentyisi tässä skenaariossa 7,5 prosenttiyksikköä. 25 korkopisteen liikettä koroissa ei voida pitää kovinkaan suurena tai poikkeuksellisen, joten korkosuojusta huolimatta yhtiöllä on avointa korkoriskiä.

Vakavaraisuuslaskentakehikko käyttää vakuutusteknisen vastuuvelan kassavirtojen diskonttaamiseen viranomaisen (EIOPA) määrittämää korkokäyrää. Tämä eroaa markkinaehtoisesta korkokäyrästä erityisesti 20 vuoden maturiteetin jälkeen, minkä vuoksi vakuutusteknisen vastuuvelan täysin markkinaehtoinen arvo ja näin ollen omien varojen arvo poikkeaa viranomaislaskennassa käytettävästä arvosta. Jos yhtiö käyttäisi markkinaehtoista korkokäyrää omien varojen ja suhteellisen vakavaraisuusaseman määrittämiseen, olisi vaikutus molempia heikentävä. Samoin viranomaisen määrittelemän korkokäyrän kiinteän päätearvon alentaminen vaikuttaisi vakavaraisuusasemaan heikentävästi.

Herkkyyssanalyysi (milj. euroa)	31.12.2016	Skenaario	
		Markkina	Päätearvo 3,2 %
Omat varat	786,3	733,7	772,1
Vakavaraisuuspääomavaatimus	312,5	309,3	312,0
Vapaa pääoma	473,8	424,4	460,1
Vapaan pääoman muutos	-----	-49,4	-13,7
Suhteellinen vakavaraisuusasema	251,6 %	237,2 %	247,5 %

Nollakuponkikorkokäyrä

Suurin osa sijoitusomaisuuden korkosijoituksista on tehty yritysten lyhyisiin joukkovelkakirjoihin tai rahamarkkinainstrumentteihin. Korkeariskisten yrityslainojen suurehko allokaatio liittyy pitkälti ei-luokiteltuihin lainoihin.

Korkosijoitusten allokaatio 31.12.2016 (milj. euroa)	Käypä arvo	%-osuus	Duraatio
Raha ja talletukset	57,1	6,1 %	0,0
Rahamarkkinarahastot	1,7	0,2 %	----
Valtioiden joukkovelkakirjalainat	46,6	5,0 %	18,0
Korkeasti luottoluokitellut yrityslainat	304,4	32,5 %	2,6
Korkeariskiset yrityslainat	263,1	28,1 %	1,3
Omaisuuksivakuudelliset lainat	3,8	0,4 %	5,2
Kehittyvien valtioiden lainat	4,3	0,5 %	6,9
Kehittyvien markkinoiden yrityslainat	95,1	10,2 %	2,6
Korkojohdannaiset	0,0	0,0 %	----
Lainat	159,4	17,0 %	5,9
Muut korkosijoitukset	0,6	0,1 %	3,7
Yhteensä	936,1	100,0 %	3,4
Vakuutusteknisen vastuuvelan paras estimaatti	851,1	----	13,1

Oheisessa taulukossa ovat sijoitusomaisuuden suurimmat vastapuolikeskittymät korkoriskin näkökulmasta käyvin arvoin mitattuna.

Vastapuoli (milj. euroa)	Käypä arvo 31.12.2016	%-osuus sijoitusomaisuudesta
Saksan valtio	35,0	2,0 %
Kiinteistö Oy Televisiokatu 1 ja 3	29,8	1,7 %
Intesa Sanpaolo SpA	15,7	0,9 %
Asunto Oy Helsingin Viikinportti	13,1	0,7 %
Suomen valtio	12,6	0,7 %

Korkomarginaaliriski

Korkosijoituksiin liittyy olennaisesti myös korkomarginaaliriski. Sijoittaessaan velkakirjalainoihin yhtiö altistuu liikkeeseenlaskijan korkomarginaalin muutoksille. Tämä realisoituu, kun markkinat arvioivat velkainstrumenttien liikkeeseenlaskijan luottokelpoisuudessa tapahtuneen muutoksia, jotka vaikuttavat velkakirjalainojen markkina-arvoon niitä heikentävästi.

Sijoitusomaisuuden korkosalkusta suuri osa on sijoitettu yritysten liikkeeseen laskemiin joukkovelkakirjoihin tai rahamarkkinavälineisiin, joten yhtiöön kohdistuu riskiä korkomarginaalien noustessa. Korkosijoitusten duraatio on melko alhainen, sillä yrityslainoissa on suosittu lyhyen maturiteetin joukkovelkakirjoja. Lyhyen duraation (1–3 v.) sijoitusten lisäksi iso osa korkosijoituksista on sijoitettu rahamarkkinasijoituksiksi luokiteltaviin sijoitus- tai yritystodistuksiin, joiden duraatio on alle vuosi, useimmissa tapauksissa alle puoli vuotta.

Vakavaraisuuspääomavaatimuskennassa sijoituksen korkomarginaaliriskin aiheuttaman pääomavaateen määrittää velkakirjalainojen markkina-arvo, duraatio sekä luottokelpoisuus. Siksi allokaatiolimiittejä määriteltäessä heikompileatuisten yrityslainojen sekä kehittyvien maiden yritys- ja valtionlainojen määrää on rajoitettu. Salkun koostumuksesta johtuen myös korkosijoitusten kontribuutio markkinariskin vakavaraisuuspääomavaatimukseen on merkittävästi allokaatiotaan pienempi. Oheisessa taulukossa on kuvattu luottokelpoisuuspositiota.

Luottoluokitus 31.12.2016 (milj. euroa)	0 -1	1 -2	2 -3	3 -4	4 -5	> 5	Yhteensä
AAA	0,2	0,1	0,0	0,2	0,0	34,5	35,1
AA	6,3	1,5	0,1	0,5	1,5	12,3	22,2
A	36,4	17,9	7,6	7,0	7,5	17,1	93,5
BBB	86,3	34,7	31,6	22,5	26,8	46,7	248,6
BB	16,5	18,2	16,4	10,5	6,1	15,5	83,2
B	28,4	11,5	9,8	4,9	1,6	1,4	57,7
CCC	2,0	0,9	0,2	0,5	0,2	0,0	3,8
CC	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
C tai matalampi	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ei luokiteltu	144,2	19,9	54,2	18,9	5,7	90,5	333,4
Yhteensä	320,2	104,8	119,9	65,0	49,5	218,0	877,3

Sijoitusomaisuuden suurimmat vastapuolikeskittymät korkomarginaaliriskin näkökulmasta käyvin arvoin on kuvattu korkoriskiosiossa.

Osakeriski

Osakeriskiä yhtiölle aiheutuu pääasiassa taseen osakesijoituksista. Osakeriski liittyy osakkeiden arvon muutoksista aiheutuviin mahdollisiin tappioihin sekä epäsuotuisaan vaikutukseen yhtiön vakavaraisuusasemassa.

Sijoitusomaisuuden osakesijoitukset ovat 496,9 miljoonaa euroa. Tämä on 28,0 prosenttia koko yhtiön sijoitusomaisuudesta. Noteeratut osakesijoitukset on sijoitettu pääosin Eurooppaan ja Yhdysvaltoihin. Suorat noteeraamattomat osakesijoitukset ovat puolestaan suomalaisia yrityksiä, josta Vakuutusosakeyhtiö Henki-Fennian osuus on 217,4 miljoonaa euroa. Muihin noteeraamattomiin yrityksiin on sijoitettu suoraan 8,0 miljoonaa euroa.

Osakesijoitusten allokaatio 31.12.2016 (milj. euroa)	Käypä arvo	%-osuus
Noteeratut osakkeet	226,1	45,5 %
Noteeraamattomat osakkeet	225,4	45,4 %
Osakerahastot	14,4	2,9 %
Pääomarahastot	31,0	6,2 %
Osakejohdannaiset	0,0	0,0 %
Yhteensä	496,9	100,0 %

Osakeriskiksi luokitellaan tai rinnastetaan myös osa muista omaisuuslajeista. Kuten aikaisemmin mainittiin, nämä liittyvät tyypillisesti rahastoihin, joilla on suuri velkavivun käyttö ja/tai joiden sisältöön ei ole voitu soveltaa läpikatsomista sekä läpikatsottujen rahastojen alla oleviin yksittäisiin sijoituksiin, joista ei ole saatavissa riittävästi tietoa asianmukaiseen vakavaraisuuslaskentaan.

Osakeriskiksi rinnastetut sijoitukset 31.12.2016 (milj. euroa)	Käypä arvo	%-osuus
Hedge-rahastot	13,0	11,6 %
Kiinteistörahastot	90,5	80,6 %
Korkorahastot	1,7	1,5 %
Muut	7,1	6,3 %
Yhteensä	112,2	100,0 %

Fennian osakeriskin vakavaraisuuspääomavaatimus on vuoden aikana noussut. Tämä johtuu siitä, että osakeallokaatiota on nostettu.

Fennian osakeriskin vakavaraisuuspääomavaatimuslaskennassa sovelletaan osakeriskin siirtymäsäännöstä ja Fennian osakesalkku koostuu pääasiassa tätä siirtymäsäännöstä hyödyntävistä suorista osakesijoituksista. Näin ollen yhtiön osakemarkkinoiden sisältämän tappioriskin lisäksi yhtiön vakavaraisuuteen vaikuttaa myös siirtymäsäännöksen vakavaraisuuspääomavaatimuksen asteittainen nouseminen. Jos yhtiön kaikki osakesijoitukset siirtyisivät pois siirtymäsäännösten piiristä, yhtiön vakavaraisuuspääomavaatimus nousisi 18,3 miljoonaa euroa ja suhteellinen vakavaraisuusasema laskisi 13,9 prosenttiyksikköä.

Herkkyyssanalyysi (milj. euroa)	31.12.2016	Skenaario
		Ilman osakeriskin siirtymäsäännöstä
Omat varat	786,3	786,3
Vakavaraisuuspääomavaatimus	312,5	330,8
Vapaa pääoma	473,8	455,5
Vapaan pääoman muutos	-----	-18,3
Suhteellinen vakavaraisuusasema	251,6 %	237,7 %

Oheisessa taulukossa ovat sijoitusomaisuuden suurimmat vastapuolikeskittymät osakeriskin näkökulmasta käyvin arvoin mitattuna.

Vastapuoli (milj. euroa)	Käypä arvo 31.12.2016	%-osuus sijoitusomaisuudesta
Vakuutusosakeyhtiö Henki-Fennia	217,4	12,3 %
Kauppakeskuskiint. FEA Ky	41,2	2,3 %
Elite Varainhoito Oy	32,5	1,8 %
Tripla Mall Ky	11,5	0,6 %
Pihlajalinna Oyj	9,8	0,6 %

Sijoitusomaisuuden suoriin noteerattuihin osakesijoituksiin ei liity suurta keskittymäriskiä, sillä ne ovat hyvin hajautettuja.

Valuuttakurssiriski

Fennian valuuttariski muodostuu yhtiön sijoituksista muihin kuin euromääräisiin sijoituskohteisiin. Yhtiön vakuutusten sitoumukset ovat euromääräisiä, joten niistä ei aiheudu yhtiölle valuuttakurssiriskiä. Alla olevassa taulukossa on kuvattu sijoitusten valuuttaposiitiota.

Valuuttapositio 31.12.2016 (milj. euroa)	EUR	USD	GBP	SEK	CHF	INR	NOK	Muut valuutat	Avoin valuuttapositio
Sijoitukset	1 484,3	218,9	36,1	12,9	8,1	4,8	3,3	4,2	288,4
Valuuttajohdannaiset	-----	-158,2	-17,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	-175,3
Sijoitusomaisuuden nettopositio	1 484,3	60,7	19,0	12,9	8,1	4,8	3,3	4,2	113,1

Sijoitusomaisuuden suurimmat valuuttaposiitiot aiheutuvat dollarimääräisistä sekä puntamääräisistä sijoituksista. Molempien suora valuuttakurssiriski on lähes täysimääräisesti suojattu. Joidenkin kehittyvien maiden korkosijoitusten seurauksena yhtiölle saattaa muodostua valuuttakurssiriskiä myös eksoottisemmista valuutoista. Pienet ja epäsuorat valuuttakurssiriskit pidetään yleensä suojaamattomana, koska niiden suojaaminen on kallista tai niitä ei voida järkevästi suojata lainkaan ja koska valuuttakurssiriskin ottaminen niissä sijoituksissa perustuu usein myös valuuttakurssinäkemykseen.

Sijoitusomaisuuden valuuttariskiä suojataan ja hallinnoidaan valuuttajohdannaisten avulla. Valuuttariskin hallinnalle on hallitus asettanut limiitit ja toimintaohjeet, joita yhtiön sijoitusorganisaatio noudattaa. Valuuttariskin vakavaraisuuspääomavaatimuslaskennassa johdannaisiin käytetään uusimisolettamakäsittelyä. Pääsääntönä on, että suorien sijoitusten aiheuttamaa valuuttariskiä pidetään suojattuna, ellei yhtiön hallitus puolla valuuttariskin laajentamista. Jos suorien sijoitusten aiheuttama valuuttariski ei ole merkittävä, valuuttariski näiden valuuttojen osalta jätetään suojaamatta. Rahastojen läpikatsomisen kautta tulleita valuuttaposiitiota ei suojata.

Kiinteistöriski

Kiinteistöriski liittyy kiinteistöjen arvojen muutoksien aiheuttamiin vaikutuksiin yhtiön omissa varoissa ja vakavaraisuusasemassa.

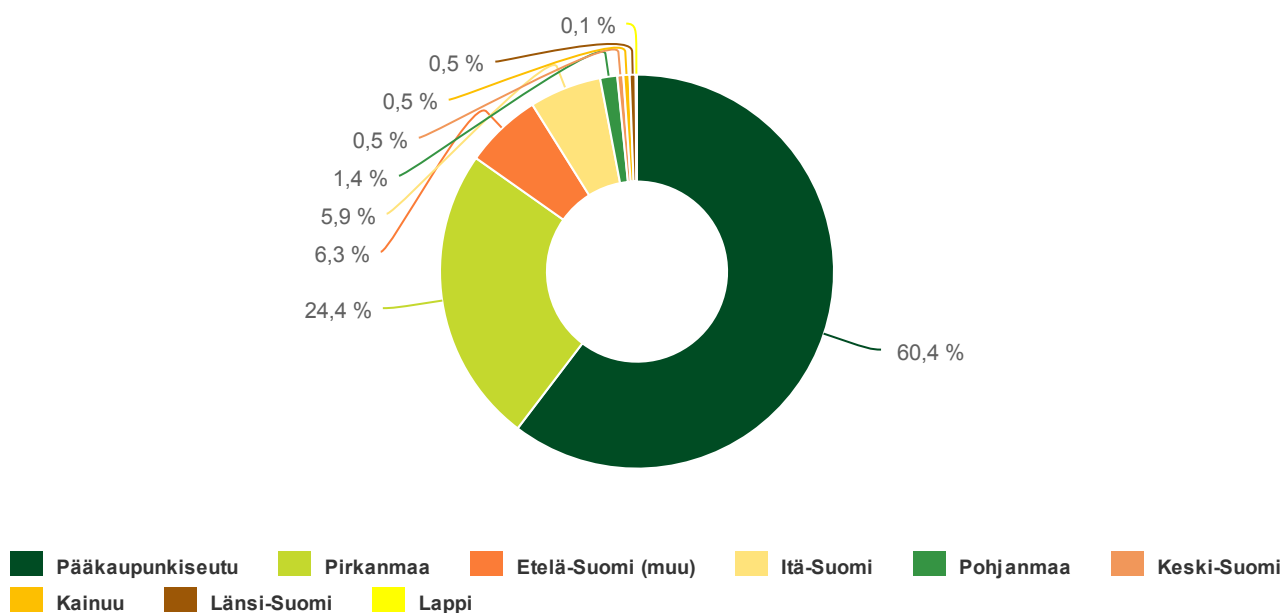
Fennialla on merkittävä kiinteistösalkku, joka koostuu pääasiassa suomalaisista suorista kiinteistösijoituksista. Suorien kiinteistösijoitusten lisäksi sijoituksia on tehty myös kiinteistörahastoihin sekä vieraan pääoman ehtoisina sijoituksina kiinteistöyhtiöihin. Koska vakavaraisuuspääomavaatimuslaskennassa sijoitukset luokitellaan niiden todellisen riskin perusteella, osa kiinteistösijoituksista on rinnastettu vakavaraisuuspääomavaatimuslaskennassa osakeriskiksi tai korko- ja korkomarginaaliriskiksi.

Kiinteistösijoitusten allokatio 31.12.2016 (milj. euroa)	Käypä arvo	%-osuus
Suorat kiinteistösijoitukset	233,6	72,1 %
Kiinteistörahastot	90,5	27,9 %
Yhteensä	324,1	100,0 %

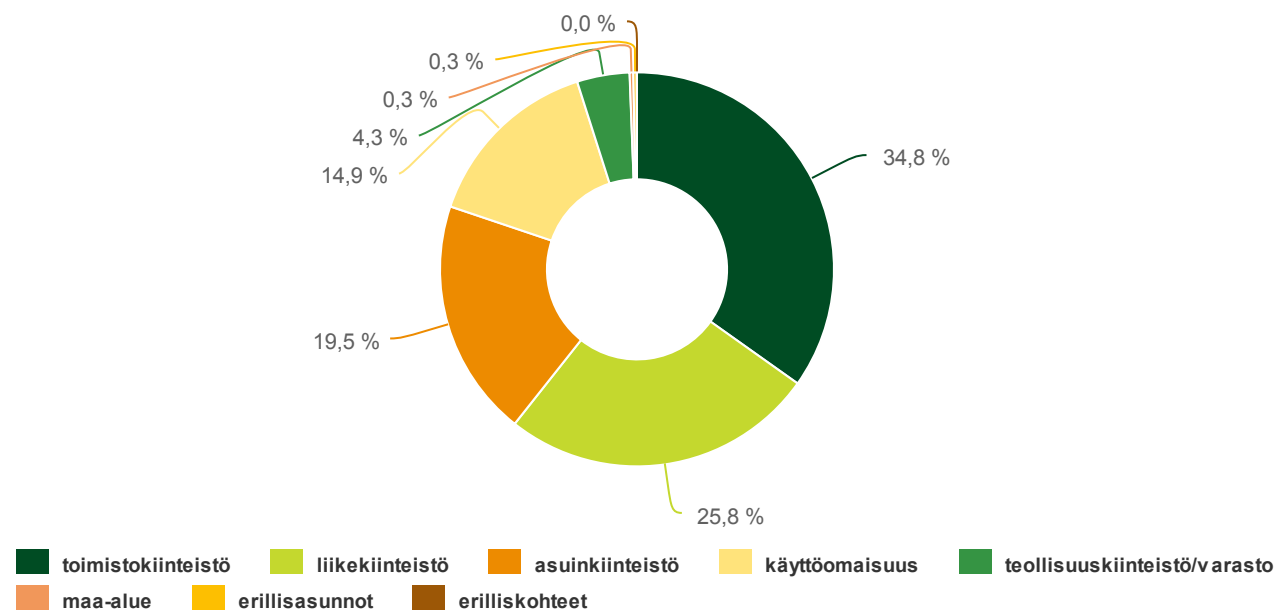
Kiinteistöriski voi realisoitua kiinteistöjen arvojen laskuna tai kiinteistöjen kassavirtojen, vuokrien alentumisena. Yleensä kassavirtojen alentumista seuraa hinnan lasku, koska kiinteistöjä arvostetaan tulevien kassavirtojen perusteella. Kiinteistöjen arvo voi tippua myös yleisen hintatason laskun seurauksena.

Kiinteistösijoitukset ovat luonteeltaan epälikvidejä, eikä niiden suojaamiseen ole käytössä likvidejä johdannaisia, joten kiinteistösijoitusten riskienhallinta keskittyy huolelliseen kohdeanalyysiin, salkun muodostukseen sekä riittävään hajautukseen. Kiinteistösijoituksissa suositaan pääkaupunkiseutua ja kasvukeskuksia, koska riskit siellä ovat pienemmät. Lisäksi hajautusta haetaan eri kiinteistöttyypeistä, joissa kysyntä-tarjonta-dynamiikka on erilainen ja niiden lasku- ja noususuhdanteet eri tekijöiden aiheuttamia. Myös liiallista keskittymistä yksittäiseen toimialaan tai käyttökohteeseen vältetään. Oheisessa kuvassa on esitetty kiinteistöomaisuuden jakautuminen sekä maantieteellisesti että käyttötarkoituksen mukaan.

Fennian kiinteistöjen alueellinen jakauma

Fennian kiinteistöjen käyttötarkoituksijauma

Sijoitusomaisuuden kiinteistösijoitukset ovat kooltaan keskimäärin suurempia kuin yksittäiset osake- tai korkosijoitukset. Tämän takia Fennian suurimpien riskikeskittymien joukossa on usein kiinteistösijoituksia. Suorissa kiinteistösijoituksissa on kuitenkin muita omaisuuslajeja korkeammat kynnyksrajat, joten suorista kiinteistösijoituksista ei aiheudu riskikeskittymäpääomavaadetta vakavaraisuuslaskennassa.

Oheisessa taulukossa ovat sijoitusomaisuuden suurimmat vastapuolikeskittymät kiinteistöriskin näkökulmasta käyvin arvoin mitattuna.

Vastapuoli (milj. euroa)	Käypä arvo 31.12.2016	%-osuus sijoitusomaisuudesta
Hämeenkatu 4, Tampere	66,3	3,7 %
Kiinteistö Oy Televisiokatu 1 ja 3	32,6	1,8 %
Kiinteistö Oy Ornant	31,5	1,8 %
Kiinteistö Oy Kyllikinportti 2	16,1	0,9 %
Asunto Oy Helsingin Vattuniemenkuja 8	11,2	0,6 %

Riskikeskittymät

Sijoitusomaisuudesta aiheutuu vakavaraisuuspääomavaatimusta myös silloin, kun liian suuri osuus sijoitussalkusta on sijoitettu saman liikkeeseenlaskijan osakkeisiin, velkakirjalainoihin tai muihin sijoitusinstrumentteihin. Tällöin maksuhäiriö, konkurssi, luottokelpoisuuden muutos tai muu epäedullinen tapahtuma yhdelle liikkeeseenlaskijalle aiheuttaa kohtuuttoman suuren vaikutuksen yhtiön omiin varoihin. Sijoitusten riittävä hajauttaminen varmistaa, että keskittymäriskiä ei synny, jolloin myös yhden liikkeeseenlaskijan vaikutus kokonaisuuteen jää pieneksi. Keskittymäriskin vakavaraisuuspääomavaatimukseen vaikuttaa olennaisesti liikkeeseenlaskijan luottokelpoisuus, joten keskittymäriskin hallinnassa luottokelpoisuuden seuraaminen on tärkeää. Tämä on otettu huomioon mm. liikkeeseenlaskijakohtaisia limiittejä laadittaessa sekä yksittäisten sijoitusten kokoa rajoittavilla euromääräisillä limiiteillä.

Oheisessa taulukossa ovat sijoitusomaisuuden suurimmat vastapuolikeskittymät keskittymäriskin näkökulmasta käyvin arvoin mitattuna.

Vastapuoli (milj. euroa)	Käypä arvo 31.12.2016	%-osuus sijoitusomaisuudesta
Vakuutusosakeyhtiö Henki-Fennia	217,6	12,3 %
Hämeenkatu 4, Tampere	66,3	3,7 %
Kiinteistö Oy Televisiokatu 1 ja 3	62,4	3,5 %
Kauppakeskuskiint. FEA Ky	41,2	2,3 %
Saksan valtio	35,0	2,0 %

Sijoitusomaisuuden suurin riskikeskittymä on Vakuutusosakeyhtiö Henki-Fennia. Sijoitusomaisuuden muut suurimmat riskikeskittymät muodostuvat yhtiön kiinteistösijoituksista sekä valtionlainasijoituksista. Kiinteistösijoituksissa vakavaraisuuspääomavaatimusta aiheuttavien altistusten kynnysrajat ovat suuremmat kuin muissa sijoituksissa, joten vaikka absoluuttisesti keskittymät suoriin kiinteistöihin ovat suuria, ei niistä välttämättä aiheudu yhtiölle vakavaraisuuspääomavaatimusta. Fennian keskittymäriskin vakavaraisuuspääomavaatimus aiheutuu kolmesta riskikeskittymästä.

■ Luottoriski

Yleistä

Luottoriski eli vastapuoliriski on riski siitä, että yhtiön vastapuolet eivät pysty suoriutumaan velvoitteistaan Fenniaa kohtaan. Vastapuoliriski tulee erottaa korkomarginaaliriskistä, jossa vastapuolen tai liikkeeseenlaskijan luottokelpoisuuden heikkeneminen aiheuttaa markkina-arvon laskun ja sitä kautta muutoksen yhtiön omissa varoissa. Korkomarginaalin leveneminen on ensiore vastapuoliriskin kasvusta, mutta vasta maksukyvyttömyyden tapahtuessa vastapuoliriski toteutuu. Korkomarginaalin leveneminen ei välttämättä koskaan johda vastapuoliriskin toteutumiseen.

Sijoitusten lisäksi vastapuoliriskiä aiheutuu muun muassa jälleenvakuutus sopimuksista. On mahdollista, että jälleenvakuutus sopimuksen vastapuoli ei pysty suoriutumaan velvoitteistaan.

Luottoriskin hallinta

Samoin kuin markkinariskien kohdalla, vastapuoliriskin hallinnan lähtökohtana on, että vastapuolet ja niihin liittyvät riskit voidaan tunnistaa ja mitata, niitä voidaan seurata ja hallita sekä niistä voidaan raportoida.

Vastapuoliriskin rajoittamiseksi on luottokelpoisuudelle asetettu vähimmäistaso, luotu vakuusjärjestelyjä ja rajat vastuun avoimelle enimmäismäärälle vastapuolta kohden.

Luottoriskin arviointi

Fennian vastapuoliriskin vakavaraisuuspääomavaatimus on 32,8 miljoonaa euroa ja kontribuutio koko vakavaraisuuspääomavaatimukseen ennen vaimennuseriä on 14,7 miljoonaa euroa. Luottoriskin (vastapuoliriskin) osuus vakavaraisuuspääomavaatimuksesta ennen vaimennuseriä on 3,8 prosenttia.

Vastapuoliriskiä aiheutuu vakavaraisuuslaskennassa lähinnä jälleenvakuutus sopimuksista, rahavaroista ja johdannaissopimusten vastapuolista (vakuusjärjestelyiden vaimennusvaikutuksella vähennettynä) sekä saamisista vakuutusasiakkailta.

Oheisessa taulukossa on vastapuoliriskin suurimmat riskikeskittymät.

Vastapuoli 31.12.2016 (milj. euroa)	Avoin riskipositio
Munich Reinsurance Company	39,0
Berkshire Hathaway Inc. (General Reinsurance AG)	32,6
Hannover Rueck SE	21,7
Suomen Hypoteekkiyhdistys	20,1
China Minsheng Investment Group (Sirius International Insurance Corp)	15,5

Likviditeettiriski

Yleistä

Likviditeettiriski muodostuu mahdollisuudesta, ettei yhtiö pystyisi suoriutumaan maksuvelvoitteistaan ajallaan. Tämä voi johtua siitä, että omaisuuden tai sijoitusten realisointi on liian hidasta tai realisointiin liittyy huomattavan suuri kustannus tai että realisointia ei voida toteuttaa lainkaan. Likviditeettiriski voi myös muodostua siitä, ettei yhtiö pysty heikon markkinalikviditeetin takia sopeuttamaan riskiasemaansa tarpeeksi nopeasti markkinatilanteen tai vakavaraisuustilanteen niin vaatiessa.

Likviditeettiriskin hallinta

Fenniassa likviditeettiriskin hallinta jakaantuu pitkän ja lyhyen aikavälin likviditeettiriskiin.

Pitkän aikavälin aikahorisontti on useita vuosia, jopa vuosikymmeniä ja se liittyy varojen ja velkojen kassavirtojen ajalliseen yhteensovittamiseen. Sitä ei suoraan hallita erillisenä riskinä, vaan sen hallinta yhdistyy markkinaehtoiseen arvostukseen ja korkoriskin kokonaisvaltaiseen hallintaan.

Lyhyen aikavälin likviditeettiriskin aikahorisontti on neljä kuukautta, ja siitä aiheutuvaa riskiä hallitaan omaisuuslajikohtaisilla rajoitteilla, omaisuuslajien sisäisillä limiiteillä sekä sijoitustoimintaa koskevilla periaatteilla. Likviditeetin hallintaan liittyviä rajoitteita ovat mm. rahamarkkinasijoituksille asetettu vähimmäisallokaatio, sijoitusten rahaksi muutettavuuden hallinta, vastapuolilimiittien määrittäminen sekä riittävä hajautus, epälikvidien sijoitusten määrän rajoittaminen sekä jälleenvakuutus sopimusten hallinta.

Likviditeettiriskin arviointi

Likviditeettiriski ei sisälly standardikaavan vakavaraisuuslaskentaan eikä siitä aiheudu pääomavaatimusta, mutta sen merkitys on kuitenkin suuri, varsinkin epäsuotuisissa markkinatilanteissa. Siksi likviditeettiriskin hallintaan kiinnitetään tarkkaa huomiota, jotta sen aiheuttamat riskit eivät toteutuisi.

Lyhyen aikavälin likviditeettiriskin ja sijoitusten realisointiin vaikuttaa eniten sijoitusomaisuuden epälikvidien sijoitusten määrä ja sitä on tarkasteltava ennen rahastojen läpikatsomisperiaatetta, eli niin sanottuina suorina sijoituksina.

Fenniassa kiinteistösijoitukset, pääomarahastot, noteeraamattomat osakkeet ja tietyt luottoluokittelemattomat lainat ovat luonteeltaan epälikvidejä ja niiden realisointi nopeasti ilman vaikutusta markkinahintaan on vaikeaa. Niiden yhteenlaskettu markkina-arvo on 739,9 miljoonaa euroa ja niiden osuus koko sijoitusomaisuuden suorista sijoituksista on 41,7 prosenttia. Muista sijoitusomaisuuden suorista sijoituksista on normaaleissa markkinaolosuhteissa realisoitavissa 42,8 prosenttia saman päivän aikana, 54,9 prosenttia viikon sisällä ja 58,3 prosenttia alle kuukaudessa.

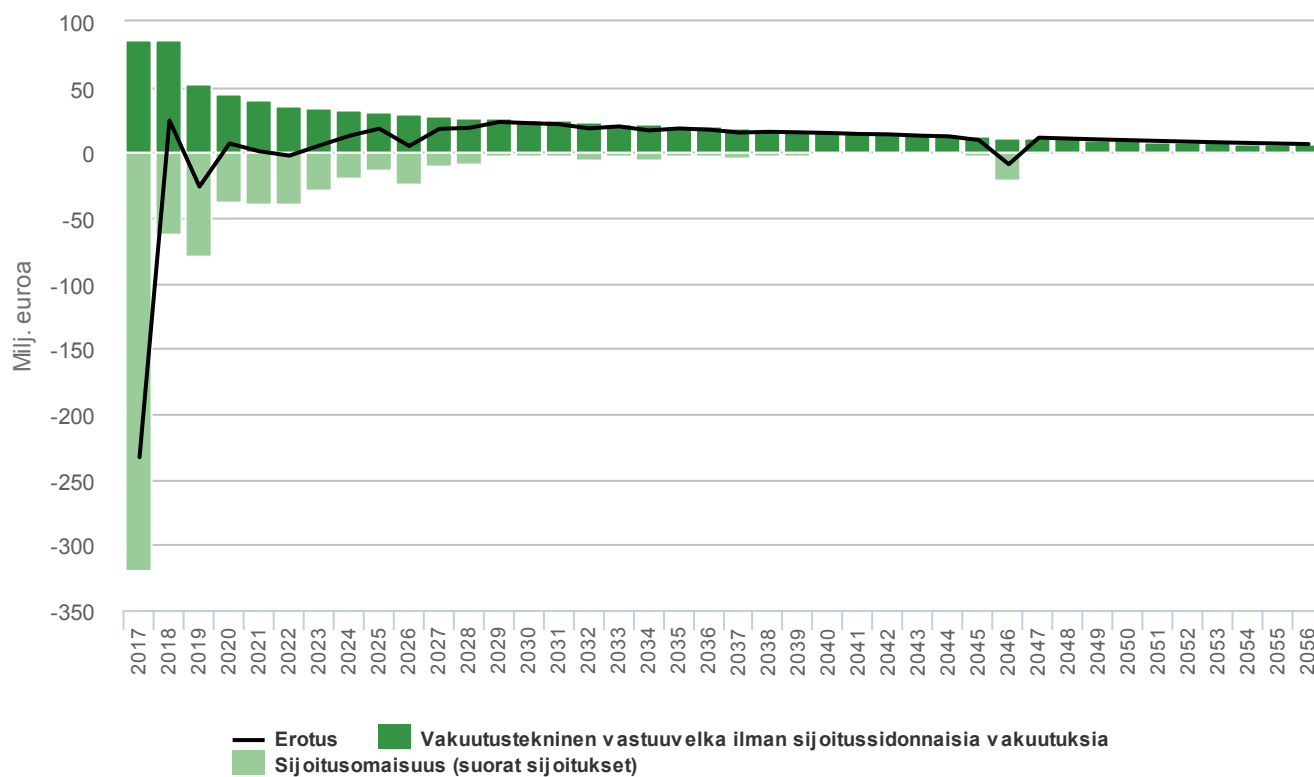
Likviditeetti 31.12.2016 (milj. euroa)	Korko- sijoitukset	Osake- sijoitukset	Kiinteistö- sijoitukset	Pääoma- rahastot	Vaihto- ehtoiset sijoitukset	Yhteensä	%-osuus
Realisointi saman päivän aikana	534,0	224,7	0,0	0,0	0,0	758,7	42,8 %
Realisointi yli 1 pv. mutta alle 5 pv.	214,1	0,0	0,0	0,0	0,0	214,1	12,1 %
Realisointi yli 5 pv. mutta alle 1 kk.	30,6	16,4	0,0	0,0	13,0	59,9	3,4 %
Realisointi yli 1 kk.	159,4	225,4	324,1	31,0	0,0	739,9	41,7 %
Yhteensä	938,2	466,5	324,1	31,0	13,0	1 772,7	100,0 %

Se, että sijoitusomaisuuden likviditeetti on normaaleissa markkinaolosuhteissa hyvä, ei välttämättä tarkoita sitä, että likviditeetti pysyy erinomaisena myös kriisiskenaariossa. Osa yrityslainasijoituksista on sellaisia, että niiden realisointi vaikeutuu huomattavasti markkinaolosuhteiden muuttuessa merkittävästi heikommiksi.

Samanlainen riski on olemassa myös vaihtoehtoisissa sijoituksissa, vaikka sielläkin strategiat on valittu niin, että ne olisivat mahdollisimman likvidejä ja lunastusaika korkeintaan kuukausi.

Osakesijoitukset sen sijaan ovat varsin likvidejä myös huonossa markkinatilanteessa pääasiassa siksi, että siellä yksittäisten sijoitusten koko on varsin pieni. Osakesalkkua pystytään myös tehokkaasti suojaamaan likvideillä johdannaisilla, jolloin markkinariskiä saadaan laskettua nopeasti. Osakejohdannaisia voidaan myös huonossa markkinatilanteessa käyttää suojaamaan riskillisimpiä velkakirjalainasijoituksia tai jopa kiinteistösijoituksia.

Pitkän aikavälin likvideettiriskiä kuvaa sijoitusomaisuuden ja vakuutusteknisen vastuuvelan tulevat kassavirrat ja niiden erotus.

Koska varojen ja velkojen kassavirrat poikkeavat toisistaan ajallisesti merkittävästi, yhtiöön kohdistuu huomattavaa uudelleensijoitusriskiä.

■ Operatiivinen riski

Yleistä

Operatiivisten riskien hallinta on osa Fennian kokonaisvaltaista riskienhallintaa. Operatiivisilla riskeillä tarkoitetaan Fenniassa riskejä, jotka johtuvat sisäisistä prosesseista, henkilöstöstä, järjestelmistä ja ulkoisista tekijöistä. Näin ollen operatiiviset riskit ja niiden hallinta koskettavat kaikkia Fennian työntekijöitä.

Operatiivisten riskien hallinta

Operatiivisten riskien hallintaa Fenniassa ohjaa hallituksen hyväksymät Operatiivisten riskien hallintaperiaatteet. Periaatteissa määritellään muun muassa operatiivisten riskien hallintaan liittyvät roolit ja vastuut sekä konsernin operatiivisten riskien hallinnan prosessi. Näiden periaatteiden lisäksi Fennialla on myös muita tiettyihin operatiivisten riskien tyypeihin liittyviä periaatteita, kuten rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisen periaatteet, tietoturvaperiaatteet ja varautumissuunnittelun yleiset toimintaperiaatteet.

Operatiivisten riskien hallinnan tavoitteena Fenniassa on

- kustannustehokkaalla tavalla pienentää riskien toteutumisen todennäköisyyttä sekä toteutuvien riskien seurauksia, eli vähentää riskeistä koituvia tappioita
- tukea liike- ja tukitoimintoja niille asetettujen tavoitteiden saavuttamisessa riskienhallinnan keinoin
- osaltaan varmistaa, että yhtiön toiminta täyttää viranomaisten ja lainsäädännön sille asettamat vaatimukset.

Operatiivisten riskien hallintaa tehdään yhteistyössä riskienhallinta- ja compliance-toimintojen kanssa.

Fennian operatiivisten riskien hallintaprosessi kattaa riskien tunnistamisen, arvioinnin, hallinnan sekä seurannan ja raportoinnin. Prosessin ytimessä ovat säännölliset riskikartoitukset, jotka pitävät sisällään riskien arvioinnin niiden todennäköisyyden ja vaikutuksen perusteella, hallintakeinojen määrittämisen sekä vastuuhenkilöiden nimeämisen. Riskeistä raportoidaan yhtiön johdolle ja hallitukselle. Operatiivisten riskien tunnistaminen kattaa myös compliance-riskit.

Kolmen puolustuslinjan mallin mukaisesti liike- ja tukitoiminnot vastaavat ensisijaisesti operatiivisten riskien hallinnasta ja seurannasta. Konsernin riskienhallintatoiminto tukee liike- ja tukitoimintoja tässä työssä, kehittää riskienhallintaprosessia ja siihen liittyviä työkaluja sekä tuottaa operatiivisiin riskeihin liittyvää raportointia.

Jokaisella Fennian työntekijällä on mahdollisuus ja velvollisuus raportoida havaitsemistaan riskeistä ja läheltä piti -tilanteista konsernissa käytössä olevan ilmoitusjärjestelmän kautta. Järjestelmän avulla voidaan eri puolilta organisaatiota kerätä riskitietoa, jota voidaan hyödyntää toiminnan kehittämisessä.

Operatiivisten riskien arviointi

Fennian operatiivisten riskien vakavaraisuuspääomavaatimus ja kontribuutio koko vakavaraisuuspääomavaatimukseen ennen vaimennuseriä on 25,5 miljoonaa euroa. Sen osuus vakavaraisuuspääomavaatimuksesta ennen vaimennuseriä on 6,5 prosenttia.

Vuonna 2016 operatiivisten riskien hallinnan osalta tehtiin muun muassa yhtiön pääkonttorin tulevaan muuttoon liittyvää jatkuvuussuunnittelua, valmistauduttiin EU:n tietosuojadirektiivin voimaantuloon sekä parannettiin IT-infrastruktuurin toimintavarmuutta. Riskien ilmoitusjärjestelmään tehtiin vuoden aikana lähes 100 ilmoitusta.

Fennian kannalta merkittäviä riskejä liittyy esimerkiksi keskeisten tieto-, tietoliikenne- ja puhelinjärjestelmien toimintaan, tietosuojaan, lisääntyvän sääntelyn noudattamiseen, vastuunvalinnan ja muiden sisäisten ohjeiden noudattamiseen sekä raportoinnin puutteisiin.

Operatiivisten riskien hallitsemiseksi yhtiössä on kattava ohjeistus henkilökunnan ohjaamiseksi, henkilöstön osaamiseen ja koulutukseen panostetaan, hyödynnetään erilaisia jatkuvia valvonta- ja seurantamenettelyjä, minkä lisäksi IT-ympäristön hallintaan on erilaisia toimintakykyä ja jatkuvuutta ylläpitäviä menettelyjä.

Muut olennaiset riskit

Fenniaan kohdistuu myös muita riskejä, joita ei oteta huomioon vakavaraisuuspääomavaatimuslaskennassa. Yleensä ne ovat luonteeltaan sellaisia, että niiden mittaaminen on vaikeaa tai jopa mahdotonta. Tällaisia riskejä ovat muun muassa strategiaan sekä liiketoimintaympäristöön liittyvät riskit, lisäpääoman hankkimiseen liittyvä riski, maineriski sekä kokonaan uudet riskit, joita on vaikea ennalta tunnistaa saati arvioida.

Strategiaan ja liiketoimintaympäristöön liittyvät riskit

Strategiaan ja liiketoimintaympäristöön liittyvät riskejä voidaan ajatella joko yhtiön sisäpuolelta tai ulkopuolelta tulevina riskeinä. Yhtiön sisältä tuleva strateginen riski voi realisoitua, jos yhtiön liiketoimintaa ei ohjata oikein tai sen valitsema strategia on väärä kilpailutilanne, vallitseva lainsäädäntö tai markkinaolosuhteet huomioden. Tällöin yhtiö voi menettää markkina-asemaa tai sen kannattavuus ja vakavaraisuusasema voivat heiketä olennaisesti.

Ulkopuolelta liiketoimintaan voi kohdistua myös riskejä, jotka ovat usein poliittisia tai poliittiseen päätöksentekoon liittyviä. Näistä hyviä esimerkkejä ovat vakuutussopimusten veroetujen muutokset, sote-uudistus tai mikä tahansa muu lainsäädäntömuutos, joka muuttaa olennaisesti liiketoimintaympäristöä ja yhtiön kykyä toimia siinä. Näiden seuraukset ovat samanlaisia yhtiön omasta toiminnasta aiheutuvien strategisten riskien kanssa.

Strategisten riskien hallinnan lähtökohtana on tunnistaa konsernin ja kunkin konserniyhtiön strategiset riskit ja havainnoida erilaisia heikkoja signaaleja sekä arvioida, millä tavoin erilaiset tapahtumat, trendit ja skenaariot vaikuttavat liiketoiminnan kestävyys- ja vakavaraisuusaseman kehitykseen sekä lyhyellä että pitkällä aikavälillä.

Lisäpääoman hankintariski

Yhtiön vakavaraisuustilanteen heiketessä merkittävästi yhtiön ainoa keino vakavaraisuusaseman korjaamiseksi voi olla ulkopuolisen pääoman hakeminen. Lisäpääoman hankintariski voi toteutua, jos yhtiön hakiessa uutta pääomaa sitä ei joko ole saatavilla tai sen hinta on ennakoitua paljon suurempi. Jos lisäpääomaa ei tällaisissa tilanteissa saa, voi se johtaa yhtiön jatkuvuuden vaarantumiseen tai konkurssiin. Liian kallis pääoma puolestaan voi vaarantaa yhtiön kannattavuutta ja kykyä tuottaa lisäarvoa.

Maineriski

Maineriskillä tarkoitetaan riskiä siitä, että tuotenimi Fennia tai Fennia-konserniin kuuluvan yksittäisen yhtiön julkinen kuva vahingoittuu. Maineriskiä voi aiheutua myös yhteistyökumppaneista, jos niiden arvot tai toimintaperiaatteet poikkeavat Fennia-konsernin vastaavista.

Hyvä maine on olennainen osa vakuutustoimintaa ja koko Fennian liiketoimintaa. Ilman hyvää mainetta yhtiön sidosryhmien kanssa toimiminen voi muuttua vaikeammaksi tai mahdottomaksi. Maineen menettämisen jälkeen luottamuksen rakentaminen on työlästä, joten yhtiön on kaikessa toiminnassaan toimittava kaikkia asiakkaitaan kohtaan tasapuolisesti, luottamusta herättävästi ja korkealla moraalilla, jotta maineriski minimoituu.

Maineriskin hallinnan lähtökohtana on tunnistaa, mitkä mahdolliset tapahtumat voivat vaikuttaa negatiivisesti konsernin tai konserniyhtiön maineeseen. Maineriskin luonne poikkeaa muiden riskien luonteesta siten, että riskitapahtumat voivat perustua todellisiin tapahtumiin tai osittain tai kokonaan vailla todellisuuspohjaa oleviin tapahtumiin, esimerkiksi perättömään huhuun.

Maineriskit ovat usein ennaltaehkäistävissä, tai tapahtumien vaikutusta voidaan yleensä vähentää. Maineriskin hallinta perustuu siihen, että liiketoiminta ja sen rajoitukset tunnetaan ja ymmärretään kokonaisvaltaisesti.

Maineriskiä ei voida hallita omana riskialueenaan, vaan lähinnä operatiivisten riskien hallinnan laajenuksena. Kun maineriskiin vaikuttavat riskit on tunnistettu, voidaan organisaation sisällä toteuttaa erilaisia riskienvähentämistoimenpiteitä.

Onnistunut maineriskin hallinta perustuu osaltaan selkeään, avoimeen ja harkittuun sisäiseen ja ulkoiseen viestintään. Maineriskin hallintaan liittyy myös lakien, säännösten ja määräysten noudattaminen sekä toimiminen viranomaisten edellyttämällä tavalla.

Ryhmäriskit

Fenniaan kohdistuu myös ryhmäriskiä. Ryhmäriskeillä tarkoitetaan riskejä, jotka johtuvat siitä, että Fennia ja sen tytäryhtiöt harjoittavat liiketoimintaa konsernimuodossa.

Fenniaan voi kohdistua esimerkiksi seuraavan kaltaisia riskejä:

- Transaktioriskit liittyvät ryhmänsisäisiin transaktioihin, esimerkiksi asianmukaiseen hinnoitteluun.
- Tartuntariskeihin luetaan tilanteet, joissa yhden yhtiön ongelmat tai ottamat riskit tarttuvat joihinkin konsernin muihin yhtiöihin tai koko konserniin. Tähän ryhmään luetaan myös moraalikatoon liittyvät riskit (moral hazard -riskit), joilla tarkoitetaan tilanteita, jossa yhden yhtiön tahallisesti ja epämoraalisesti ottama riski ja siitä syntyvä tappio siirtyvät emoyhtiön tai muiden yhtiöiden joko osittain tai kokonaan kannettaviksi.
- Eturistiriitariskejä syntyy, jos joidenkin konserniyhtiöiden tai koko konsernin intressit ovat keskenään ristiriidassa.
- Keskittymäriskejä syntyy, jos yksittäisestä vastapuolesta tulee konsernitasolla liian merkittävä, vaikka riski olisikin sallituissa rajoissa yksittäisten yhtiöiden osalta.
- Hallintoon liittyvät riskit voivat johtua siitä, että osa toiminnoista on järjestetty konsernitasolla ja osa toiminnoista yksittäisen yhtiön tasolla. Yhtiöiden hallintojärjestelmien eroista voi syntyä koordinoitthaasteita ja lisäriskejä.

Ryhmäriskien hallinta perustuu siihen, että koko konsernin sisäisen valvonnan järjestelmä, erityisesti riskienhallintajärjestelmä ja säännösten noudattamisen valvonta sekä niihin liittyvät ilmoitusmenettelyt, on määritelty ja toteutettu johdonmukaisesti ja läpinäkyvästi. Eri tahojen roolien ja vastuiden tulee olla sekä Fennian että myös konserninäkökulmasta selkeitä ja määriteltyjä.

Muut tiedot

Muita olennaisia tietoja Fennian riskiprofiilista ei ole.

Varat

Varojen arvostamisperiaatteet

Yleistä

Yhtiö luokittelee vakavaraisuustarkoitusta varten varat luokkiin sääntelyn edellyttämällä tavalla. Luokittelu perustuu varojen luonteeseen ja riskiluokitukseen.

Sijoitusinstrumenttien käypä arvo määritetään toimivilla markkinoilla noteerattujen hintojen perusteella. Instrumentit arvostetaan ostokurssiin tai viimeiseen kaupankehintaan, mikäli hintalähteen pörssissä on käytössä huutokauppanenettely. Jos sijoitusinstrumentille kokonaisuutena ei ole olemassa julkista noteerausta, mutta sen osatekijöille on olemassa toimivat markkinat, käypä arvo määritetään osatekijöiden markkinahintojen perusteella.

Jos toimivilla markkinoilla noteerataan korko (hinnan sijaan), käytetään tätä markkinoilla noteerattua korkoa arvostusmenetelmän syöttötietona käypää arvoa määritettäessä. Jos markkinoilla noteerattu korko ei sisällä luottoriskiä tai muita sellaisia tekijöitä, jotka markkinaosapuolet ottaisivat huomioon instrumentin arvoa määrittäessään, tehdään näitä tekijöitä koskevat oikaisut.

Jos markkinat eivät ole toimivat tai arvopaperilla ei ole noteerausta, käypä arvo määritetään markkinoilla yleisesti hyväksytyjen arvostusmenetelmien avulla.

Jos rahoitusvaroihin kuuluvan omaisuuserän käypää arvoa ei ole mahdollista määritellä, hankintamenon katsotaan olevan riittävän lähellä oleva arvio käyvästä arvosta. Tällaisten varojen määrä yhtiön taseessa on merkityksetön.

Kiinteistöjen käyvät arvot arvioidaan käyttäen tuleviin tuottoihin ja markkinaehtoisin tuotto-odotuksiin perustuvaa tuottoarvomenetelmää. Arvioinnin lähtökohtana ovat kiinteistökohtaiset ominaisuudet koskien mm. kiinteistön sijaintia, kuntoa ja vuokraustilannetta sekä markkinalähtöiset vertailutiedot koskien vaihtoehtoisia vuokria ja tuottovaatimustasoja. Arviointiin on merkittävimpien kiinteistökohteiden osalta osallistunut ulkopuolinen kiinteistöarviointisija ja muilta osin arviointi on suoritettu käyttäen konsernin omaa asiantuntemusta.

Vakavaraisuuslaskennassa asiakaslainat arvostetaan markkinaehtoisesti malliin perustuen (ns. mark-to-model -arvostus). Arvostusmalli perustuu kolmeen keskeiseen tekijään. Kassavirrat ennustetaan tulevaisuuteen ottaen huomioon lainan luonne ja takaisinmaksuaika. Kassavirrat diskontataan korolla, jossa huomioidaan markkinoilta johdettu riskiton korko ja vastapuolen luottoluokitusta heijastava riskipreemio.

Johdannaissoimusten käyvät arvot määritetään markkinainstrumenteista johdettuihin kassavirtaennusteisiin ja markkinainstrumenteista johdettuun riskittömään korkoon perustuen.

Arvostamisperiaatteisiin tai arviointiperusteisiin ei ole tehty muutoksia raportointijakson aikana.

Tulevaisuutta koskeviin oletuksiin ja arvioperusteisiin päätelmiin liittyvät epävarmuustekijät liittyvät lähinnä kiinteistöjen käypien arvojen arviointiin.

Sijoitukset (milj. euroa)	Vakavaraisuus- laskennan tase	Tilinpäätöstase	Erotus
Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet, omassa käytössä	26,9	5,7	21,2
Kiinteistöt, muut kuin omassa käytössä olevat	206,7	132,3	74,4
Osakkeet	167,3	148,1	19,2
Omistussuudet sidosyrityksissä	217,6	53,2	164,4
Joukkovelkakirjalainat	480,7	472,4	8,3
Yhteistä sijoitustoimintaa harjoittavat yritykset	471,0	446,3	24,7
Lainat	159,4	178,5	-19,1
Talletukset, jotka eivät kuulu muihin rahavaroihin	2,0	2,0	0,0
Johdannaiset	0,2	0,0	0,2
Sijoitukset yhteensä	1732,0	1438,6	293,4

Aineettomat ja aineelliset hyödykkeet

Tilinpäätöksessä aineettomat ja aineelliset hyödykkeet esitetään suunnitelman mukaisilla poistoilla vähennetyn hankintamenon määräisinä. Jos on viitteitä siitä, että näiden omaisuuserien arvo on alentunut, kirjataan arvonalennuspoistoja. Vakavaraisuuslaskennassa liikearvo ja muut pitkävaikutteiset menot eivät sisälly taseen varoihin.

Kiinteistöt ja kiinteistöosakkeet

Kiinteistöt esitetään tilinpäätöstaseessa suunnitelman mukaisilla poistoilla vähennetyn hankintamenon tai sitä alemman käyvän arvon määräisinä. Kiinteistöosakkeet sekä maa- ja vesialueet esitetään taseessa hankintamenon tai sitä alemman käyvän arvon määräisinä. Kiinteistöjen käyvät arvot esitetään tilinpäätöksen liitetietona. Vakavaraisuuslaskennassa kiinteistösisjoitukset arvostetaan käypään arvoon.

Osakkeet ja osuudet

Osakkeet ja osuudet esitetään tilinpäätöstaseessa hankintamenon tai sitä alemman käyvän arvon määräisinä. Noteerattujen arvopapereiden sekä sellaisten arvopapereiden, joille on olemassa markkinat, käypänä arvona käytetään vuoden viimeisintä saatavilla olevaa jatkuvan kaupankäynnin mukaista kurssia tai sen puuttuessa viimeisintä kaupankäyntikurssia. Noteeraamattomien arvopapereiden käypänä arvona käytetään todennäköistä luovutushintaa, jäljellä olevaa hankintamenoa tai substanssiin pohjautuvaa arvoa. Pääomasijoitusrahasto-osuuksien käypänä arvona käytetään hallinnointiyhtiön ilmoittamaa arviota rahaston käyvästä arvosta. Käyvät arvot esitetään tilinpäätöksen liitetietona. Vakavaraisuuslaskennassa nämä sijoitukset arvostetaan käypään arvoon.

Tytäryhtiön osakkeet

Tytäryhtiönä olevan henkivakuutusyhtiön osakkeet esitetään tilinpäätöstaseessa hankintamenon tai sitä alemman käyvän arvon määräisinä. Tytäryhtiön osakkeiden käypä arvo tilinpäätöksessä perustuu Embedded Value -menetelmään. Embedded Value perustuu muunneltuun tytäryhtiön vakavaraisuuslaskennan taseeseen. Käypä arvo esitetään tilinpäätöksen liitetietona. Vakavaraisuuslaskennassa henkivakuutusyhtiön omistuksen arvo on tytäryhtiön vakavaraisuuslaskennan taseen varojen ja velkojen erotus.

Rahoitusmarkkinavälineet

Rahoitusmarkkinavälineet esitetään tilinpäätöstaseessa hankintamenon määräisinä. Hankintameno lasketaan keskihintaa käyttäen. Rahoitusmarkkinavälineiden nimellisarvon ja hankintamenon välinen erotus jaksetaan korkotuotoiksi tai niiden vähennykseksi rahoitusmarkkinavälineen juoksuaikana. Vastaerä merkitään hankintamenon lisäykseksi tai vähennykseksi. Korkotason vaihtelusta aiheutuvia arvonmuutoksia ei kirjata. Liikkeeseenlaskijan luottokelpoisuuteen liittyvät arvonalentumiset kirjataan tulokseen. Käyvät arvot esitetään tilinpäätöksen liitetietona. Vakavaraisuuslaskennassa nämä sijoitukset arvostetaan käypään arvoon.

Johdannaiset

Tilinpäätöksessä ei-suojaavasti käsitellyn johdannaissopimuksen käyvän arvon ja sitä korkeamman kirjanpitoarvon/sopimuskurssin negatiivinen erotus kirjataan kuluksi. Realisoitumattomia tuottoja ei kirjata. Korkojohdannaisista merkitään tilikauden tuotoksi ja kuluksi sopimuksen perusteella tilikauteen kohdistuvat korot. Käyvät arvot esitetään tilinpäätöksen liitetietona. Vakavaraisuuslaskennassa johdannaissopimukset arvostetaan tilinpäätöspäivän käypään arvoon.

Lainasaamiset ja talletukset

Lainasaamiset ja talletukset esitetään tilinpäätöstaseessa nimellisarvon tai tätä pysyvästi alemman todennäköisen arvon määräisenä. Vakavaraisuuslaskennassa asiakaslainat arvostetaan käypään arvoon.

Vakuutusmaksusaamiset

Vakuutusmaksusaamiset merkitään taseeseen todennäköiseen arvoon ja muut saamiset nimellisarvoon tai tätä pysyvästi alempaan todennäköiseen arvoon. Vakuutusmaksusaamisten nimellisarvosta on vähennetty kokemusperäinen raukeaminen, jolloin saadaan niiden todennäköinen arvo. Saaminen, josta ei todennäköisesti saada maksusuoritusta, kirjataan luottotappioksi. Vakavaraisuuslaskennassa vakuutusmaksusaamisiksi luetaan vain erääntyneet saamiset.

Olellaiset erot arvostamisperiaatteissa

Vakavaraisuuslaskennassa ja tilinpäätöksen laadinnassa käytettävien arvostusmenetelmien välillä ei ole olennaisia eroja lukuun ottamatta seuraavia omistuksia.

Vakavaraisuuslaskennassa sijoituksiin liittyvät siirtyvät korot luetaan kyseisen omaisuuserän käypään arvoon. Tilinpäätöstaseessa sijoitusten siirtyvät korot sisältyvät ryhmään saamiset.

Tilinpäätöksessä asiakaslainat arvostetaan nimellisarvoonsa. Vakavaraisuuslaskennassa lainat arvostetaan markkinaehtoisesti.

Vakavaraisuuslaskennassa henkivakuutustytäryhtiön omistuksen arvo on tytärtyhtiön vakavaraisuuslaskennan taseen varojen ja velkojen erotus.

Vakuutustekninen vastuovelka

Tilinpäätöshetken mukainen vakavaraisuuslaskentatekniikalla määritetty vakuutusteknisen vastuuvelan määrä oli 900,7 miljoonaa euroa.

Alla olevassa taulukossa on eritelty vastuuvelan jakautuminen parhaaseen estimaattiin (odotusarvoinen taso) sekä riskimarginaaliin (varmuuslisä) vakuutuslajeittain.

Vakuutustekninen vastuovelka vakuutuslajeittain

Vakuutuslaji	Vastuuvelan paras estimaatti	Riskimarginaali	Vastuuvelka
Sairauskuluvarakuutukset	39,7	10,6	50,2
Vakuutukset ansiotulon menetyksen varalta	-2,7	1,0	-1,7
Työntekijäin tapaturmavakuutukset	-15,1	8,1	-7,0
Moottoriajoneuvon liikennevakuutukset	19,9	5,2	25,1
Muut moottoriajoneuvojen vakuutukset	20,2	4,1	24,3
Meri-, ilmailu- ja kuljetusvakuutukset	4,0	1,2	5,2
Palo- ja muut omaisuusvahinkovakuutukset	40,9	5,4	46,3
Yleiset vastuuvakuutukset	26,0	3,2	29,2
Luotto- ja takausvakuutukset	0,0	0,1	0,1
Oikeusturvavakuutukset	15,5	1,1	16,7
Matka-apu	0,0	0,0	0,0
Muut taloudelliset menetykset	-0,9	0,5	-0,4
Ei-suhteelliset sairausjälleenvakuutukset	0,0	0,0	0,0
Ei-suhteelliset vastuujälleenvakuutukset	0,0	0,0	0,0
Ei-suhteelliset meri-, ilmailu- ja kuljetusjälleenvakuutukset	0,0	0,0	0,0
Ei-suhteelliset omaisuusjälleenvakuutukset	0,0	0,0	0,0
Vahinkovakuutus sopimuksiin pohjautuvat ja sairausvakuutusvelvoitteisiin liittyvät elinkorot ja eläkkeet	419,5	12,0	431,4
Vahinkovakuutus sopimuksiin pohjautuvat ja muihin kuin sairausvakuutusvelvoitteisiin liittyvät elinkorot ja eläkkeet	274,8	6,4	281,2
Yhteensä	841,9	58,7	900,7

Vastuuvelan parhaan estimaatin kassavirrat on määritetty simulointitekniikalla. Käytetyn simulointimallin tarvitsemat parametrit on johdettu Fennian vakuutusmaksu- ja vahinkokorvausaineistoista. Eläkemuoitoisia korvaussuoritteita mallinnettaessa on käytetty kansallista referenssikuoolevuusmallia.

Vakuutusteknisen vastuuvelan määrittämiseen liittyvästä epävarmuudesta

Vakuutusteknisen vastuuvelan tason määrittämiseen liittyy aina epävarmuutta, sillä tulevien korvaussuoritusten lopullista suuruutta ei voida tietää tarkasti. Epävarmuutta aiheutuu ainakin seuraavista syistä:

- Tapauskohtaisesti varattujen vahinkojen kokonaisvahinkoarviot ovat arvioita vahingon kokonaismäärästä ja ne tarkentuvat lopullisiksi kokonaisvahinkomääräksi vahinkojen selviämisen myötä. Erityisesti tulevien eläkemuoitoisten korvaussuoritusten arvioimiseen liittyy epävarmuutta jäljellä olevien elinaikojen kehityksen osalta.
- Tuntemattomien ja tunnettujen mutta ei tapauskohtaisesti varattujen vahinkojen varaukset perustuvat vahinkohistoriatilastojen pohjalta johdettuihin arvioihin vahinkojen suuruudesta ja selviämisestä.

- Tulevien korvaussuoritusten suuruuteen vaikuttaa vakuutuslajeista korvattavien kulujen kehitys. Esimerkiksi autovahinkojen osalta korjauskulujen kehitys tai sairauskuluvakuutusten osalta hoitotoimenpiteiden ja lääkkeiden hintojen kehitys vaikuttavat korvausten lopulliseen suuruuteen. Tulevan inflaation suuruus on aina epävarma ja aiheuttaa sitä kautta epävarmuutta myös tulevien korvaussuoritusten arvioimiseen.

Olennaiset tilinpäätöslaskennan ja vakavaraisuuslaskennan erot

Merkittävimmät erot vakavaraisuustarkoitusta varten lasketun vakuutusteknisen vastuuvelan ja tilinpäätöksessä esitetyn vastuuvelan arvostamisessa käytetyissä perusteissa, menetelmissä ja keskeisissä oletuksissa ovat seuraavat:

Tilinpäätöksessä laskettu vastuuvelka on diskontattu vain tunnettujen eläkeuutoisten korvausten osalta. Korko on kiinteä 2,0 prosenttia. Kollektiivinen määrittystapa perustuu perinteiseen vahinkokolmioista laskettuun niin sanottuun chain ladder -menetelmään. Myös seuraavat tekijät aiheuttavat eroa yrityksen vakavaraisuustarkoitusta varten suorittaman arvostamisen ja tilinpäätöstä varten suorittaman arvostamisen välillä:

- Lakisääteinen tapaturmavakuutus: tilinpäätöksessä tuntemattomille eläkepääomille laskettu kollektiivinen vastuuvelka, suuruudeltaan 108 miljoonaa euroa, ei ole diskontattu ja vakavaraisuuslaskennassa kyseinen vastuuvelan osa on diskontattu.
- Liikennevakuutus: tilinpäätöksessä tuntemattomille eläkepääomille laskettu kollektiivinen vastuuvelka, suuruudeltaan 31 miljoonaa euroa, ei ole diskontattu ja vakavaraisuuslaskennassa kyseinen vastuuvelan osa on diskontattu.
- Vakuutusmaksuvastuu tilinpäätöksessä on 135 miljoonaa euroa, vakavaraisuuslaskennassa määrittelyerosta johtuva negatiivinen velka on 47 miljoonaa euroa.
- Lakisääteisen tapaturmavakuutuksen eläkepääomien regressisaamisia 17 miljoonaa euroa ei netoteta tilinpäätöksessä, mutta netotetaan vakavaraisuuslaskennassa.
- Potilasvakuutuksen täysomavastuisten vakuutusten vastuuvelka on tilinpäätöksessä 42 miljoonaa euroa, mutta vakavaraisuuslaskennan vastuuvelan määrittämisessä tähän vastuuvelan osaan liittyvät korvaus- ja vakuutusmaksusuoritteet käytännössä netottavat toisensa.
- Sopimusten päättymiseen liittyvät käsite-erot.
- Riskimarginaalin laskentaerot.

Erot ovat yksilöitävissä ja johtuvat vastuuvelkojen määrittelyjen erilaisuudesta.

Vastaavuus- ja volatiliiteettikorjaukset sekä siirtymäsäännökset

Fennian vastuuvelkaa määritettäessä ei ole käytetty vastaavuuskorjausta, volatiliiteettikorjausta eikä siirtymäsäännöksiä.

Kuvaus jälleenvakuutussaamisista ja vakuutusteknisen vastuuvelan laskentaan liittyvistä olennaisista muutoksista

Olennaisia jälleenvakuutussaamisia ovat:

- korvausvastuuseen liittyvät saamiset
- normaaleihin tilitysviipeisiin liittyvät saldosaamiset.

Vakuutustekninen vastuuvelka on laskettu ensimmäistä kertaa vakavaraisuuslaskennan mukaisilla laskentatekniikoilla, joten laskentaan liittyviä olennaisia muutoksia ei ole.

Muut velat

Yhtiön muut velat ovat varsin lyhytaikaisia välilliseen verotukseen, ostolaskuihin ja muuhun operatiiviseen toimintaan liittyviä velkoja. Muut velat esitetään taseessa ja huomioidaan vakavaraisuuslaskennassa nimellisarvon määräisinä.

■ Vaihtoehtoiset arvostusmenetelmät

Varojen arvostamisen yhteydessä siirtyminen vaihtoehtoisen arvostusmenetelmän käyttöön tehdään tapauskohtaisesti, ja siirron perustelut dokumentoidaan. Sellaisten sijoitusinstrumenttien kohdalla, joiden osalta vaihtoehtoinen arvostusmenetelmä on ainoa vaihtoehto, on etukäteen oltava dokumentoidut arvostusmallit ja epävarmuusarviot ennen sijoitusten hankintaa.

Arvostusmallien toimivuus tarkistetaan vähintään kerran vuodessa testaamalla niiden pätevyys joko käyttämällä hintoja, jotka ovat toteutuneet missä tahansa saman instrumentin viimeaikaisissa todettavissa olevissa markkinatapahtumissa, tai minkä tahansa käytettävissä ja todettavissa olevan markkinatiedon pohjalta.

Muut tiedot

Arvostuksesta vakavaraisuustarkoituksiin ei ole muita olennaisia tietoja.

Oma varallisuus

Oman varallisuuden hallinnan tavoitteet, politiikat ja prosessit

Oman varallisuuden hallinnan tavoitteena on varmistaa oman varallisuuden riittävyys sääntelyn edellyttämän vakavaraisuuspääomavaatimuksen ja riittävän suuruisen ylitteen kattamiseen kaikkina hetkinä sekä allokoida pääomat keskeisille riskialueille riski-tuottosuhteeltaan tehokkaasti. Edellä mainittu ylite määräytyy yhtiön omasta riskikäsityksestä suhteessa sääntelyn edellyttämään vakavaraisuuspääomavaatimukseen ja varautumisesta äkillisiin ja ennalta-arvaamattomiin häiriöihin.

Tarvittava oman varallisuuden vähimmäistaso määrittää oman varallisuuden vähimmäismäärän, jolla yhtiö suurella todennäköisyydellä pystyy täyttämään vakuutettujen etuja koskevat velvoitteensa. Tämä oman varallisuuden määrä määräytyy suurempana seuraavista kahdesta vakavaraisuuspääomavaatimuksesta:

- vakavaraisuussääntelyn edellyttämä vakavaraisuuspääomavaatimus
- yhtiön oman riskikäsityksen mukaisesti määritelty vakavaraisuuspääomavaatimus.

Sekä oma varallisuus että vakavaraisuuspääomavaatimus voivat muuttua nopeasti yhtiön kantamien avoimien riskipositioden seurauksena, jolloin yhtiö ei välttämättä enää pysty harjoittamaan liiketoimintaansa normaalisti. Tällaisia äkillisiä ja ennalta-arvaamattomia stressitekijöitä varten yhtiö määrittää halutun suuruisen pääomapuskurin tarvittavan oman varallisuuden vähimmäismäärän päälle. Pääomapuskurin tarkoituksena on antaa yhtiölle aikaa sopeuttaa riskiasemaansa äkillisten ja yllättävien tilanteiden realisoiduttua eli mukauttaa riski-tuottoasemaansa ja vakavaraisuusasemansa harkitusti uutta toimintatilannetta vastaavalle tasolle.

Pääomapuskurin tarvittavaa määrää arvioidaan myös pitkälle aikavälille, jolloin tarkasteluun liitetään lisäksi kvalitatiivisia näkökulmia ja ei-mitattavissa olevia riskejä. Tällaisia ovat esimerkiksi yhtiön hallituksen asettama liiketoimintastrategia ja liiketoimintaympäristöön liittyvät riskit ja mahdollisuudet.

Vuosittain tehtävässä riskinotto-suunnitelmassa määritetään yhtiön riskinottohalukkuus ja riskinsietokyky sekä allokoidaan riskillinen pääoma kokonaisuudelle ja yksittäisille riskeille. Riskilimiitit ja riskinotonrajoitukset asetetaan vastaamaan edellä kuvattua tahtotilaa. Riskilimiittien toteutumista seurataan jatkuvasti ja riskinotto-suunnitelmaa tarkastellaan ja tarpeen mukaan päivitetään vuosineljänneksittäin vastaamaan mahdollisesti muuttunutta liiketoiminta- tai sijoitusympäristöä.

Oman varallisuuden ja vakavaraisuuden hallinta on osa yhtiön riskienhallintajärjestelmää. Toimitusjohtaja ja yhtiön ylin johto vastaavat siitä, että riskinotto-suunnitelmat laaditaan ja vakavaraisuustavoitteet asetetaan. Riskienhallintajohtaja, riskienhallinnan johtoryhmän avulla, vastaa siitä, että riskinotto-suunnitelman laatimiseksi ja vakavaraisuustavoitteiden asettamiseksi on käytettävissä kattavat ja monipuoliset analyysit riskeistä, tulevaisuuden skenaarioista sekä riskipositioden realisoidumisesta mahdollisesti aiheutuvista taloudellisista vaikutuksista. Hallitus hyväksyy riskinotto-suunnitelman ja asetetut riskilimiitit.

Oman varallisuuden luokittelu ja hyväksyttävyys

Oheisissa taulukoissa on eritelty oman varallisuuden rakenne ja määrä raportointikauden lopussa ja edellisen raportointikauden lopussa.

Käytettävissä oleva oma varallisuus	31.12.2016	31.12.2015
Oma perusvarallisuus		
Varojen ja velkojen erotus (omat varat)	786,3	722,5
Odotettavissa olevat osingot, voitonjaot ja maksut	0,0	0,0
Etuoikeudeltaan huonommat velat	0,0	0,0
Yhteensä	786,3	722,5
Oma lisävarallisuus	0,0	0,0
Oma varallisuus (oma perusvarallisuus + oma lisävarallisuus)	786,3	722,5

Taulukoissa on eritelty oman varallisuuden laatu raportointikauden lopussa ja edellisen raportointikauden lopussa sekä erien hyväksyttävyyden vakavaraisuuspääomavaatimuksen ja vähimmäispääomavaatimuksen katteena.

Oman varallisuuden luokittelu ja hyväksyttävyyden 31.12.2016 (milj. euroa)	Käytettävissä	Vakavaraisuus- pääomavaatimuksen katteena	Vähimmäispääoma- vaatimuksen katteena
Luokka 1 - käytettävissä rajoituksetta	786,3	786,3	786,3
Luokka 1 - käytettävissä rajoitetusti	0,0	0,0	0,0
Luokka 2	0,0	0,0	0,0
Luokka 3	0,0	0,0	0,0
Yhteensä	786,3	786,3	786,3

Oman varallisuuden luokittelu ja hyväksyttävyyden 31.12.2015 (milj. euroa)	Käytettävissä	Vakavaraisuus- pääomavaatimuksen katteena	Vähimmäispääoma- vaatimuksen katteena
Luokka 1 - käytettävissä rajoituksetta	722,5	722,5	722,5
Luokka 1 - käytettävissä rajoitetusti	0,0	0,0	0,0
Luokka 2	0,0	0,0	0,0
Luokka 3	0,0	0,0	0,0
Yhteensä	722,5	722,5	722,5

Yhtiön käytettävissä olevat oma varallisuus kuuluu kokonaisuudessaan luokkaan 1, joka on rajoituksetta käytettävissä ja jolla voidaan sellaisenaan kattaa vakavaraisuus- ja vähimmäispääomavaatimusta.

Oman varallisuuden seikkaperäinen luokittelu ja jako raportointikauden lopussa löytyvät liitetiedosta S.23.01.01.

Yhtiö ei sovelle sääntelyn mahdollistamia siirtymäsäännöksiä omaan varallisuuteen.

Tilinpäätöksen oman pääoman ja vakavaraisuuslaskennan omien varojen erotus raportointikauden lopussa on 458,2 miljoonaa euroa. Oheisessa taulukossa on annettu tasetiivistelmä, josta ilmenee merkittävimmät erot raportointikauden lopussa (milj. euroa).

Varat (milj. euroa)	Vakavaraisuus- laskennan tase	Tilinpäätöstase	Erotus
Liikearvo	0,0	0,0	0,0
Aineettomat hyödykkeet	0,0	67,7	-67,7
Sijoitukset	1 732,0	1 438,6	293,4
Indeksi- ja sijoitussidonnaisten sopimusten katteena olevat varat	0,0	0,0	0,0
Jälleenvakuutus sopimuksista olevat saamiset	9,1	9,4	-0,3
Palkkionpalautukset sijoitussidonnaisista sopimuksista	0,0	0,0	0,0
Kaikki muut varat, joita ei ole esitetty muualla	141,7	283,9	-142,2
Varat yhteensä	1 882,8	1 799,6	83,2
Velat	Vakavaraisuus- laskennan tase	Tilinpäätöstase	Erotus
Vakuutustekninen vastuuvélka	909,8	1 420,1	-510,3
Laskennalliset verovelat	131,5	0,0	131,5
Muut velat, joita ei ole esitetty muualla	55,2	51,4	3,8
Velat yhteensä	1 096,5	1 471,5	-375,0
Varojen ja velkojen erotus	Vakavaraisuus- laskennan tase	Tilinpäätöstase	Erotus
Omat varat / Oma pääoma	786,3	328,2	458,2

Varojen tase-erot liittyvät keskeisiltä osiltaan siihen, että

- aineettomat hyödykkeet nollataan vakavaraisuuslaskennan taseessa
- tilinpäätöksessä tietyt sijoitukset arvostetaan hankintahintaan, arvonkorotettuun/-alennettuun hankintahintaan, nimellisarvoon tai muuten varovaisuusperiaatetta noudattaen, kun taas vakavaraisuuslaskennan taseessa sijoitukset arvostetaan markkina-arvoon tai markkinaehtoiseen arvoon
- tilinpäätöksen taseessa jälleenvakuutusopimusten saamiset arvostetaan turvaavuusperiaatteella ja ilman diskonttausta, kun taas vakavaraisuuslaskennan taseessa saamiset arvostetaan markkinaehtoisesti
- muissa veloissa merkittävä osa vakuutussaamisista ja saamisista vakuutusedustajilta on siirretty vakuutustekniseen vastuuelan laskentaan.

Velkojen tase-erot liittyvät keskeisiltä osiltaan siihen, että

- vakavaraisuuslaskennan taseessa vakuutustekninen vastuuelka arvostetaan markkinaehtoisesti, kun taas tilinpäätöksen taseessa turvaavuusperiaatetta noudattaen
- tasoitusmäärä sisältyy tilinpäätöksen vakuutustekniseen vastuuelkaan, mutta ei vakavaraisuuslaskentaan
- vakavaraisuuslaskennan taseessa lasketaan tulevista voitoista laskennallista verovelkaa.

Vakavaraisuuslaskennan taseen seikkaperäinen ryhmittely raportointikauden lopussa löytyy [liitetiedosta S.02.01.02](#).

Vakavaraisuuspääomavaatimus ja vähimmäispääomavaatimus

Vakavaraisuuspääomavaatimus raportointikauden lopussa oli 312,5 miljoonaa euroa ja vähimmäispääomavaatimus 78,1 miljoonaa euroa.

Vakavaraisuuspääomavaade riskiluokittain jaettuna raportointikauden lopussa oli:

Vakavaraisuuspääomavaatimus (milj. euroa)	Brutto-SCR
Markkinariski	301,3
Vastapuoliriski	32,8
Henkivakuutusriski	14,1
Sairausvakuutusriski	65,1
Vahinkovakuutusriski	72,0
Hajautus	-120,2
Aineettomien hyödykkeiden riski	0,0
Perusvakavaraisuuspääomavaatimus	365,1
Vakavaraisuuspääomavaatimuksen laskenta	
Operatiivinen riski	25,5
Vakuutustekniseen vastuuvelkaan liittyvä tappioiden vaimennusvaikutus	0,0
Laskennallisiin veroihin liittyvä tappioiden vaimennusvaikutus	-78,1
Vakavaraisuuspääomavaatimus, ilman pääomavaatimuksen korotusta	312,5
Jo tehdyt pääomavaatimuksen korotukset	0,0
Vakavaraisuuspääomavaatimus	312,5

Vakavaraisuuspääomavaatimuksen erittely löytyy liitetiedosta S.25.01.21.

Olennaiset syöttötiedot vähimmäispääomavaatimuksen laskennassa ovat seuraavat:

Vähimmäispääomavaatimuslaskennan syöttötiedot (milj. euroa)	Nettomääräinen (vähennettynä jälleenvakuutus- sopimusten/erillis- yhtiöiden osuudella) paras estimaatti ja vakuutustekninen vastuuvélka kokonaisuutena laskettuna	Nettomääräinen (vähennettynä jälleenvakuutus- sopimusten osuudella) vakuutusmaksutulo viimeisten 12 kuukauden ajalta
Sairauskuluvakuutus ja sen suhteellinen jälleenvakuutus	39,7	40,7
Vakuutus ansiotulon menetyksen varalta ja sen suhteellinen jälleenvakuutus	0,0	4,3
Työntekijän tapaturmavakuutus ja sen suhteellinen jälleenvakuutus	0,0	82,1
Moottorijoneuvon vastuuvakuutus ja sen suhteellinen jälleenvakuutus	19,9	77,5
Muu moottorijoneuvovakuutus ja sen suhteellinen jälleenvakuutus	20,2	76,6
Meri-, ilmailu- ja kuljetusvakuutus ja sen suhteellinen jälleenvakuutus	4,0	11,1
Palo- ja muu omaisuusvahinkovakuutus ja sen suhteellinen jälleenvakuutus	40,9	84,5
Yleinen vastuuvakuutus ja sen suhteellinen jälleenvakuutus	26,0	23,1
Luotto- ja takausvakuutus ja sen suhteellinen jälleenvakuutus	0,0	0,4
Oikeusturvavakuutus ja sen suhteellinen jälleenvakuutus	15,5	7,6
Matka-apuvakuutus ja sen suhteellinen jälleenvakuutus	0,0	0,0
Vakuutus muiden taloudellisten menetysten varalta ja sen suhteellinen jälleenvakuutus	0,0	4,4
Sairausvakuutuksen ei-suhteellinen jälleenvakuutus	0,0	0,0
Vastuuvakuutuksen ei-suhteellinen jälleenvakuutus	0,0	0,0
Meri-, ilmailu- ja kuljetusvakuutuksen ei-suhteellinen jälleenvakuutus	0,0	0,0
Omaisuusvakuutuksen ei-suhteellinen jälleenvakuutus	0,0	0,0

	Nettomääräinen (vähennettynä jälleenvakuutus- sopimusten/erillis- yhtiöiden osuudella) paras estimaatti ja vakuutustekninen vastuuvélka kokonaisuutena laskettuna	Nettomääräinen (vähennettynä jälleenvakuutus- sopimusten/erillis- yhtiöiden osuudella) riskisumma yhteensä
Oikeuden ylijäämään sisältävät velvoitteet – Taatut etuudet	0,0	----
Oikeuden ylijäämään sisältävät velvoitteet – Tulevat harkinnanvaraiset lisäetuudet	0,0	----
Indeksi- ja sijoitussidonnaiset vakuutusvelvoitteet	0,0	----
Muut henki(jälleen)vakuutus- ja sairaus(jälleen)vakuutusvelvoitteet	694,3	----
Kaikkien henki(jälleen)vakuutusvelvoitteiden riskisumma yhteensä	----	0,0

Tarkempi erittely vähimmäispääomavaatimuksen laskennasta raportointikauden lopussa löytyy [liitetiedosta S.28.01.01](#).

Yhtiö ei käytä

- sisäistä mallia vakavaraisuuspääomavaatimuksen laskemiseen
- yhtiökohtaisia parametreja standardikaavan laskennassa
- yksinkertaistettua laskentaa standardikaavan riskiosioissa eikä sen alaosioiden
- duraatioon perustuvaa osakeriskin alaosiota vakavaraisuuspääomavaatimuksen laskemiseen.

■ Duraatiopohjaisen osakeriskialaosion käyttö vakavaraisuuspääomavaatimuksen laskemisessa

Yhtiö ei käytä duraatioon perustuvaa osakeriskin alaosiota vakavaraisuuspääomavaatimuksen laskemiseen.

■ Standardikaavan ja käytetyn sisäisen mallin väliset erot

Yhtiö ei käytä sisäistä mallia vakavaraisuuspääomavaatimuksen laskemiseen.

■ Vähimmäispääomavaatimuksen ja vakavaraisuuspääomavaatimuksen täyttämättä jättäminen

Yhtiö ei ole raportointikaudella alittanut sääntelyn edellyttämää vakavaraisuus- tai vähimmäispääomavaatimustaan.

■ Muut tiedot

Fennian pääomanhallinnasta ei ole muita olennaisia tietoja.

Liite
S.02.01.02
Tase

Varat

Aineettomat hyödykkeet
Laskennalliset verosaamiset
Eläke-etuuksien ylijäämä
Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet (omassa käytössä)
Sijoitukset (muut kuin indeksi- ja sijoitussidonnaisten sopimusten katteena olevat varat)
Kiinteistöt (muut kuin omassa käytössä olevat)
Omistussuudet sidosyrityksissä, mukaan lukien omistusyhteydet
Osakkeet
Osakkeet – listatut
Osakkeet – listaamattomat
Joukkovelkakirjalainat
Valtion joukkovelkakirjalainat
Yrityslainat
Strukturoidut velkakirjat
Vakuudelliset arvopaperit
Yhteistä sijoitustoimintaa harjoittavat yritykset
Johdannaiset
Talletukset, jotka eivät kuulu muihin rahavaroihin
Muut sijoitukset
Indeksi- ja sijoitussidonnaisten sopimusten katteena olevat varat
Kiinnelainat ja muut lainat
Lainat, joiden vakuutena on vakuutus sopimus
Kiinnelainat ja muut lainat yksityishenkilöille
Muut kiinnelainat ja lainat
Jälleenvakuutus sopimuksista olevat saamiset:
Vahinkovakuutus ja NSLT-sairausvakuutus
Vahinkovakuutus, ilman sairausvakuutusta
NSLT-sairausvakuutus
Henkivakuutus ja SLT-sairausvakuutus, ilman sairausvakuutusta sekä indeksi- ja sijoitussidonnaisia sopimuksia
SLT-sairausvakuutus
Henkivakuutus, ilman sairausvakuutusta sekä indeksi- ja sijoitussidonnaisia sopimuksia
Indeksi- ja sijoitussidonnainen henkivakuutus
Jälleenvakuutustalletteet
Vakuutussaamiset ja saamiset vakuutusedustajilta
Saamiset jälleenvakuutustoiminnasta
Muut saamiset (myyntisaamiset, ei vakuutuksiin liittyvät)
Omat osakkeet (suorassa omistuksessa olevat)
Oman varallisuuden eriin tai maksettaviksi määrättyyn mutta vielä maksamattomaan alkupääomaan liittyvät saamiset
Rahavarat
Kaikki muut varat, joita ei ole esitetty muualla
Varat yhteensä

	Solvenssi II -arvo
	C0010
R0030	0
R0040	0
R0050	0
R0060	26 916
R0070	1 545 611
R0080	206 705
R0090	217 616
R0100	167 341
R0110	159 543
R0120	7 798
R0130	480 673
R0140	43 285
R0150	436 254
R0160	0
R0170	1 134
R0180	471 027
R0190	242
R0200	2 007
R0210	0
R0220	0
R0230	159 442
R0240	0
R0250	2 094
R0260	157 348
R0270	9 135
R0280	9 135
R0290	9 135
R0300	0
R0310	0
R0320	0
R0330	0
R0340	0
R0350	30
R0360	5 644
R0370	459
R0380	0
R0390	0
R0400	0
R0410	45 487
R0420	90 081
R0500	1 882 805

Liite
S.02.01.02
Tase

Velat

	Solvenssi II -arvo
	C0010
Vakuutustekninen vastuovelka – vahinkovakuutus	R0510 197 146
Vakuutustekninen vastuovelka – vahinkovakuutus (ilman sairausvakuutusta)	R0520 155 629
Vakuutustekninen vastuovelka kokonaisuutena laskettuna	R0530 0
Paras estimaatti	R0540 134 838
Riskimarginaali	R0550 20 791
Vakuutustekninen vastuovelka – NSLT-sairausvakuutus	R0560 41 516
Vakuutustekninen vastuovelka kokonaisuutena laskettuna	R0570 0
Paras estimaatti	R0580 21 905
Riskimarginaali	R0590 19 611
Vakuutustekninen vastuovelka – henkivakuutus (ilman indeksi- ja sijoitussidonnaisia sopimuksia)	R0600 712 648
Vakuutustekninen vastuovelka – SLT-sairausvakuutus	R0610 431 444
Vakuutustekninen vastuovelka kokonaisuutena laskettuna	R0620 0
Paras estimaatti	R0630 419 480
Riskimarginaali	R0640 11 964
Vakuutustekninen vastuovelka – henkivakuutus (ilman sairausvakuutusta sekä indeksi- ja sijoitussidonnaisia sopimuksia)	R0650 281 204
Vakuutustekninen vastuovelka kokonaisuutena laskettuna	R0660 0
Paras estimaatti	R0670 274 848
Riskimarginaali	R0680 6 356
Vakuutustekninen vastuovelka – indeksi- ja sijoitussidonnaiset sopimukset	R0690 0
Vakuutustekninen vastuovelka kokonaisuutena laskettuna	R0700 0
Paras estimaatti	R0710 0
Riskimarginaali	R0720 0
Ehdolliset velat	R0740 0
Muut varaukset kuin vakuutustekninen vastuovelka	R0750 0
Eläkevelvoitteet	R0760 0
Jälleenvakuuttajilta pidätetyt talletteet	R0770 0
Laskennalliset verovelat	R0780 131 475
Johdannaiset	R0790 4 814
Velat luottolaitoksille	R0800 0
Muut rahoitusvelat kuin velat luottolaitoksille	R0810 0
Vakuutusvelat ja velat vakuutusedustajille	R0820 7 076
Jälleenvakuutusvelat	R0830 1 088
Muut velat (ostovelat, ei vakuutuksiin liittyvät)	R0840 16 525
Etuoikeudeltaan huonommat velat	R0850 0
Omaan perusvarallisuuteen kuulumattomat etuoikeudeltaan huonommat velat	R0860 0
Omaan perusvarallisuuteen kuuluvat etuoikeudeltaan huonommat velat	R0870 0
Muut velat, joita ei ole esitetty muualla	R0880 25 689
Velat yhteensä	R0900 1 096 462
Ylijäämä, jonka verran varat ovat velkoja suuremmat	R1000 786 343

Vakuutusmaksut, korvaukset ja kulut vakuutuslajeittain

		Vahinkovakuutus- ja vahinkojälleenvakuutusvelvoitteet (ensivakuutus ja hyväksytty suhteellinen jälleenvakuutus)			Hyväksytty ei-suhteellinen jälleenvakuutus				Yhteensä
		Oikeusturva	Matka-apu	Muut taloudelliset menetykset	Sairaus	Vastuu	Meri, ilmailu, kuljetus	Omaisuus	
		C0100	C0110	C0120	C0130	C0140	C0150	C0160	
Vakuutusmaksutulo									
Brutto – Ensivakuutus	R0110	7 623	0	4 879					417 016
Brutto – Hyväksytty suhteellinen jälleenvakuutus	R0120	0	0	0					338
Brutto – Hyväksytty ei-suhteellinen jälleenvakuutus	R0130				0	0	0	0	0
Jälleenvakuuttajien osuus	R0140	0	0	0	0	0	0	0	4 892
Netto	R0200	7 623	0	4 879	0	0	0	0	412 461
Vakuutusmaksutuotot									
Brutto – Ensivakuutus	R0210	7 607	0	4 929					416 790
Brutto – Hyväksytty suhteellinen jälleenvakuutus	R0220	0	0	0					338
Brutto – Hyväksytty ei-suhteellinen jälleenvakuutus	R0230				0	0	0	0	0
Jälleenvakuuttajien osuus	R0240	0	0	0	0	0	0	0	4 892
Netto	R0300	7 607	0	4 929	0	0	0	0	412 235
Korvauskulut									
Brutto – Ensivakuutus	R0310	5 611	0	248					217 423
Brutto – Hyväksytty suhteellinen jälleenvakuutus	R0320	0	0	0					221
Brutto – Hyväksytty ei-suhteellinen jälleenvakuutus	R0330				0	0	0	0	0
Jälleenvakuuttajien osuus	R0340	0	0	0	0	0	0	0	4 389
Netto	R0400	5 611	0	248	0	0	0	0	213 255
Muun vakuutusteknisen vastuuvelan muutokset									
Brutto – Ensivakuutus	R0410	0	0	0					0
Brutto – Hyväksytty suhteellinen jälleenvakuutus	R0420	0	0	0					0
Brutto – Hyväksytty ei-suhteellinen jälleenvakuutus	R0430				0	0	0	0	0
Jälleenvakuuttajien osuus	R0440	0	0	0	0	0	0	0	0
Netto	R0500	0	0	0	0	0	0	0	0
Aiheutuneet kulut	R0550	2 836	0	1 430	0	0	0	0	144 861
Muut kulut	R1200								12 993
Kulut yhteensä	R1300								157 854

Liite
S.05.02.01
Vakuutusmaksut, korvaukset ja kulut maittain

		Kotimaa	Viisi kärkimaata (bruttovakuutusmaksutulon perusteella) – Vahinkovakuutusveloitteet					Viisi kärki- maata ja kotimaa yhteensä
		C0010	C0020	C0030	C0040	C0050	C0060	C0070
	R0010		0	0	0	0	0	
		C0080	C0090	C0100	C0110	C0120	C0130	C0140
Vakuutusmaksutulo								
Brutto – Ensivakuutus	R0110	417 016	0	0	0	0	0	417 016
Brutto – Hyväksytty suhteellinen jälleenvakuutus	R0120	338	0	0	0	0	0	338
Brutto – Hyväksytty ei-suhteellinen jälleenvakuutus	R0130	0	0	0	0	0	0	0
Jälleenvakuuttajien osuus	R0140	4 892	0	0	0	0	0	4 892
Netto	R0200	412 461	0	0	0	0	0	412 461
Vakuutusmaksutuotot								
Brutto – Ensivakuutus	R0210	416 790	0	0	0	0	0	416 790
Brutto – Hyväksytty suhteellinen jälleenvakuutus	R0220	338	0	0	0	0	0	338
Brutto – Hyväksytty ei-suhteellinen jälleenvakuutus	R0230	0	0	0	0	0	0	0
Jälleenvakuuttajien osuus	R0240	4 892	0	0	0	0	0	4 892
Netto	R0300	412 235	0	0	0	0	0	412 235
Korvauskulut								
Brutto – Ensivakuutus	R0310	217 423	0	0	0	0	0	217 423
Brutto – Hyväksytty suhteellinen jälleenvakuutus	R0320	221	0	0	0	0	0	221
Brutto – Hyväksytty ei-suhteellinen jälleenvakuutus	R0330	0	0	0	0	0	0	0
Jälleenvakuuttajien osuus	R0340	4 389	0	0	0	0	0	4 389
Netto	R0400	213 255	0	0	0	0	0	213 255
Muun vakuutusteknisen vastuuvelan muutokset								
Brutto – Ensivakuutus	R0410	0	0	0	0	0	0	0
Brutto – Hyväksytty suhteellinen jälleenvakuutus	R0420	0	0	0	0	0	0	0
Brutto – Hyväksytty ei-suhteellinen jälleenvakuutus	R0430	0	0	0	0	0	0	0
Jälleenvakuuttajien osuus	R0440	0	0	0	0	0	0	0
Netto	R0500	0	0	0	0	0	0	0
Aiheutuneet kulut	R0550	144 861	0	0	0	0	0	144 861
Muut kulut	R1200							12 993
Kulut yhteensä	R1300							157 854

Liite
S.05.02.01
Vakuutusmaksut, korvaukset ja kulut maittain

		Kotimaa	Viisi kärkimaata (bruttovakuutusmaksutulon perusteella) – Henkivakuutusvelvoitteet					Viisi kärki- maata ja kotimaa yhteensä
		C0150	C0160	C0170	C0180	C0190	C0200	C0210
	R1400		0	0	0	0	0	
		C0220	C0230	C0240	C0250	C0260	C0270	C0280
Vakuutusmaksutulo								
Brutto	R1410	0	0	0	0	0	0	0
Jälleenvakuuttajien osuus	R1420	0	0	0	0	0	0	0
Netto	R1500	0	0	0	0	0	0	0
Vakuutusmaksutuotot								
Brutto	R1510	0	0	0	0	0	0	0
Jälleenvakuuttajien osuus	R1520	0	0	0	0	0	0	0
Netto	R1600	0	0	0	0	0	0	0
Korvauskulut								
Brutto	R1610	76 418	0	0	0	0	0	76 418
Jälleenvakuuttajien osuus	R1620	0	0	0	0	0	0	0
Netto	R1700	76 418	0	0	0	0	0	76 418
Muun vakuutusteknisen vastuuvelan muutokset								
Brutto	R1710	0	0	0	0	0	0	0
Jälleenvakuuttajien osuus	R1720	0	0	0	0	0	0	0
Netto	R1800	0	0	0	0	0	0	0
Aiheutuneet kulut	R1900	0	0	0	0	0	0	0
Muut kulut	R2500							0
Kulut yhteensä	R2600							0

Liite
 S.12.01.02
 Henkivakuutuksen ja SLT-sairausvakuutuksen vakuutustekninen vastuuvulka

Vakuutustekninen vastuuvulka kokonaisuutena laskettuna

Saamiset yhteensä jälleenvakuutus-sopimuksista/erillisyhtiöiltä ja rajoitetusta jälleenvakuutuksesta oikaistuina ennustetuilla tappioilla, jotka johtuvat vastapuolen maksukyvyttömyydestä ja liittyvät kokonaisuutena laskettuun vakuutustekniseen vastuuvulkaan

Vakuutustekninen vastuuvulka laskettuna parhaan estimaatin ja riskimarginaalin summana

Paras estimaatti

Bruttomääräinen paras estimaatti

Saamiset yhteensä jälleenvakuutus-sopimuksista/erillisyhtiöiltä ja rajoitetusta jälleenvakuutuksesta oikaistuina ennustetuilla tappioilla, jotka johtuvat vastapuolen maksukyvyttömyydestä

Paras estimaatti, josta on vähennetty saamiset jälleenvakuutussopimuksista / erillisyhtiöiltä ja rajoitetusta jälleenvakuutuksesta – Yhteensä

Riskimarginaali

Vakuutusteknisen vastuuvulan siirtymätoimenpiteen määrä

Vakuutustekninen vastuuvulka kokonaisuutena laskettuna

Paras estimaatti

Riskimarginaali

Vakuutustekninen vastuuvulka – Yhteensä

	Ylijäämään oikeuttava vakuutus	Indeksi- ja sijoitussidonnainen vakuutus			Muu henkivakuutus			Vahinko- vakuutus- sopimuksiin pohjautuvat ja muuhun vakuutus- velvoitteeseen kuin sairaus- vakuutus- velvoitteisiin liittyvät annuiteetit	Hyväksytty jälleen- vakuutus	Yhteensä (muu henki- vakuutus kuin sairaus- vakuutus, mukaan lukien sijoitus- sidonnainen vakuutus)
	C0020	C0030	C0040	C0050	C0060	C0070	C0080	C0090	C0100	C0150
R0010	0	0			0			0	0	0
R0020	0	0			0			0	0	0
R0030	0		0	0		0	0	274 848	0	274 848
R0080	0		0	0		0	0	0	0	0
R0090	0		0	0		0	0	274 848	0	274 848
R0100	0	0			0			6 356	0	6 356
R0110	0	0			0			0	0	0
R0120	0		0	0		0	0	0	0	0
R0130	0	0			0			0	0	0
R0200	0	0			0			281 204	0	281 204

Liite
 S.12.01.02
 Henkivakuutuksen ja SLT-sairausvakuutuksen vakuutustekninen vastuuvélka

Vakuutustekninen vastuuvélka kokonaisuutena laskettuna

Saamiset yhteensä jälleenvakuutus-sopimuksista/erillisyyhtiöiltä ja rajoitetusta jälleenvakuutuksesta oikaistuina ennustetuilla tappioilla, jotka johtuvat vastapuolen maksukyvyttömyydestä ja liittyvät kokonaisuutena laskettuun vakuutustekniseen vastuuvélkaan

Vakuutustekninen vastuuvélka laskettuna parhaan estimaatin ja riskimarginaalin summana

Paras estimaatti

Bruttomääräinen paras estimaatti
 Saamiset yhteensä jälleenvakuutus-sopimuksista/erillisyyhtiöiltä ja rajoitetusta jälleenvakuutuksesta oikaistuina ennustetuilla tappioilla, jotka johtuvat vastapuolen maksukyvyttömyydestä

Paras estimaatti, josta on vähennetty saamiset jälleenvakuutussopimuksista / erillisyyhtiöiltä ja rajoitetusta jälleenvakuutuksesta – Yhteensä

Riskimarginaali

Vakuutusteknisen vastuuvélan siirtymätöimenpiteen määrä

Vakuutustekninen vastuuvélka kokonaisuutena laskettuna
 Paras estimaatti
 Riskimarginaali

Vakuutustekninen vastuuvélka – Yhteensä

	Sairausvakuutus (ensivakuutus)			Vahinko- vakuutus- sopimuksiin pohjautuvat ja sairaus- vakuutus- velvoitteisiin liittyvät annuiteetit	Sairaus- vakuutus (hyväksytty jälleen- vakuutus)	Yhteensä (SLT-sairaus- vakuutus)
	Optioita ja takuita sisältä- mättömät sopimukset	Optioita tai takuita sisältävät sopimukset				
	C0160	C0170	C0180	C0190	C0200	C0210
R0210	0			0	0	0
R0220	0			0	0	0
R0030		0	0	419 480	0	419 480
R0080		0	0	0	0	0
R0090		0	0	419 480	0	419 480
R0100	0			11 964	0	11 964
R0110	0			0	0	0
R0120		0	0	0	0	0
R0130	0			0	0	0
R0200	0			431 444	0	431 444

Liite
S.17.01.02

Vahinkovakuutuksen vakuutustekninen vastuuvélka

Vakuutustekninen vastuuvélka – yhteensä

Vakuutustekninen vastuuvélka – yhteensä

Saamiset jälleenvakuutussopimuksista / erillisyhtiöiltä ja rajoitetusta jälleenvakuutuksesta oikaistuina ennustetuilla tappioilla, jotka johtuvat vastapuolen maksukyvyttömyydestä – yhteensä

Vakuutustekninen vastuuvélka, josta on vähennetty saamiset jälleenvakuutussopimuksista / erillisyhtiöiltä ja rajoitetusta jälleenvakuutuksesta – yhteensä

	Ensivakuutus ja hyväksytty suhteellinen jälleenvakuutus								
	Sairauskulu- vakuutus	Vakuutus ansiotulon menetyksen varalta	Työntekijäin tapaturma- vakuutus	Moottori- ajoneuvon liikenne- vakuutus	Muu moottoriajo- neuvojen vakuutus	Meri-, ilmailu- ja kuljetus- vakuutus	Palo- ja muu omaisuus- vahinko- vakuutus	Yleinen vastuu- vakuutus	Luotto- ja takaus- vakuutus
	C0020	C0030	C0040	C0050	C0060	C0070	C0080	C0090	C0100
R0320	50 236	-1 728	-6 992	25 081	24 323	5 211	49 354	35 285	118
R0330	0	0	0	0	0	0	3 037	6 098	0
R0340	50 236	-1 728	-6 992	25 081	24 323	5 211	46 317	29 187	118

Vahinkovakuutuksen vakuutustekninen vastuuvélka

Vakuutustekninen vastuuvélka kokonaisuutena laskettuna
Saamiset yhteensä jälleenvakuutus­ sopimuksista / erillis-
yhtiöiltä ja rajoitetusta jälleenvakuutuksesta oikaistuina
ennustetuilla tappioilla, jotka johtuvat vastapuolen
maksukyvyttömyydestä ja liittyvät kokonaisuutena laskettuun
vakuutustekniseen vastuuvélkaan

Vakuutustekninen vastuuvélka laskettuna parhaan
estimaatin ja riskimarginaalin summana

Paras estimaatti

Vakuutusmaksuvastuu
Brutto

Saamiset yhteensä jälleenvakuutus­ sopimuksista / erillisyyhtiöiltä
ja rajoitetusta jälleenvakuutuksesta oikaistuina ennustetuilla
tappioilla, jotka johtuvat vastapuolen maksukyvyttömyydestä

Vakuutusmaksuvastuun nettomääräinen paras estimaatti

Korvausvastuu

Brutto

Saamiset yhteensä jälleenvakuutus­ sopimuksista / erillisyyhtiöiltä
ja rajoitetusta jälleenvakuutuksesta oikaistuina ennustetuilla
tappioilla, jotka johtuvat vastapuolen maksukyvyttömyydestä

Korvausvastuun nettomääräinen paras estimaatti

Paras estimaatti yhteensä – brutto

Paras estimaatti yhteensä – netto

Riskimarginaali

Vakuutusteknisen vastuuvélan siirtymätoimenpiteen määrä

Vakuutustekninen vastuuvélka kokonaisuutena laskettuna

Paras estimaatti

Riskimarginaali

	Ensivakuutus ja hyväksytty suhteellinen jälleenvakuutus			Hyväksytty ei-suhteellinen jälleenvakuutus				Vahinko- vakuutus- velvoitteet yhteensä
	Oikeusturva	Matka-apu	Muut taloudelliset menetykset	Sairaus- vakuutuksen ei- suhteellinen jälleenvakuutus	Vastuu- vakuutuksen ei- suhteellinen jälleenvakuutus	Meri-, ilmailu- ja kuljetus- vakuutuksen ei- suhteellinen jälleenvakuutus	Omaisuus- vakuutuksen ei- suhteellinen jälleenvakuutus	
	C0110	C0120	C0130	C0140	C0150	C0160	C0170	
R0010	0	0	0	0	0	0	0	0
R0050	0	0	0	0	0	0	0	0
R0060	2 937	0	-2 105	0	0	0	0	-47 209
R0140	0	0	0	0	0	0	0	0
R0150	2 937	0	-2 105	0	0	0	0	-47 209
R0160	12 612	0	1 213	0	0	0	0	203 952
R0240	0	0	0	0	0	0	0	9 135
R0250	12 612	0	1 213	0	0	0	0	194 817
R0260	15 550	0	-893	0	0	0	0	156 744
R0270	15 550	0	-893	0	0	0	0	147 609
R0280	1 105	0	494	0	0	0	1	40 402
R0290	0	0	0	0	0	0	0	0
R0300	0	0	0	0	0	0	0	0
R0310	0	0	0	0	0	0	0	0

Vahinkovakuutuksen vakuutustekninen vastuuvélka

Vakuutustekninen vastuuvélka – yhteensä
Vakuutustekninen vastuuvélka – yhteensä
Saamiset jälleenvakuutussopimuksista / erillisyhtiöiltä ja rajoitetusta jälleenvakuutuksesta oikaistaina ennustetuilla tappioilla, jotka johtuvat vastapuolen maksukyvyttömyydestä – yhteensä
Vakuutustekninen vastuuvélka, josta on vähennetty saamiset jälleenvakuutussopimuksista / erillisyhtiöiltä ja rajoitetusta jälleenvakuutuksesta – yhteensä

	Ensivakuutus ja hyväksytty suhteellinen jälleenvakuutus			Hyväksytty ei-suhteellinen jälleenvakuutus			Vahinko- vakuutus- velvoitteet yhteensä	
	Oikeusturva	Matka-apu	Muut taloudelliset menetykset	Sairaus- vakuutuksen ei- suhteellinen jälleen- vakuutus	Vastuu- vakuutuksen ei- suhteellinen jälleen- vakuutus	Meri-, ilmailu- ja kuljetus- vakuutuksen ei- suhteellinen jälleen- vakuutus		Omaisuus- vakuutuksen ei- suhteellinen jälleen- vakuutus
	C0110	C0120	C0130	C0140	C0150	C0160		C0170
R0320	16 655	0	-399	0	0	0	1	197 146
R0330	0	0	0	0	0	0	0	9 135
R0340	16 655	0	-399	0	0	0	1	188 011

Liite
S.19.01.21
Vahinkovakuutuskorvaukset

Vahinkovakuutustoiminta yhteensä

Vahingon sattumisvuosi / vakuutus- sopimusvuosi	Z0010	1

Maksetut bruttokorvaukset (ei-kumulatiiviset)
(absoluuttinen määrä)

Kehitysvuosi												Kuluvana vuonna	Kaikkien vuosien summa	
Vuosi	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10 & +			
	C0010	C0020	C0030	C0040	C0050	C0060	C0070	C0080	C0090	C0100	C0110		C0170	C0180
Aiemmat	R0100										2 585	R0100	2 585	2 585
N-9	R0160	124 391	61 405	9 502	4 286	2 868	2 059	1 402	1 070	686	726	R0160	726	208 396
N-8	R0170	122 848	54 522	8 834	4 487	2 777	2 579	1 755	1 133	783		R0170	783	199 718
N-7	R0180	112 100	47 771	8 592	5 136	2 869	1 555	1 693	1 115			R0180	1 115	180 831
N-6	R0190	130 687	61 001	9 723	5 356	2 976	1 850	1 650				R0190	1 650	213 243
N-5	R0200	137 119	69 384	11 528	4 695	3 217	2 469					R0200	2 469	228 412
N-4	R0210	137 893	68 428	12 091	5 601	3 685						R0210	3 685	227 698
N-3	R0220	134 899	70 578	12 729	5 531							R0220	5 531	223 736
N-2	R0230	129 926	54 036	9 839								R0230	9 839	193 800
N-1	R0240	133 040	56 518									R0240	56 518	189 558
N	R0250	138 351										R0250	138 351	138 351
Yhteensä												R0260	223 252	2 006 328

Liite
S.19.01.21
Vahinkovakuutuskorvaukset

Korvausvastuun bruttomääräinen diskonttaamaton paras estimaatti
(absoluuttinen määrä)

Kehitysvuosi												Vuoden lopussa (diskontatut tiedot)	
Vuosi	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10 & +		
	C0200	C0210	C0220	C0230	C0240	C0250	C0260	C0270	C0280	C0290	C0300		C0360
Aiemmat	R0100										45 181	R0100	37 027
N-9	R0160	0	0	0	0	0	0	0	0	8 717		R0160	6 679
N-8	R0170	0	0	0	0	0	0	0	11 164			R0170	8 809
N-7	R0180	0	0	0	0	0	0	12 670				R0180	10 366
N-6	R0190	0	0	0	0	0	26 317					R0190	16 723
N-5	R0200	0	0	0	0	33 900						R0200	24 403
N-4	R0210	0	0	0	37 831							R0210	26 631
N-3	R0220	0	0	43 429								R0220	34 283
N-2	R0230	0	61 809									R0230	50 343
N-1	R0240	0	74 076									R0240	62 826
N	R0250	136 095										R0250	125 814
Yhteensä												R0260	403 903

Liite
S.22.01.21
Pitkäaikaisia takuita koskevien toimenpiteiden ja siirtymätoimenpiteiden vaikutukset

		Pitkäaikaisia takuita koskevien toimenpiteiden ja siirtymätoimenpiteiden määrä	Vakuutusteknisen vastuuvelan siirtymätoimenpiteen vaikutukset	Korkojen siirtymätoimenpiteen vaikutukset	Nollatun volatiliteetti-korjauksen vaikutukset	Nollatun vastaavuus-korjauksen vaikutukset
		C0010	C0030	C0050	C0070	C0090
Vakuutustekninen vastuuvelka	R0010	909 794	0	0	0	0
Oma perusvarallisuus	R0020	786 343	0	0	0	0
Vakavaraisuuspääomavaatimuksen täyttämiseksi hyväksyttävä oma varallisuus	R0050	786 343	0	0	0	0
Vakavaraisuuspääomavaatimus	R0090	312 510	0	0	0	0
Vähimmäispääomavaatimuksen täyttämiseksi hyväksyttävä oma varallisuus	R0100	786 343	0	0	0	0
Vähimmäispääomavaatimus	R0110	78 128	0	0	0	0

Liite
S.23.01.01
Oma varallisuus

Oma perusvarallisuus ennen delegoidun asetuksen (EU) 2015/35 68 artiklan mukaisia muilla rahoitusaloilla olevien omistusyhteyksien vähennyksiä

Tavanomainen osakepääoma (joka sisältää omat osakkeet)
Tavanomaiseen osakepääomaan liittyvä ylikurssirahasto
Alkupääoma, jäsenten maksuosuudet tai niitä vastaavat oman perusvarallisuuden erät keskinäisten tai niitä vastaavien yritysten osalta
Etuoikeudeltaan huonommat jäsenten keskinäiset rahastot
Ylijäämävarallisuus
Etuoikeutetut osakkeet
Etuoikeutettuihin osakkeisiin liittyvä ylikurssirahasto

Täsmäytyserä

Etuoikeudeltaan huonommat velat
Laskennallisten nettoverosaamisten arvoa vastaava määrä
Muut valvontaviranomaisen omaksi perusvarallisuudeksi hyväksymät erät, joita ei ole esitetty edellä

Tilinpäätöksen oma varallisuus, jota ei pitäisi esittää täsmäytyseränä ja joka ei täytä Solvenssi II:n mukaisen oman varallisuuden luokitteluperusteita

Tilinpäätöksen oma varallisuus, jota ei pitäisi esittää täsmäytyseränä ja joka ei täytä Solvenssi II:n mukaisen oman varallisuuden luokitteluperusteita

Vähennykset

Rahoitus- ja luottolaitoksiin olevien omistusyhteyksien vähennykset

Oma perusvarallisuus yhteensä vähennysten jälkeen

Oma lisävarallisuus

Maksamaton tavanomainen osakepääoma, joka on maksettava vaadittaessa mutta jota ei ole vielä vaadittu maksettavaksi
Maksamaton eikä vielä maksettavaksi vaadittu alkupääoma, jäsenten maksuosuudet tai vastaavat oman perusvarallisuuden erät, jotka on maksettava vaadittaessa, keskinäisten tai niitä vastaavien yritysten osalta
Maksamattomat etuoikeutetut osakkeet, jotka on maksettava vaadittaessa mutta joita ei ole vielä vaadittu maksettaviksi
Oikeudellisesti sitova sitoumus merkitä ja maksaa etuoikeudeltaan huonommat velat vaadittaessa
Direktiivin 2009/138/EY 96 artiklan 2 kohdan nojalla annetut remburssit ja takuut
Muut kuin direktiivin 2009/138/EY 96 artiklan 2 kohdan nojalla annetut remburssit ja takuut
Jäseniltä direktiivin 2009/138/EY 96 artiklan 3 kohdan ensimmäisen alakohdan nojalla vaaditut lisämaksut
Jäseniltä vaaditut lisämaksut – Muut kuin direktiivin 2009/138/EY 96 artiklan 3 kohdan ensimmäisen alakohdan nojalla vaaditut
Muu oma lisävarallisuus

Oma lisävarallisuus yhteensä

	Yhteensä	Luokka 1 (T1) – käytettävissä rajoituksetta	Luokka 1 (T1) – käytettävissä rajoitetusti	Luokka 2 (T2)	Luokka 3 (T3)
	C0010	C0020	C0030	C0040	C0050
R0010	0	0		0	
R0030	0	0		0	
R0040	8 587	8 587		0	
R0050	0		0	0	0
R0070	0	0			
R0090	0		0	0	0
R0110	0		0	0	0
R0130	777 756	777 756			
R0140	0		0	0	0
R0160	0				0
R0180	0	0	0	0	0
R0220	0				
R0230	0	0	0	0	0
R0290	786 343	786 343	0	0	0
R0300	0			0	
R0310	0			0	
R0320	0			0	0
R0330	0			0	0
R0340	0			0	
R0350	0			0	0
R0360	0			0	
R0370	0			0	0
R0390	0			0	0
R0400	0			0	0

Liite
S.23.01.01
Oma varallisuus

Käytettävissä oleva ja hyväksyttävä oma varallisuus

- Vakavaraisuuspääomavaatimuksen täyttämiseksi käytettävissä oleva oma varallisuus yhteensä
- Vähimmäispääomavaatimuksen täyttämiseksi käytettävissä oleva oma varallisuus yhteensä
- Vakavaraisuuspääomavaatimuksen täyttämiseksi hyväksyttävä oma varallisuus yhteensä
- Vähimmäispääomavaatimuksen täyttämiseksi hyväksyttävä oma varallisuus yhteensä

Vakavaraisuuspääomavaatimus

Vähimmäispääomavaatimus

Hyväksyttävän oman varallisuuden ja vakavaraisuuspääomavaatimuksen suhdeluku

Hyväksyttävän oman varallisuuden ja vähimmäispääomavaatimuksen suhdeluku

Täsmäytyserä

- Ylijäämä, jonka verran varat ovat velkoja suuremmat
- Omat osakkeet (suorassa ja välillisessä omistuksessa olevat)
- Odotettavissa olevat osingot, voitonjaot ja maksut
- Muut oman perusvarallisuuden erät
- Vastaavuskorjauskantoja ja erillään pidettäviä rahastoja koskevat sidotun oman pääoman erien korjaukset

Täsmäytyserä

Odotettavissa olevat voitot

- Tuleviin vakuutusmaksuihin sisältyvät odotettavissa olevat voitot (EPIFP) – Henkivakuutus
- Tuleviin vakuutusmaksuihin sisältyvät odotettavissa olevat voitot (EPIFP) – Vahinkovakuutus

Tuleviin vakuutusmaksuihin sisältyvät odotettavissa olevat voitot (EPIFP) yhteensä

	Yhteensä	Luokka 1 (T1) – käytettävissä rajoituksetta	Luokka 1 (T1) – käytettävissä rajoitetusti	Luokka 2 (T2)	Luokka 3 (T3)
R0500	786 343	786 343	0	0	0
R0510	786 343	786 343	0	0	
R0540	786 343	786 343	0	0	0
R0550	786 343	786 343	0	0	
R0580	312 510				
R0600	78 128				
R0620	251,6 %				
R0640	1006,5 %				

	C0060
R0700	786 343
R0710	0
R0720	0
R0730	8 587
R0740	0
R0760	777 756
R0770	0
R0780	271 729
R0790	271 729

Liite
S.25.01.21
Vakavaraisuuspääomavaatimus (SCR) – Standardikaavaa käyttävät yritykset

Markkinariski
Vastapuoliriski
Henkivakuutusriski
Sairausvakuutusriski
Vahinkovakuutusriski
Hajautus
Aineettomien hyödykkeiden riski
Perus-SCR

SCR:n laskenta
Operatiivinen riski
Vakuutustekniseen vastuunvelkaan liittyvä tappioiden vaimennusvaikutus
Laskennallisiin veroihin liittyvä tappioiden vaimennusvaikutus
Direktiivin 2003/41/EY 4 artiklan mukaisesti harjoitettavaa liiketoimintaa koskeva pääomavaatimus
SCR, ilman pääomavaatimuksen korotusta
Jo tehdyt pääomavaatimuksen korotukset

SCR
SCR:ää koskevat muut tiedot
Duraatiopohjaista osakeriskiä koskevan alariskiosion pääomavaatimus
Jäljellä olevaa osaa koskevan nimellisen SCR:n kokonaismäärä
Erillään pidettäviä rahastoja koskevien nimellisten SCR:ien kokonaismäärä
Vastaavuuskorjauskantojen nimellisten SCR:ien kokonaismäärä
Erillään pidettävien rahastojen nimellisten SCR:ien yhdistämisestä johtuvat hajautusvaikutukset 304 artiklaa varten

	Brutto-SCR	Yrityskohtaiset parametrit	Yksinkertaistukset
	C0110	C0090	C0100
R0010	301 263		Ei mitään
R0020	32 815		
R0030	14 085	Ei mitään	Ei mitään
R0040	65 084	Ei mitään	Ei mitään
R0050	72 042	Ei mitään	Ei mitään
R0060	-120 184		
R0070	0		
R0100	365 106		

	C0100
R0130	25 532
R0140	0
R0150	-78 128
R0160	0
R0200	312 510
R0210	0
R0220	312 510
R0400	0
R0410	0
R0420	0
R0430	0
R0440	0

Liite
S.28.01.01
Vähimmäispääomavaatimus (MCR) – Vain henkivakuutus- tai vahinkovakuutustoiminta tai jälleenvakuutustoiminta

Vahinkovakuutus- ja vahinkojälleenvakuutusvelvoitteisiin sovellettava lineaarisen kaavan osa

	C0010		
MCR _{NL} -tulos	R0010	47 247	
		Nettomääräinen (vähennettynä jälleenvakuutus- sopimusten/erillis- yhtiöiden osuudella) paras estimaatti ja vakuutustekninen vastuuvelka kokonaisuutena laskettuna	Nettomääräinen (vähennettynä jälleenvakuutus- sopimusten osuudella) vakuutusmaksutulo viimeisten 12 kuukauden ajalta
		C0020	C0030
Sairauskuluvakuutus ja sen suhteellinen jälleenvakuutus	R0020	39 659	40 701
Vakuutus ansiotulon menetyksen varalta ja sen suhteellinen jälleenvakuutus	R0030	0	4 343
Työntekijän tapaturmavakuutus ja sen suhteellinen jälleenvakuutus	R0040	0	82 096
Moottoriajoneuvon vastuuvakuutus ja sen suhteellinen jälleenvakuutus	R0050	19 930	77 479
Muu moottoriajoneuvovakuutus ja sen suhteellinen jälleenvakuutus	R0060	20 238	76 600
Meri-, ilmailu- ja kuljetusvakuutus ja sen suhteellinen jälleenvakuutus	R0070	4 012	11 116
Palo- ja muu omaisuusvahinkovakuutus ja sen suhteellinen jälleenvakuutus	R0080	40 888	84 498
Yleinen vastuuvakuutus ja sen suhteellinen jälleenvakuutus	R0090	25 978	23 142
Luotto- ja takausvakuutus ja sen suhteellinen jälleenvakuutus	R0100	0	414
Oikeusturvavakuutus ja sen suhteellinen jälleenvakuutus	R0110	15 550	7 623
Matka-apuvakuutus ja sen suhteellinen jälleenvakuutus	R0120	0	0
Vakuutus muiden taloudellisten menetysten varalta ja sen suhteellinen jälleenvakuutus	R0130	0	4 416
Sairausvakuutuksen ei-suhteellinen jälleenvakuutus	R0140	0	0
Vastuuvakuutuksen ei-suhteellinen jälleenvakuutus	R0150	0	0
Meri-, ilmailu- ja kuljetusvakuutuksen ei-suhteellinen jälleenvakuutus	R0160	0	0
Omaisuusvakuutuksen ei-suhteellinen jälleenvakuutus	R0170	0	0

Henkivakuutus- ja henkijälleenvakuutusvelvoitteisiin sovellettava lineaarisen kaavan osa

	C0040		
MCR _L -tulos	R0200	14 581	
		Nettomääräinen (vähennettynä jälleenvakuutus- sopimusten/erillis- yhtiöiden osuudella) paras estimaatti ja vakuutustekninen vastuuvelka kokonaisuutena laskettuna	Nettomääräinen (vähennettynä jälleenvakuutus- sopimusten/erillis- yhtiöiden osuudella) riskisumma yhteensä
		C0050	C0060
Oikeuden ylijäämään sisältävät velvoitteet – Taatut etuudet	R0210	0	
Oikeuden ylijäämään sisältävät velvoitteet – Tulevat harkinnanvaraiset lisäetuudet	R0220	0	
Indeksi- ja sijoitussidonnaiset vakuutusvelvoitteet	R0230	0	
Muut henki(jälleen)vakuutus- ja sairaus(jälleen)vakuutusvelvoitteet	R0240	694 328	
Kaikkien henki(jälleen)vakuutusvelvoitteiden riskisumma yhteensä	R0250		0

Kokonais-MCR:n laskenta

	C0070
Lineaarinen MCR	R0300
SCR	R0310
MCR:n enimmäistaso	R0320
MCR:n vähimmäistaso	R0330
Yhdistetty MCR	R0340
MCR:n absoluuttinen vähimmäistaso	R0350
	C0070
MCR	R0400
	78 128